

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ANABİLİM DALI

1960-1980 DÖNEMİNDE MİLLİYETÇİ İDEOLOJİYİ SAVUNAN DERGİ
MUHTEVALARININ TAHLİLİ (TOPRAK, BOZKURT, DEVLET)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali ÖZTÜRK

İSTANBUL 2008

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ANABİLİM DALI

1960-1980 DÖNEMİNDE MİLLİYETÇİ İDEOLOJİYİ SAVUNAN DERGİ
MUHTEVALARININ TAHLİLİ (TOPRAK, BOZKURT, DEVLET)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali ÖZTÜRK

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Vahdettin ENGİN

İSTANBUL 2008

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

Yüksek Lisans öğrencisi Ali Öztürk'ün "1960-1980 Döneminde Milliyetçi İdeolojiyi Savunan Dergi Muhtevalarının Tahlili (Toprak, Bozkurt, Devlet) " konulu tez çalışması jürimiz tarafından Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Vahdettin ENGİN
Üniversitesi Marmara

Üye : Prof.Dr. Mahmut İhsan Özgen
Üniversitesi Marmara

Üye : Yrd.Doç.Dr. Ali Karaca
Üniversitesi Marmara

İmza

[Handwritten signatures of Prof. Dr. Vahdettin Engin, Prof. Dr. Mahmut İhsan Özgen, and Yrd. Doç. Dr. Ali Karaca]

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 22.../.../2008 tarih ve .../2...-5 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

[Handwritten signature of Prof. Dr. Emel KEFELİ]
Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
ÖNSÖZ	VI
GİRİŞ: TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN GELİŞİMİ	1
1. BÖLÜM: TOPRAK DERGİSİ VE MUHTEVASININ	8
1.1. Dış Politika.....	8
1.2. Dış Türkler	9
1.2.1. Doğu Türkistan Türklüğü.....	11
1.2.2. Batı Trakya Türklüğü	14
1.2.3. Kıbrıs Türklüğü	17
1.3. Türk-Macar Dostluğu.....	18
1.4. İç Politika.....	21
1.4.1. 3 Mayıs	22
1.5. 27 Mayıs İhtilali	23
1.6. 12 Mart Müdahalesi.....	26
1.6.1. İdam Kararlarının İnfazı	29
2. BÖLÜM: BOZKURT DERGİSİ VE MUHTEVASININ TAHLİLİ	31
2.1. Derginin Türk Dış Politikasına Bakışı	31
2.2. Dış Türkler	32
2.2.1. Azerbaycan.....	33
2.2.2. Irak Türkleri	33
2.2.3. Batı Trakya Türkleri.....	34
2.2.4. Bulgaristan Türklüğü	35
2.2.5. Kıbrıs Türklüğü	35
2.3. İç Politikaya Bakış	37
2.3.1. Anarşi	38
2.3.2. Kürtçülük Tehlikesi.....	40
2.4. Eğitime Bakış.....	41
2.5. Türkiye'nin Kalkınması.....	43
3. BÖLÜM: DEVLET DERGİSİ VE MUHTEVASININ TAHLİLİ	45
3.1. Dış Politika.....	45

3.2. Kerkük ve Irak Türkleri	50
3.3. Kafkasya ve Türkistan ve Bölge Türklüğü.....	51
3.4. Kıbrıs.....	59
3.5. İç Politika.....	61
3.5.1. Maraş Olayları	62
3.5.1.1. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in Maraş Olayları Hakkında Değerlendirmesi	69
3.5.2. Sivas Olayları	69
3.6. İktidar ve Milli Eğitim.....	71
3.7. Ekonomi.....	78
3.7.1. Türkiye Bütçesi	86
3.7.2. Ekonominin Kurtarılması.....	89
SONUÇ	91
KAYNAKÇA.....	93
EKLER	94

KISALTMALAR

AGM	Adı geçen makale
AET	Avrupa ekonomik topluluğu
AP	Adalet Partisi
BM	Birleşmiş milletler
CENTO	Merkezi antlaşma Örgütü
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DEV-GENÇ	Devrimci Gençlik
DDKO	Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DİSK	Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DP	Demokrat Parti
DSİ	Devlet Su İşleri
İMF	Uluslar arası Para Fonu
KİT	Kamu İktisadi Teşekkülleri
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
MSP	Milli Selamet Partisi
MYK	Memur Yardımlaşma Kurumu
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
OYAK	Ordu Yardımlaşma Kurumu
POL-BİR	Polis Birliği
POL-DER	Polis Derneği
s.	Sayfa
S.	Sayı
SAVAK	İran Devlet Güvenlik ve Enformasyon Teşkilatı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	Türk Ceza Kanunu
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TİP	Türkiye İşçi Partisi
TİKKO	Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TKP	Türkiye Komünist Partisi
TUDEH	İran Kitlelerinin Partisi
TÖB-DER	Tüm Eğitim Öğretim Bilim Ve Kültür Emekçileri Birleşme Ve Dayanışma Derneği
YSE	Yol, Su, Elektrik, Genel Müdürlüğü

ÖZET

“1960–1980 Döneminde Milliyetçi İdeolojiyi Savunan Dergi Muhtevalarının Tahlili (Toprak, Bozkurt, Devlet)” konulu araştırma tezimizde dergilerin savundukları fikirler, iç ve dış politik gelişmeler esas alınmıştır. Dergiler dış politikada; milletin ve devletin çıkarlarını her şeyin üstünde tutmuş, esir Türk yurtlarının ve soydaşlarının bağımsızlığı için çalışmayı savunmuştur. Dergiler kendi kendine yetebilen büyük Türkiye’yi düşlemişlerdir. Dış ilişkilerde “hür dünya” olarak nitelendirilen batılı ülkelerle işbirliğine gidilmesini, buna karşı komünizmi savunan ve rejim olarak kabul eden ülkelerle ilişkilerini en asgari düzeye indirilmesini savunmuştur. Dergiler dış Türkler üzerinde hassasiyetle durmuşlardır.

İç politikada ise 27 Mayıs ihtilali ve 12 Mart muhtırası gibi gelişmelerden hareketle Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Türk siyasetine müdahalesinin haklı gerekçeleri olduğunu ifade etmişlerdir. Bu gelişmelere siyasi iktidarların ve toplum kuruluşlarının yol açtığına, sebep olduğuna değinilmiştir.

Dergiler sahip oldukları ideolojik görüş doğrultusunda “milli devlet, güçlü iktidar” ilkesini esas almışlardır. Buna göre milli manevi değerlere sahip kadrolar iş başına gelmelidir. Böylece ülkenin temel sorunları olan eğitim, kalkınma, anarşi, milletleşme, ahlak gibi konuların çözülebileceğini ifade etmişlerdir.

ABSTRACT

In our research thesis whose subject is “The Analysis of The Nationalist Magazines and Their Contents which were published between the years 1960 and 1980 (Toprak, Bozkurt, Devlet)” ideas that our magazines defend, interior and exterior politics events are discussed. Our magazines defended to work for the independence of captive Turkish countries and same race and took hold off tags benefits of the nation and state in exterior politics. Our magazines imagined great Turkey that is enough for itself. They defended to corporate with Western countries which were characterized as “free world”, on the contrary they defended to get down the relations to minimum level with the countries that defend comunism and considered it as a state regime in exterior relations. Our magazines gave a lot of attention to exterior Turks responsively.

In interior politics setting of from the events as the coup of May the 27th and note of March the 12th, they stated that Turkish national armies’ intervention to Turkish politics had rightful reasons. Goverment’s and social associations’ paving the way for it and their causing to it were mentioned.

Our magazines through the ideological view they had, aimed the principle of “strong power national state”. According to this, the stuff that have national and moral norms must be in the power. They stated that so the basic problems of the state as education, improvement, anarchy, trying to be a nation and morals can be solved.

ÖNSÖZ

Dergiler, yeni ufuklara doğru açılma; doğruya, güzele, iyice yaklaşma çabasının ifadesidir. Bir cemiyetin toplumsal, fikri ve sanat yapısını anlamak için çıkan gazete ve dergilere bakmanız yeterlidir. Fikri potansiyelin, toplumsal yapının, sanat değerlerinin bulunduğu yeri işaretleyen bu iki levha, cemiyetin sancılarını da göstermesi bakımından önemlidir.

Dergiler, çeşitli imzaların, çeşitli konulara, düzeltmeler, ilaveler ve yeni yorumlar getirmiş olan süreli yayınlardır.

Dergiler, çizgileri belirlenmiş bir görüşün etrafında toplanan insanlar tarafından çıkarılabilir. Bu özellikteki bir derginin yazarları, ana hatları çizilen bir temel fikir doğrultusunda örnekler vermişlerdir. Bir okul özelliği taşıyan dergilerin yazarları bir süre sonra değişmez imzaların sahibi olmuşlardır.. Bazı fikri hareketler bir derginin etrafında doğmuş, gelişmiş ve batmıştır. Bizdeki en meşhur örnekleri Servet-i Fünun, Genç Kalemler, Türk Yurdu, Varlık, Akis, Yön gibi dergiler olmuştur. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Bizim sözünü etmeye çalıştığımız dergiler, belli bir ideolojinin çığırtkanı olmayan, doğrunun, güzelin, iyinin kavgasını veren, hür düşüncenin, serbest düşüncenin hâkim olduğu fikir dergileridir. Toplumun sancılarını taşıyan, milli ses ve renklerle beslenmiş olan bir mektep hüviyeti kazanabilen dergilerden bahsetmek istiyoruz.

Dergiler, gazete ve kitaplara oranla az sayıda basılma ve satılma özelliği gösterirler. Birkaç sayı sonra batan dergiler bile iddialarının kuvveti ve dayanağı nispetinde adlarından bahsettirmeye hak kazanmışlardır.

İncelediğimiz dergiler dönemlerinde hitap ettikleri kitleleri peşlerinden sürüklemişlerdir. Kamuoyu oluşturmuş gençliğin bir dünya görüşü sahibi olmasını sağlamışlardır.

Dergilerimizin amacı hep bir okul olmak, hitap ettiği kitleyi eğitmek, yönlendirmek olmuştur. Yapmaya çalıştığımız bu incelemenin amacı; incelediğimiz dergilerden Toprak, Bozkurt ve Devlet dergilerinin iç ve dış politik gelişmelere nasıl baktıklarını, resmi ideoloji ile ne kadar örtüşüp örtüşmediklerini irdelemek olmuştur. Çalışmamızı yaparken karşılaştığımız en önemli sorun dergilere ulaşamamak olmuştur.

Dergilerin yayınlandığı dönemler ve hitap ettikleri kitleleri göz önüne alındığında bulunması ve ulaşılması kolay olması gereken bu dergiler; taşıdıkları siyasi kimlikleri sebebiyle askeri darbeler dönemlerinde okuyucuları tarafından ve resmi makamlar tarafından elde tutulmamış veya tasnif edilerek okuyucuya sunulamamıştır. Resmi kütüphanelerde ulaşabildiğimiz dergi sayıları dergilerin yayınlandığı sayı ve yıllar baz alındığında çok sınırlı kalmıştır. Bu eksikliği dergilerin yayınlandığı dönemi yaşamış kişilerin kütüphanelerine girerek kapatmaya çalıştık. İncelediğimiz dergilerin savundukları ideolojileri belli olduğundan, dergilerin yayınlandıkları süreçlerde neleri savundukları konusunda genel bir fikir edinilmiş olması çalışmamızı kolaylaştırmıştır.

Bu tez çalışmasında, desteğini, rehberliğini ve zamanını esirgemedi beni sabırla dinleyen ve bana yol gösteren tez danışmanım Prof. Dr. Vahdettin Engin'e, çalışmalarım sırasında beni yalnız bırakmayarak, çalışmaya teşvik eden ve mümkün olduğunca yardımcı olan aileme ve çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım

Ali ÖZTÜRK

İstanbul 2008

GİRİŞ

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN GELİŞİMİ

Türkçülük fikrinin Batıda başlatılan “Türkoloji” araştırmalarıyla 19. asrın sonlarına doğru doğduğu bilinmektedir. Bununla beraber bir “milliyet” fikri ve Türklük “şuuru”nun Şinasi ve Ziya Paşa gibi Tanzimat aydınlarından itibaren Türk fikir hayatında hissedilmeye başlandığı da ortadadır. Bu gelişimin ilk izlerini Şinasi’nin başladığı çalışmaları tamamlayarak Lehçe-i Osmanî adı ile ilk Türkçe lugatı yayımlayan Ahmet Vefik Paşa’da buluyoruz.

Bunun yanı sıra Mustafa Celaleddin Paşa’nın 1869’da Fransızca yayınladığı Eski ve Yeni Türkler isimli eserinde, Türk milleti fikri ilk kez tarihi, etnolojik ve filolojik açıdan kuvvetle işlenmiştir.¹ Bu çabalardan önce Türk dünyasında milliyet fikrini geliştirmesi zarureti duyan tek kişi, bu günkü bilgilerimize göre, Azerbaycanlı aydınlardan Ahundzade Mirza Feth Ali Bey (1811–1878)’dir. Daha sonra yine bilhassa, dil, tarih, edebiyat ve folklor sahasında bir Türklük şuurunun uyanmasında Süleyman Paşa, Ahmet Mithat Efendi, A.Cevat Paşa gibi simalar yaptıkları çalışmalarla ciddi bir hizmet görmüşlerdir. Bunlara, bütün Müslüman topluluklar için “milliyet” şuurunun gerekliliği ve ehemmiyeti hakkında fikri anlamda ciddi tezler ileri sürmüş olan Cemaleddin-i Afgani’yi (1836 -1897) eklemek gerekmektedir.²

Türkiye dışındaki Türk toplulukları içinde Türklük cereyanı çoğu zaman Türkiye’ dekinden daha çabuk gelişmiş ve yayılmıştır. Bilhassa Kafkas, Kırım ve Kazan Türkleri arasında daha hızlı yayılmıştır. Faaliyet ve neşriyatı ile bütün Türk dünyasını etkileyen, başlı başına Türkçü bir “cedit” çilik ekolü kuran Kırım’lı İsmail Gaspıralı ve Kazan’lı Şahabeddin Mercani’nin çalışmaları sayesinde kültürel bir şuur ve kimlik olarak Türkçülük fikri hayli gelişmiştir. Bu akımlar Türkiye’deki Jön Türk hareketinde genel olarak Türkçü eğilimleri de derinden etkilemiştir.³

1898 Osmanlı- Yunan Harbi öncesine rastlayan dönemde ve bunu takip eden yıllarda Şemsettin Sami, Necip Asım, Veled Celebi, “İkdamcı” Cevdet Bey, Emrullah Efendi, Bursa’lı Tahir Bey, Raif Fuad Bey ,“Türkçü” Necip Bey, Müftüoğlu Ahmet Hikmet ve nihayet şair Mehmet Emin’in önde gelenlerini teşkil ettiği zevatın dil, tarih

¹ Hilmi Ziya Ülken, *Millet ve Tarih Şuuru*, İstanbul 1976, s.168, Bkz. Remzi Oğuz ARIK, *Türk İnkılabı ve Milliyetçiliğimiz*, Ankara 1958

² Mustafa Çalık, *MHP Hareketi - Kaynakları ve gelişimi - 1965 - 1980*, Ankara 1995, s. 95

³ Ülken, *a.g.e.*, s.174-175

ve edebiyat sahalarında yaptıkları çalışmalar ve verdikleri eserler Türkiye'de “milliyet” şuurunun gelişmesinde ve Türkçülüğün fikri ve kültürel bir cereyan haline gelmesinde belirleyici bir rol oynamıştır.

Türkçülüğün, bütün bu tarihi, filolojik, edebi birikiminin ardından siyasi bir ideoloji veya “fıkriyat” haline gelmesi ise yirminci asrın başlarında, Azerbaycan'ın dağlık Karabağ bölgesi'nde doğan Ağaoğlu Ahmet, Kazanlı Akçuraoğlu Yusuf ve Bakü'lü Hüseyinzade Ali Beyler'in faaliyetleriyle başlamıştır.⁴

İkinci Meşrutiyet'in ilanına kadar faaliyetlerini daha ziyade yurt dışında ve Jön Türk çevrelerinde sürdüren kişiler “10 Temmuz İnkılabı”nı (23 Temmuz 1908) takip eden aylarda birer birer İstanbul'a gelmiş ve kâh İttihat ve Terakki çatısı altında kâh bu cemiyetle yakın temas halinde ve içerideki Türkçü aydınlarla da birleşerek çok daha geniş ve yoğun bir Türkçülük faaliyetine girişmişlerdir.⁵

Yusuf Akçura'nın İstanbul'a gelişinden epeyce evvel yazdığı ve o vakitler Kahire'de Türkçe olarak neşredilen Türk gazetesinde tefrika edilen ve Üç Tarz-ı Siyaset başlığı ile müstakil bir eser olarak yayımlanan eser önemlidir. Yusuf Akçura, bu eserinde Osmanlı Devleti'nin kurtuluş ve bekası için İslamcılık, Osmanlıcılık ve Türkçülük siyasetlerinden hangisinin çare olabileceğini tartışmakta ve en sonunda, “Hulasa, öteden beri zihnimi işgal edip de, kendi kendimi ikna edecek cevabını bulamadığım sual yine önüme dikilmiş cevap bekliyor: Müslümanlık, Türklük siyasetlerinden hangisi Osmanlı Devleti için daha yararlı ve kabil-i tatbiktir?” demektedir. Soruyu böyle “mütereddît” intibai bırakan bir tarzda ortaya koymasına rağmen yazarın Türkçülüğü yegâne kurtuluş yolu olarak gördüğü tahlillerinden kolayca anlaşılmaktadır. Bu eser Türk aydınları ve bilhassa Türkçü akım üzerinde çok etkili olmuştur.⁶

Yusuf Akçura İstanbul'a geldikten kısa bir müddet sonra teşebbüse geçmiş ve Aralık 1908'de kurucuları arasında kendisinden başka fahri başkanı ve hamisi Veliaht Yusuf İzzet Efendinin olduğu,⁷ Ahmet Mithat, Emrullah, Velet Çelebi ve Boyacıyan Agop Efendilerle birlikte Necip Asım, Bursalı Tahir , Müverrih Arif, Akyığıtoğlu Musa, Ferit, Fuat Raif ve Rıza Tevfik Beylerin de bulunduğu Türk Derneği'nin tesisine önyak olmuştur. Türkçülük akımının ilk resmi teşkilatlanmasını ve müesseseleşmesini ifade

⁴ Çalık, a.g.e., s.96

⁵ Yusuf Sarınoy, *Türk Milliyetçiliğinin Gelişimi ve Türk Ocakları*, İstanbul 1994, s.72

⁶ Çalık, a.g.e., s.97, Bkz. Yusuf Akçura, *Üç Tarz-ı Siyaset*, TTK 1995

⁷ Sarınoy, a.g.e., s.95

eden bu Derneğin gayesi 12 Aralık 1908’de neşredilen Nizamnamesi’nin 2. maddesinde şöyle dile getirilmektedir: “Cemiyetin maksadı, Türk diye anılan bütün Türk kavimlerin mazi ve haldeki asar ef’alve mahiyetini öğrenme ve öğretmeye çalışmaktır.”⁸

Dernek aynı isimle (Türk Derneği) 1911’den başlamak üzere Yusuf Akçura’nın sorumluluğu altında, 7 sayısı çıkan bir mecmuada yayımlanmıştır. Bu dernek ve mecmuanın kapanışından hemen sonra 18 Ağustos 1327 (31 Ağustos 1911)’ de şair Mehmet Emin, Ağaoğlu Ahmet, Hüseyinzade Ali, Doktor Akil Muhtar ve Akçuraoğlu Yusuf Beyler tarafından Türk Yurdu Cemiyeti kurulmuştur. Cemiyet Yusuf Akçura’nın imtiyaz ve idaresinde Türk Yurdu dergisini yayımlamaya başlamıştır. Bu sırada Türk Ocağı da kurulmak üzeredir. O nedenle, Türk Yurdu Cemiyetinin ömrü uzun olmaz. Türk Yurdu adıyla 24 Teşrîn-i sâni 1327 (1911)’de bir dergi çıkarır. Dergi ilk sayısında Türklüğe hizmet etmek, Türklüğe faide dokundurmak" emeline olduğunu belirtir. Türk Yurdu'nun ilk sayısı dört; ikinci sayısı üç; üç, dört ve beşinci sayıları ikişer baskı yapar. Dergi bütün Türk dünyasında büyük bir ilgiyle karşılaşır. Rusya’da yaşayan Türkler arasındaki yankısı Çarlık Rusyasını tedirgin eder, bu yüzden derginin Rusya’ya girmesi yasaklanır⁹. Türk Yurdu Cemiyeti gerek kendinden önceki Türk Derneği ve gerekse 1912 ‘de kurulan Türk Ocağı’na göre sınırlı bir alana inhisar etmiş ve daha ziyade eğitim ve kültür faaliyetlerine yönelmiştir. Bu husus Nizamnamesinin 4. maddesinde şöyle ifade edilmiştir: “Cemiyet, Türk çocuklarına mahsus bir pansiyon açacak ve Türklerin zekâ ve irfan seviyelerinin yükselmesine, gelir ve teşebbüs sahibi olmalarına hizmet etmek üzere bir gazete çıkaracaktır” . Kısa fasılalar dışında, Yusuf Akçura idaresinde 6 yıl müddetle çıkan ve bütün Türkçülük tarihinin etkileri en köklü ve geniş yayın organı olan Türk Yurdu dergisi Türk Yurdu Cemiyeti’nin bu gaye içinde attığı bir adım olmuştur.¹⁰ İttihat ve Terakki’nin yakın bir ilgi gösterdiği Türk Yurdu Cemiyeti’ne Ahmet Hikmet Bey’den boşalan idare heyeti üyeliğine 1912 ‘de, Selanik’ten gelen Ziya Gökalp getirilmiştir

Türkçülük akımının bir taraftan sistematik bir ‘fikriyat’ olarak ortaya koyma çabaları ve giderek siyasi ideolojiye dönüşme süreci ile devleti idare eden İttihat ve Terakki’nin gerçek anlamda ideoloji ve siyaseti haline gelmesi süreçleri iç içe yaşanmış gelişmelerdir.

⁸ Sarıay, a.g.e., s.96

⁹ Hüseyin Tuncer, “Doksanıncı Yılında Türk Yurdu Bibliyografyası (1911-2001)", Ankara Şubat 2002, s.35

¹⁰ Çalık, a.g.e., s.98

Selanik'te Ali Canip Yöntem ve Ömer Seyfettin'in çıkardıkları ve "Dilde Türkçülük" fikrini savunan Genç Kalemler Dergisi ve daha başka yayın organları vasıtasıyla Türkçülük fikrini işleyen Gökalt, İttihat ve Terakki Merkezi'nin 1912'de İstanbul'a taşınması ile beraber Osmanlı payitahtına gelmiş ve Türk Yurdu'nun yazı kadrosuna katılmıştır.

Başta Türk Yurdu olmak üzere Türkçü eğilim veya çizgideki yayın organlarının yürüttüğü entelektüel faaliyetle, İttihat ve Terakki'nin benimsediğı ve başına Gökalt'ı getirdiğı "program" fikri ve ideolojik yönleriyle zaten ve kendiliğinden çalışmıştır.

Diğer yandan Türkçülük hareketinin en büyük ve etkili teşkilatı olan Türk Ocağının fiilen 20 Haziran 1911 ve resmen 25 Mart 1912'de, şair Mehmet Emin, Ahmet Ferit, Ağaoğlu Ahmet ve Doktor Fuat Sabit Beyler tarafından kurulmuştur. Mehmet Emin (Başkan), Yusuf Akçura (ikinci başkan), Mehmet Ali Tevfik (kâtip) ve Doktor Fuat Sabit (veznedar) Beyler "Geçici İdare Heyeti"ni teşkil etmişlerdir.¹¹

Türk Ocağı'nın faaliyete geçmesinden sonra Türkçülük hem bir "fıkriyat" ve hem de siyasi bir ideoloji olarak süratle güçlenmiş ve gerek gençlik, gerekse asker-sivil aydın ve bürokratlar arasındaki en etkili akım haline gelmiştir. Hamdullah Suphi'nin başkanlığa gelişinden sonra Türk Ocağı büyümeye ve etki sahasını artırmaya başlamıştır¹².

Türk Ocağı kendi görüş ve düşüncelerini topluma ulaştırabilmek için, bir yayın organına ihtiyaç duymuştur. Türk Yurdu Cemiyeti'nin yayın organı olan Türk Yurdu dergisini yeniden düzenleyerek, görüşleri doğrultusunda yayın hayatına sokmuştur. Böylece Türk Ocağı ile Türk Yurdu bütünleşmiş tamamlanmıştır.¹³ Ocak Türk Yurdu adlı dergiyi çıkarmaya başlayarak kültürel alanda Türkçülüğe hizmet etmeyi kendine şiar edinmiştir.¹⁴ İttihat ve Terakki'nin de destek vermesi ile Türkçülük İttihat Terakki'nin resmi görüşü olmuştur. Bu Türk milliyetçiliğinin devlet nezdinde resmi ideoloji olmaya başladığını da göstermiştir. Ziya Gökalt partinin ideologu olmuştur. Ziya Gökalt Türkçülüğün Esasları adlı eserini 1923 yayınladıktan sonra Türk Milliyetçiliğini sistemleştirmeye çalışmıştır. Gökalt'ın millet tanımı "ne ırkın, ne kavmin, ne coğrafyanın, ne politikanın ne de iradenin belirlediğı bir topluluk değildir. Millet dilce, dince ahlakça ve güzellik duygusu bakımından ortak olan, yani aynı

¹¹ Sarıay, *a.g.e.*, s.127

¹² Çalık, *a.g.e.*, s. 98

¹³ Tuncer, *a.g.e.*, s.35

¹⁴ Sarıay, *a.g.e.*, s.117

terbiyeyi almış fertlerden oluşan topluluktur. Türk köylüsü bunu “dili dilime, dini dinime uyan” diyerek tarif etmiştir.¹⁵ Bu şekilde milleti Ziya Gökalp kültüre dayandırırken, özellikle batı tesiriyle beraber Cumhuriyet döneminde Rıza Nur ve Hüseyin Nihal Atsız’la birlikte ırk kavramı da Türkçülük fikrine girmiştir. Cumhuriyet dönemi ile birlikte sadece ırk kavramı değil aynı zamanda kültürel Türkçülüğün yanında milliyetçilik devletin resmi ideolojisi olmuştur. Bu şekilde batılı formlara sahip bir Türkçülüğün devlet nezdinde resmiyet kazanması Kemalizmin Türkçülük anlayışı ile tam olarak bağdaşmayan sivil bir Türkçülük hareketinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu hareket bazen devletin Türkçülüğü ile uyurken bazen de taşıdığı kültürel kodlar sebebiyle ters düşmekten kaçınamamıştır¹⁶. Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemde Türkçü hareket, dernekleşme ve yayın yoluyla işlevini yerine getirmeye çalışmıştır. Kurtuluş Savaşı esnasında etkinliğini artıran Türk milliyetçiliği, Kurtuluş Savaşı’na basın yoluyla da katkıda bulunmuştur. Adana’da “Yeni Adana”, Erzurum’da “Albayrak”, Kastamonu’da “Açıksöz”, Sivas’ta “İrade-i Milliye”, Balıkesir’de “İzmir’e Doğru”, Trabzon’da “İstikbal”, Maraş’ta “Amali Milliye” gibi yerel gazeteler çıkararak milli mücadeleyi desteklemiş, halkın katılımını sağlamayı başarmışlardır.¹⁷

Anadolu’daki hareketin adı ulus devlete geçileceğinin ispatı gibidir. Mustafa Kemal diğer Türkçülerden farklı olarak Turancılık ve romantik Türkçülük fikirlerini realist hale getirmiştir. Atatürk’ün ortak vatan, sınırları belli toprak parçası, tarihi karabet, beraber yaşama arzusu ve vatandaşlık bilinci gibi maddelerle tanımladığı milleti Türkçülerin bir kısmı da ırk, din gibi kavramların içinde yer aldığı kavramlarla açıklama isteği, Türkçü harekette ayrışmaların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Milli Mecmua ve Anadolu Mecmuası resmi ideolojinin dışında bazı fikirleri seslendirmiştir. Osmanlıdan cumhuriyete geçişte varlığını sürdüren Türk Ocakları 1931’de Halk evleri ile birleştirilerek CHP’nin içinde eritmeye çalışılmıştır.¹⁸ Halk evlerinin yayın organı olan “Ülkü” dergisi Türk Ocakları’nın izinden gitmeye devam etmiştir.¹⁹ Bütün zorluklara rağmen bu dönemde Hüseyin Nihal Atsız “Atsız Mecmuası”nı çıkarmıştır. “Bütün Türkler bir ordu katılmayan kaçaktır”, “fertler ölür milletler yaşar” gibi sloganlara sahip Türkçü dergisini Türk Ocakları’nın kapatılması

¹⁵ Ziya Gökalp, “*Türkçülüğün Esasları*”, İstanbul 1996, s.26

¹⁶ Levent Köker, “*Modernleşme Kemalizm ve Demokrasi*”, İstanbul 1995, s.152

¹⁷ İlhan Darendelioglu, “*Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri*”, İstanbul 1968, s25

¹⁸ Sarıay, a.g.e., s.324

¹⁹ Turgay Uzun, “*Bir Siyasal İdeoloji Olarak Milliyetçilik ve Türk Siyasal Yaşamında Kurumsallaşması: Mhp Örneği*”, Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara 2000, s.220

üzerine yayın hayatına sokmuştur. 1931 – 1932 yılları arasında yayın yapan “Atsız Mecmuası” daha sonra “Orkun” olarak yayın hayatına 1933 yılında devam etmiştir. Yine Milli Türk Talebe Birliği’nin “Milli Birlik “ dergisi 1933 yılında yayına hayatına başlamıştır. Eleştirileri Kemalizmin Türkçülük anlayışı olmuştur.²⁰

İkinci Dünya Savaşı döneminde dergiler Türkçü aydın ve gençlerin buluşma yerleri olmuştur. Kapatılan dergi ve dernekler başka isimler altında tekrar kurulmuşlardır. Bu dönemde Türkçülük siyasi bir hüviyet kazanmaya başlamıştır. Yayınlanan dergilere bakacak olursak;

Kopuz: İstanbul ve Samsunda seri halde yayına başlamıştır. Dergiyi Fethi Tevetoğlu çıkarmaktadır. Atsız, Reha Oğuz Türkkan, Besim Atalay, Abdülkadir İnan, Rıza Nur, Orhan Şaik Gökyay, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Osman Turan, Zeki Velidi Togan, Alparslan Türkeş gibi kişiler yazı yazmışlardır.²¹ “Biz Türküz ve Türkçüyüz daima öyle kalacağız” sloganı ile yayın hayatında yer alan dergi bakanlar kurulu kararı ile kapatılmıştır.

Bozkurt: İstanbul’da 1939’tan 1942’ye kadar Reha Oğuz Türkkan tarafından yayınlanmıştır. Yazar kadrosunda Nihal Atsız, Abdülkadir İnan, Arif Nihat Asya, Peyami Safa, Besim Atalay, Nejdet Sancar, Osman Turan gibi Türkçüler yer almıştır. Komünizm Türk soyunun düşmanı ilan edilmiştir. “Her ırkın üstünde Türk ırkı” ve “Bozkurt Ergenekon’un remzidir. Türklük yolunda sesimizin bir an bile kısıldığını görmeyeceksiniz” sloganlarıyla yayınlanmıştır.

Çınaraltı: Orhan Seyfi Orhun tarafından çıkarılan dergi, haftalık Türkçü fikir dergisi olarak 1941-1944 arasında yayınlanmıştır. Derginin sloganı “dilde fikirde işte birlik” sözü olup, kültürel anlamda bir Türk birliğini savunmuştur. Yazarları arasında Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Peyami Safa, İsmail Hami Danişment gibi kişiler yer almıştır.

Millet: Bu Türkçü dergi de 1942 yılında çıkmış 24 sayı yayınlanmıştır. Resmi söyleme yakın “Anadolucu” görüşleri savunmuştur. Yazarları arasında Mümtaz Turhan, Samet Ağaoğlu, İbrahim Kafesoğlu, Oğuz Öcal gibi kişiler yer almıştır.²²

²⁰ Darendelioğlu, *a.g.e.*, s.74-75

²¹ Uzun, *a.g.e.*, s.227

²² Darendelioğlu, *a.g.e.*, s.149-155

Türk Yurdu: 1931’de Türk Ocakları’nın kapatılmasından sonra 1942 tarihinde Hasan Ferit Cansever tarafından yayınlanmaya başlanmıştır. Derginin kapağında “Türklerin faydasına çalışır” ifadesi yer almıştır.

1946 yılında kurulan Türk Kültür Ocağı daha sonra yerini Türk Milliyetçileri Derneği’ne bırakmıştır. Kurulan dernekler amaçlarını, Türk milliyetçiliğini işlemek yaymak, Türk kültürünü incelemek, milliyetçiliğe aykırı akımlarla mücadele etmek olarak belirlemişlerdir. 1949 yılında Türk Ocakları tekrar kurulmuştur. Hamdullah Suphi Tanrıöver başkanlığa tekrar seçilmiştir. Kıbrıs olayı ve Komünizmle Mücadele Derneği gibi olay ve dernekler milliyetçiliğin yaygınlaşmasına ve siyasallaşmasına neden olmuştur.²³Türkçü dernekler daha sonra Milliyetçiler Derneği olarak örgütlenmiş Demokrat Parti zamanında en etkili kuruluş haline gelmiştir. Türk Milliyetçiler Derneği daha sonra iktidarla ters düşmüş, bunun üzerine cemiyetler kanunu 33. maddesine aykırı faaliyet gösterdiği iddiasıyla (ırk ve din esası üzerine dernek kurulamaz) kapatılmıştır. Bu da Demokrat Parti içerisinde de sorunlara yol açmıştır. 1960 darbesi ile Türkçü faaliyetler durağanlaşmıştır. Türk milliyetçiliği, Türk siyasal hayatında Tanzimat’tan itibaren ağırlığını hissettirmiştir. İttihat ve Terakki dönemi dâhil Cumhuriyetin kuruluş ideolojisi olarak iktidarda bulunmuş olmasına rağmen topluma ulaşmada yayıncılık ve dernekleşmeyi esas alarak 1960 yıllara kadar gelinmiştir. Bu tarihten itibaren ise hareket bir siyasi parti hüviyeti de kazanarak Türk siyasi hayatında yerini almıştır.

²³ Darendelioğlu, a.g.e., s.222-224, Bkz. Nurettin TOPÇU, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, İstanbul 1978

1. BÖLÜM

1. TOPRAK DERGİSİ VE MUHTEVASININ TAHLİLİ

İlhan E.Darendelioğlu'nun sahibi olduğu bu derginin başyazarlığını Cezmi Türk yapmıştır. Derginin yazar kadrosu arasında dönemin önde gelen yazarları ve düşünce adamları yer almıştır. Derginin yazar kadrosunda Şakir Berki, Abdülkadir İnan, Arif Nihat Asya,Necdet Sancar,Hikmet Tanyu ,Ziya İ. Zaimoğlu,Cemal Öçal ,Enver Tuncalp, M.Said Çekmegil, Ziyaeddin Babakurban,Yücel Halacoğlu,Ali Said Yüksel ,İbrahim Kafesoğlu, gibi kişiler yer almıştır.

Toprak Dergisi 1940'lı yıllarda Adana'da yayın hayatına başlamış, daha sonra İstanbul Beyazıt'a taşınarak İlhan E Darendelioğlu'nun öldürüldüğü 1979 tarihine kadar burada yayın hayatına devam etmiştir.

Dergi yayın politikasını antikomünizm üzerine oturtmuştur. İç ve dış politik tutumunu bu anlayış üzerine inşa etmekten kaçınmamıştır. Derginin sahibi olan yazar İlhan E.Darendelioğlu Komünizmle Mücadele Derneği başkanlığı ve değişik dönemlerde de milletvekilliği yapmıştır. Derginin yayın çizgisini gayri milli olan her şeyle mücadele olarak söyleyebiliriz. Dergi kendini aylık “ Aylık Ülkü Dergisi” dergisi olarak tanımlamış ve okuyucuları ile bu tanımlama altında buluşmuştur.

1.1. Dış Politika

Derginin dış politika alanındaki çizgisinin iki temel esası vardır. Birincisi komünizmle mücadele ve bu mücadele esnasında komünizme düşman unsurlarla iş birliğini teşvik etmektir İkinci esası Esir Türkler ve esaret altındaki Türk yurtlarının kurtarılması olmuştur. Derginin Türk dünyası ile ilişkileri siyasi birlik kurmaya yönelik olmamıştır. Dergi onların bağımsızlığını esas almıştır.

Dergi ortaya çıkan komünizm karşıtı faaliyetleri sürekli sayfalarına taşıyarak komünizmle mücadele etmeye çalışmış, dış politik gelişmelerden yararlanarak iç politikada avantaj yaratmaya halkı şuurlandırmaya çalışmıştır. Bunun için ele geçen bütün materyal kullanılmaya çalışılmıştır.

Dergiye göre Ankara tenis kulübü ile karşılaşma yapmak için Ankara'ya gelen Romanyalı tenisçi grubundan Agneta Kun adında 23 yaşındaki Balkan tenis şampiyonu bir kız ile Anatol Navrotchi isimindeki tenisçi erkek arkadaşı, siyasi polise sığınarak iltica etmek istediklerini belirtmişlerdir. Ankara'ya tenis maçları yapmak için gelen

Rumen tenis kafilesini, maçlar bittikten sonra terk eden iki Rumen genci, Ankara'dan İstanbul'a gelerek, siyasi mülteci olarak kabul edilmelerini istemişlerdir. Balkan gençler tenis şampiyonu Agneta Kun, "Uzun zamandır Türkiye'ye gelip iltica etmek istiyorduk. Çok güzel memleketinizde hürriyet havasını tatmak için bu fırsatı bulduk. Çok sevinçliyiz." demişlerdir.²⁴ Bu gibi gelişmeler dergi için komünizmin nasıl bir vaka olduğunu bütün dünyaya göstermesi bakımından çok önemli olmuştur. Derginin takip ettiği yayıncılık anlayışını göstermesi bakımından da önemlidir.

1.2. Dış Türkler

Dergi'de dış Türklerle ilgili yer alan bir yazıda şöyle deniliyordu; İşte Ukrayna milli teşkilatının büyük kaybı bu dost milletin Hür dünyadaki milli teşkilatının liderlerinden olan Sayın Stefan Banderanın bir suikast neticesine öldürüldüğüne dair gelen haberler bilhassa "dış Türkler" arasında büyük üzüntü yaratmıştır.

Stalinin ölümünden sonra Sovyetlerin hür dünyadaki antikomünist faaliyetlere karşı tedhiş hareketlerinin durdurulduğu görülmekte idi. 1954 yılının son aylarında yine Batı Almanya'nın Münih şehrinde Azerbaycanlı lider Albay Fetali Bey de esrarengiz bir şekilde öldürülmüştü. Fakat Sovyetlere şunu hatırlatmak isteriz ki binlerce Fetali Bey ve Bandera öldürülse de "Gayrı Rus milletlerin istiklal savaşı gerçekleşmek yolunda yorulmadan durmadan ilerleyecektir".²⁵ Dergide yer alan bu ifadelerde görüleceği gibi derginin dış politik tercihleri dış Türklerin bağımsızlığını sağlamaya yönelik olmuştur.

Dergiye göre Türk illeri işgal altındadır. Bu işgal Komünist Esir Türkler diye adlandırılmıştır. Dergi komünizmin işgali altındaki milletleri işbirliğine çağırarak "Azerbaycan'ın milliyetçi ve istiklalci evlatları da aynı düşmanın mahkûmu milletlerin mümessil ve mücahitleri ile müşterek bir cephe halinde çalışmaktadırlar". Diyerek Büyük Azerbaycan liderinin "Bir kere yükselen bayrak bir daha inmez" şiarını dile getirmiştir.²⁶

Dergiye göre komünist mezalimi altında yaşayan milletlerin acıklı durumu, hür alemde üzerinde ısrarla durulan bir mesele haline gelmiştir. Almanya, İngiltere, Amerika gibi büyük ülkelerde bu mevzu ile ilgili komiteler ve dışişleri bakanlıklarında esir milletlerle ilgilenen bürolar kurulmuştur.

²⁴ "Romanyalı Tenisçi Kız da İltica Etti", *Toprak*, Ağustos 1972, S.20, s. 21

²⁵ Ziyaeddin Babakurban, "Dış Politika", *Toprak*, Şubat 1960, S. 63, s. 10

²⁶ Müstecib Ülküsal, "Azerbaycan", *Toprak*, Nisan 1960, S. 65, s.9

Bizde ise, bir kısım milliyetçi, dış Türklerle ilgili teşekküller istisna edilirse bu işe devlet eli henüz uzanmamıştır. Sadece iktidarlar bunun lafını etmiş ciddi bir gayret göstermemişlerdir.

T.B.M Meclisinde derginin sahibi ve İstanbul milletvekili İlhan Darendelioğlu bu hususta meclis kürsüsünde şunları söylemiştir.

“Sayın Başkan, Muhterem Milletvekilleri! 6 Temmuz 1959 tarihinde bundan tam 13 yıl önce Amerika’da temmuz ayının son 7 günü Esir Milletler Haftası olarak ilan edilmiştir. Şimdi her yıl Temmuz ayının son haftası Amerika’da Esir Milletler Haftası’dır, yani 10 gün sonra bizde de 13 yıldır bir takım çevreler, teşekküller ve dış Türklerle ilgili cemiyetler, Hariciye vekaletimize, hükümete hatta Reiscumhurumuza müracaat ederek Temmuz ayının veya bir başka ayın 3-5 gününü Türkiye’de de ‘Esir Milletler Haftası’ olarak ilan edilmesini birkaç defa istemiş olmasına rağmen maalesef bu arzu bugüne kadar gerçekleşmemiştir.

Esir Milletler Haftası nedir? Önce birkaç cümle ile bunun izahını yapmak istiyorum. Esir Milletler Haftası’ndan maksat komünist mezalimine maruz kalmış, uzun yıllar bu rejimin esaretinden hala kurtulamamış olan milletlerin ızdırabını, kurtuluş çarelerini dile getirmek, milletlerarası haklarını aramaktır. Daha sonra ise hak, hukuk, tarih, ahlak ve aile tanımayan komünizmin içyüzünü, bilhassa yalan ve istismara, korku ve zulme dayanan iç yüzünü bu münasebetle kitlelere duyurmaktır.

Aslında Amerika’da ilan edilmiş olan bu haftanın Amerika’dan çok bizi ilgilendiren yönü vardır. Çünkü hiç bir milletin altmış milyonluk bir kıta kadar büyük bir parçası komünist esareti altında değildir. Emperyalizmin siyasi, iktisadi hatta kültürel şeklinin bile yıkıldığı ve protesto edildiği çağımızda, Azerbaycan, Türkistan, Kırım, Kafkas, İdil-Ural Kerkük ve Balkan Türkü ile Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Romanya, Arnavutluk gibi komünist esareti altında bulunan milletlerin maruz kaldığı insanlık dışı muameleye önce bizim karşı çıkmamız lazımdır. Çünkü bu çember içine düşmüş olanların büyük çoğunluğunu bizden olanlar, yani dini, dili, kanı, adı ve rengi bizden olanlar teşkil eder. Düşünün ki, Afrika’da bile insan eti yiyen vahşi ve iptidai kabilelerin dahi insan gibi yaşama hasletlerine kavuşmasını özleyen bu dünyada, bizim Hariciye Vekâletimizin de esir milletlerin sesine kulak tıkamak gafletinden kurtulması lazımdır.

Bu mesele aslında Amerika'nın meselesi değil bizim asli meselelerimizden biridir, hatta başında gelir. Böyle bir hafta şayet 13 yıldan beri bizde de ilan edilmiş olsa idi; yurt ve millet bütünlüğüne şimdiki gibi korkunç bir şekilde kastetmek isteyen şehir eşkıyalarının, onları tahrik ve teşvik ettiği açıkça belli olan çevrelerin cüreti bu zirveye ulaşamazdı.

Çünkü Esir Milletler Haftası için dolayısı ile Türk milleti, bilhassa gençlerimiz komünizme karşı daha çok uyarılacak, bunun korku ve zulme dayanan tahribatı daha rahat anlatılacaktı. Temenni ederiz ki, tez günde Esir Milletler Haftası bizde de ilan edilmelidir. Hiç değilse bütün dikkatini Türkiye'ye çevirmiş olan 60 milyon Türkün vicdanındaki kurtuluş ümidine böylece destek olalım".²⁷

İlhan Darendelioğlu'nun üzerinde durduğu konular derginin genel siyasetinin ifadesi olmuştur. Bu fikirlerin meclise taşınmış olması, mecliste gündem dışı da olsa dile getirilmiş olması, Türk devletinin dış Türklerle ilgilenmesine zemin teşkil etmiştir. Milletler arası rekabetten yararlanmaya çalışılması milliyetçi ideolojiye uygun düşmüştü. ABD, Sovyet rekabetinden istifade edilmeye çalışılmıştır.

1.2.1. Doğu Türkistan Türklüğü

Yine dergi Sovyet işgali altındaki Türk bölgeleri için sayfalarını açmıştır. Buna göre Sovyetler Türkistan'ı 5 Sovyet bölgesine bölmüş, bu bölgede hâkimiyetini güçlendirmek için yerli halktan kadrolar devşirmiştir. Bu bölgeleri işgal altına almıştır. Sovyetler birliği dış siyaseti, diplomatik ilişkileri, komünizm propagandasını da esas alır. Propaganda da sadece kelimelere güvenmez aynı zamanda yapılanları da dünyaya göstermek ister. İşte bunun için Türkistan'ı bütün dünyaya komünizmin zaferi olarak göstermeye çalışmıştır.²⁸ Türkistan'daki Sovyet cumhuriyetleri Çinliler'de kalan toprakları isterken Çinlilerde Türkistan' da kalan toprakları istemektedirler.²⁹

Dergide yer alan bir habere göre 6 Temmuz 1959 tarihinde Amerika Senatosu, 8 Temmuz 1959 gününde ise Amerika Mebuslar Meclisi'nin ittifakla aldıkları bir kararla, Temmuz ayının üçüncü haftası (Komünist Esiri Milletler Haftası) olarak ilan edilmiş, O günkü Reiscumhur Eisenhower de bunu kabul etmişti.

Haberde şu tarz bir yorumda yapılmıştı: "Bu karar 12 yıldır Amerika'da tatbik edilir ve her yıl Temmuz ayının üçüncü haftasında resmi ve özel teşekkürler,

²⁷ İlhan Darendelioğlu, "Esir Türkler Meselesi TBMM'de", *Toprak*, Ağustos 1972, S.20, s. 9

²⁸ Baymirza Hayit, "Türkistanın Önemi", *Toprak*, Nisan 1960, S.65, s.15-19

²⁹ Baymirza Hayit, "Türkistanın Önemi", *Toprak*, Mayıs 1960, S.66, s.16

komünizmin vahşetini esaret altındaki milletlerin maruz kaldığı, insanlık dışı muameleleri dile getirirler. Maalesef dünyada komünizmin esiri altındaki milletlerin sayıca en çoğu ırkdaşlarımız olmasına rağmen, böyle bir hafta hala Türkiye’de düşünülmemiş, daha doğrusu bu arzuya devlet, hükümet olarak eğilmek istenmemiştir.

Bu münasebetle Doğu Türkistanlı kardeşlerimizin yayınladığı bildiriden hareketle bütün esir kardeşlerimizin ıstırabına, çilesine biz de katılmak istiyoruz”³⁰

İsa Yusuf Alptekin Doğu Türkistan Türklüğünün, Esir Milletler Haftası dolayısıyla, Hür insanlık alemine, İslam dünyasına, ve büyük Türk milletine çağrısı şu şekildedir. Alptekin bu başlık altında aşağıdaki değerlendirmeleri yapmıştır.

“12 yıldır hür insanlık âleminin andığı Esir Milletler Haftası’nın, Doğu Türkistan Türklerinin hariçteki temsilcileri olarak ıstırapla anıyoruz.

Ne hazindir ki, emperyalizmin her şeklinin yıkılmağa yüz tuttuğu çağımızda, kızıl emperyalizmin en iğrenç bir istibdadı devam ettirmeye çalışmaktadır. Bugün Polonya, Macaristan, Litvanya, Ukrayna, Çekoslovakya, Letonya, Estonya, Romanya, Doğu Almanya, Bulgaristan, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kuzey Kafkasya, Batı Türkistan, Arnavutluk, İdil-Ural, Kırım, İç Moğolistan, Doğu Türkistan, Tibet, Kuzey Kore ve Vietnam dünya tarihinde görülmemiş bir diktatörlüğün kırbacı altında inlemektedir. Kızıl emperyalizmin zulüm ve şiddeti, Firavunları, Nemrutları ve Çarları geçmiştir. Tarif edilmez bir şiddet bu ülkeleri en kanlı vahşetle inim inim inletmektedir.

Amerika’da 1959’da kabul edilen Esir Milletler Haftası ülkemizde de bir müddetten beri gençliğimizin ve halkımızın iştiraki ile yâd edilmektedir.

Ancak Türk milleti için Esir Milletler Haftası daha geniş bir mana ifade eder. Türk milleti için, Esir Milletler Haftası’na katılmak sadece insani bir vecibe değildir. Bu iştirak aynı zamanda hem milli hem de dini bir vecibe sayılmalıdır. Zira esaretin acısı içinde kıvrananların büyük ekseriyetini Müslüman Türkler teşkil etmektedir. Sırp, Yunan, Bulgar, Romen esiri Türklerle beraber Çin ve Rus zulmü altında inleyen Müslüman Türkler 100 milyona yaklaşan sayıları göz önüne getirilirse Esir Milletler Haftası’nın Türkiye’imiz için ne kadar ehemmiyetli olduğu kolaylıkla anlaşılır.

Doğu Türkistan’da kalemin tarif edemeyeceği, dillerin nakledemeyeceği, iğrenç zulüm devam etmektedir. Esir Milletler Haftası’nın 12. yıldönümünde zulümlerin en

³⁰ “Esir Milletler Haftası”, *Toprak*, Ağustos 1971, S.8, s.7

iğrencine duçar olan Doğu Türkistan halkı, hür dünyadan, İslam âleminde ve Türk milletinden, komşu ve alakadar devletlerden aşağıdaki isteklerinin yerine getirilmesini ehemmiyetle rica eder.

Hür insanlık âlemi, Doğu Türkistan'ın Asya ve dünya için önemini layıkıyla takdir etmelidir. Çünkü Doğu Türkistan, Asya'nın kalbidir. Stratejik madenleri yeraltı ve yerüstü zenginliği ve stratejik mevki dolayısıyla, son derece hayati bir ülkedir. Doğu Türkistan'a sahip olan, Türkistan'a ve Asya'ya sahip olabilir. Hür dünya, Çin'in şövenist politikası karşısında taviz yoluna gitmenin ve Çin zulmü altında yaşayan pek çok milletin yok oluşuna seyirci kalmanın kendisi için bir intihar olduğunu düşünerek, Doğu Türkistan'ın hürriyetinin, insanlığın hürriyet garantisi olduğunu bilmelidir.

Bu bakımdan hür milletlerden ve onların yetkili temsilcilerinden dileğimiz, Doğu Türkistan'ın istiklali meselesinin Birleşmiş Milletlerde müzakere edilmesinin; Doğu Türkistan'a Çin muhacirlerinin getirilmesinin ve kitlevi katliamın durdurulmasının temin edilmesidir.

Bu dileklere ilave olmak üzere, Doğu Türkistan'ın komşularından ricaları şunlardır: Çin'in müstemlekesi halinde bulunan İç Moğolistan ve Tibet gibi Doğu Türkistan'da hiçbir surette Çinli olmamış bir vatan parçasıdır. Buna rağmen Tibet meselesi BM.'de üç sefer konuşulduğu halde, Doğu Türkistan meselesi böyle bir alakaya mazhar olamamıştır. Ancak artan Çin tehdidi karşısında Doğu Türkistan'ın komşularının da, Doğu Türkistan'ın istiklali meselesinin kendileri için hayati önemini takdirde gecikmeyeceğine ve Doğu Türkistan'ın istiklali meselesinde gerekli yardımı yapacağına inanıyor ve ümit ediyoruz.

Ayrıca İslam âlemi için de Doğu Türkistan'ın istiklalinin temini meselesi, sadece insani bir vazife değil aynı zamanda dini bir vecibedir. İslam âleminde Doğu Türkistan Müslüman halkı, Keşmir, Filistin ve Cezayir davasına karşı gösterdiği yakın alakanın aynı din kardeşliği namına ısrarla ve ehemmiyetle rica etmişlerdir.

Doğu Türkistan Türkleri, büyük Türk milletinden, Doğu Türkistan istiklali davasının BM.'ce görüşülmesi için gerekli çalışmaları yapmasını ve şimdiye kadar gösterdiği desteği daha da yoğunlaştırmasını istemiştir".³¹

Bu uzun ama Türk milliyetçiliğini savunan bir dergi için anlamlı bir çağrı olacaktır. Yine bu yazıdan anlaşıldığı gibi dergi Amerika Birleşik Devletlerinin

³¹İsa Y. Alptekin, "Esir Milletler Haftası", *Toprak*, Ağustos 1971, S.8, s.7-8

desteğini esir Türk yurtlarının bağımsızlığı için kullanmak istemiştir. Dış Türklerle olan ilgisini en üst düzeyde göstermeye devam eden dergi geleneksel Türk dış politikasından da bu noktalarda ayrılmaya başladığını da göstermiş olacaktır. Yine dergiye göre Çin tehlikesini engellemenin yolu Doğu Türkistan'ın bağımsızlığından geçmektedir. Bunun için dergi şu ifadeleri kullanmıştır. “1945 den sonra Afrika’da, Asya da ve bütün dünyada en ilkel kabileler bile bağımsız olurken Türkistan’ın bağımsız olmaması Müslim –gayri Müslim bütün dünya milletleri için bir ayıp olmuştur

Bu ülkeler kendi çıkarları için“Sarı Tehlikeyi” düşünmelidirler. Çin’in batıya, orta doğuya, dünyaya yayılmasını engelleyecek güç geçmişte de bunu yapan bugünde yapabilecek Doğu Türkistan olmuştur. ³²Derginin dış politik açımları yakalanan fırsatların değerlendirilmesi üzerine dizayn edilmeye çalışılmıştır. Dergi dış Türkler olarak tabir edilen soydaşların Türkiye’de kamuoyu oluşturmalarına çalışmıştır.

Dergiye göre uzun zamandır kuruluşu üzerinde çalışılmakta olan Orta Asya Basın Ajansı nihayet faaliyete geçmiştir. Münih merkez olmak üzere çalışacak ajans daha ziyade Türkistan, Moğolistan, Tibet, Kafkasya, İdil – Ural ve Sibirya’ya ait haberleri dünya basınına verecektir. Ajansın çalışmaları ve tanıtılması ile alakalı olarak Ajans yöneticisi ve gazeteci Ziyaeddin Babakurban Türkiye’ye gelmiştir. İstanbul’da çalışmalar yapan, bu arada basın teşekküllerini dolaşarak Ajans’ın çalışmaları hakkında malumat veren Babakurban “Dünya basınında Türkistan, Moğolistan, Tibet, Kafkasya, İdil – Ural, Sibirya’ya ait haberler çıkmamaktadır. Bu sebeple böyle bir ajans kurarak bu memleketlerdeki olayları basına aktarmayı düşündük. Bu düşüncemizi gerçekleştirmek için çalışmalara başladık” demiştir.³³ Kamuoyu oluşturmaya esir Türk Ellerin bağımsızlığı için bir yol olarak gören dergi daha önce kendi yazar kadrosunda yer almış bir kişinin Orta Asya için yayın yapacak haber ajansının başında yer almasını sayfalarına taşımış ve memnuniyetini göstermiştir.

1.2.2. Batı Trakya Türklüğü

1925 yılından itibaren Gümilcine’deki Türk Konsolosları olduğu kadar Atina’daki Türk sefaret yetkililerinden her hangi biri Lozan Antlaşması’nın mütakabiliyet esasına göre Türklerle meskûn yerlerde tetkik için, Dimetokadan itibaren

³² İsa Y.Alptekin, “Kızıl Çin”, *Toprak*, Eylül-Ekim 1971, S.9-10, s.18

³³“Toprak’tan Haberler”, *Toprak*, Haziran – Temmuz 1972, S.18-19, s. 20

nahiyelere gittiği ne görülmüş nede işitilmiştir³⁴ denilerek Türk Hariciyesinin Dış Türkler meselesine sahip çıkamadığını ifade etmiş ve bu durumu eleştirmiştir.

Dergiye göre B.Trakya Türklerinin genel arzusu Türklerin meskun olduğu Dimetoka Dedeagaç, Şapçı Hemedli, Yassıören ile Şahinde birer Türk Orta okulu açılmış olması, Gümilcine ile İşkece’de Lise,Kız Sanat Okulu, İşkece’de bir İlk Öğretmen Okulu, Gümilcine’de ise Pedagoji Akademisi ile İmam Hatip Lisesi ve İslam Akademisi kurulmasını istemişlerdir³⁵ Yine bu bölgedeki Türkler Yunanlılara karşı Türk bankaları tarafından desteklenmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.Dergiye göre Batı Trakya Türkleri Türk sefaretlerine gidememekte gidenler ise Yunan istihbaratı tarafından tutuklanmaktadır.Bununla birlikte Türk hariciyesi Batı Trakya’daki Türk milliyetçilerini fişlemekte “tehlikeli şahıs” statüsüne almaktadır.

Yine dergiye göre Türk Konsolosluklarında çalışanlardan Hristis: Tercüman, Kimon: Büyükelçinin Makam şoförü, Nikolaos Mavrakis:Baş Kavas gibi bir çok kişi Yunan istihbaratının elemanları olup Türkiye’deki herhangi bir Yunan temsilciliğinde bir Türkün bile çalışmadığı ifade edilerek bunun Lozan antlaşmasına aykırı oldu yazılmıştır.³⁶

Derginin sahibi ve Demokrat Parti İstanbul Milletvekili İlhan Darendelioğlu 18 Aralık 1973 Pazartesi günü Millet Meclisi genel kurulunda yaptığı gündem dışı konuşmasında Yunan işgalindeki Batı Trakya’da Türklere karşı girişilen mezalimi dile getirerek şöyle konuşmuştur:

“Sayın Başkan, Muhterem Milletvekilleri, biliyorsunuz ki uzun yıllar Türk milletine ve Türk topraklarına bağlı olarak Batı Trakya Türkleri bir talihsizlik eseri olarak Lozan Antlaşması ile Yunanlıların emrine teslim edilmişlerdi. Evet bu bölge ve bu bölgenin sakinleri olan soydaşlarımız, Yunanlılara teslim edilmişti ama, bu teslimiyet kayıtsız şartsız değildi.

Lozan Antlaşması’nın 37’den 45. maddesine kadar, yani tam 9 maddesi Türkiye’deki Rum azınlığı ile Batı Trakya’daki Türk ekalliyetinin siyasi, içtimai, iktisadi ve kültürel hakları bu maddelerle bir esasa bağlanmış, iki hükümetin de azınlık haklarına riayet etmesi şartı ön plana alınmıştı.

³⁴ Ahmet Kayıhan, “Türk Elleri”, *Toprak*, Eylül-Ekim 1972, S.21-22, s.7

³⁵ a.g.m., *Toprak* ,s.7

³⁶ a.g.m., *Toprak* ,s.8

24 Temmuz 1923 tarihinden beri, yani Lozan Antlaşması'ndan bugüne kadar, gelmiş geçmiş Türk hükümetleri, Türkiye'deki Rum azınlığın haklarına azami derecede saygı göstermiştir.

Anayasamız onları da Türk vatandaşı saydığı için, hiçbir hükümet bırakın gayri-insani bir baskıyı, siyasi veya iktisadi bir kısıtlamayı bile aklından geçirmemiştir. Türkiye'de birçok han, apartman, hatta fabrika sahibi olan; zengin ve büyük ticari şirketlerin ortakları bulunan; Şişli, Maçka, Moda, Burgaz, Büyükada gibi İstanbul'un en mutena muhitlerinin sakinleri arasında rahat ve emin bir hayata kavuşan Rum azınlığına karşı Batı Trakya Türk'ünün hali ve onlara reva görülen baskı gerçekten yürekler acısındır. Öteden beri ve hassaten Batı Trakya'da yaşayan soydaşlarımıza ait gazetelere geçen haberler, Lozan Antlaşması'nın maddelerine artık asla riayet etmediğini göstermektedir.

Soydaşlarımızın en keşif olduğu Gümölcüne, İskeçe, Dedeoğlu ve köylerinde ticari hakları kısıtlanmış, gayri menkul ve toprak satın almaları yasaklanmış, Türk okullarında Türk kültürünün tedrisi bile izne tabi tutulmuştur

Son yıllarda köylerinde ve yuvalarında tedirgin olan Türk kardeşlerimiz, idame-i hayat için işçi olarak Almanya'ya veya Avustralya'ya gitmeğe başlamışlardır. Türk azınlığa öncelik tanıyoruz diye, hudut kapılarını açan Yunan hükümeti, bir müddet sonra ister izinle, ister daimi olarak Batı Trakya'ya dönmek isteyen Türk işçilerine; vatandaşlık haklarını kaybettiniz demek suretiyle bu kere de hudut kapıları kapatılmakta, böylece devlet idaresine yakışmayan bir hileye başvurmak istenmektedir.

1920' de 325 bin olan Batı Trakya Türkünün nüfusu normal artışa göre 1,5 milyon olması lazımken bugün sadece 125 bindir. Bu niçin böyledir? Çünkü, 50 yıldır Yunanistan'da bir çok hükümetler değişmiştir. Hatta rejimi değişmiştir. Krallık yıkılmış cumhuriyet idaresi kurulmuştur. Fakat, orada Batı Trakya Türkünü yok etme, eritme politikası maalesef değişmemiştir.

Onun için hükümetimizin, bilhassa Hariciye Vekâletimizin, aylardan beri gazetelerimizde mevzu bahis edilen Batı Trakya Türküne baskı haberlerine daha dikkatli kulak vermesini ve daha ciddi alaka göstermesini diliyoruz.”³⁷ Bu konuşma ile birlikte dış Türkler konusu Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilmiş ve genelde yok sayılan dış Türkler konusu Türk devletinin bir meselesi, bir davası haline getirilmeye

³⁷İlhan Darendelioğlu, “Batı Trakya Türkü 1,5 Milyon Yerine 125 bin”, *Toprak*, Aralık-Ocak 1973, S.25, s.5-6

çalışılmıştır. Yapılan konuşmaya ve dergide çıkan yazılara bakıldığında dönemin aydınlarının dış Türkler hakkındaki bilgilerinin iyi derecede olduğu görülmektedir. Yine dergide çıkan yazılardan anlaşıldığı gibi devletin ve dışişlerinin izlediği dış politik tutumundan memnun olmadıkları görülmüştür.

1.2.3 Kıbrıs Türklüğü

Kıbrıs'ta 1974 Temmuzunda Yunan cuntasının yaptığı darbeden sonra Cumhurbaşkanlığına Türk katili Nikos Samson getirilmiş, her tarafta Yunan marşları çalınmış ve Yunan bayrakları asılmaya başlanmıştı. Enosis fiilen gerçekleşmişti. Türkiye Yunanistan'ın oldu bittisine izin vermemek için garantör devlet olarak İngiltere ile istişarelere başlamış, Amerika Birleşik Devleti ise elçisi aracılığı ile Yunanlıları ikna etmeye çalışmıştır. Yunan cuntası ise Türkiye'nin sıkışık bir dönemde olduğunu düşünerek adayı işgal etmeye çalışmıştır. 20 Temmuz 1974'te ise Türk ordusu tüm müdahalelere rağmen Kıbrıs'a çıkmıştır.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı için dergi “Türk milleti topyekûn ordunun yanında ve emrindedir” diyerek barış harekâtına sınırsız destek verdiğini göstermiştir.³⁸

Cenevre Deklarasyonu olarak tarihe geçmiş olan ateşkes anlaşması ile ada fiilen ikiye bölünmüştür. İngiliz işgali ve daha sonra Rum yönetimleri altında adada yaşayan Türkler bu barış harekâtına kadar sürekli can mal kayıplarına uğramışlar, soykırıma tabi tutulmuşlardır.³⁹ Adadaki Türk varlığının sürdürülebilmesi için dergiye göre “ayrı bölge” uygulamasına geçilmeli ya da adanın ikiye bölünmesi sağlanmalıdır⁴⁰.

Türkiye kamuoyunda ise büyük bir sevinç yaşanmıştır. Milli Türk Talebe Birliği, “Kahraman Türk Ordusu Kıbrıs'ta canlı tarihimize altın sayfalar açmış insanlığa unutulmaz dersler vermiştir. Türk gençliği yekvücut halde Ordumuzun yanında savaşmaya hazır, zaferlerle dolu tarihine yeni bir zafer ekleyebilme heyecanı içindedir” diye beyanat vermiştir. Bir başka gençlik teşkilatı olan Ülkü Ocakları, Genelkurmay başkanı Semih Sancar'a telgraf, çekerek “Kıbrıs davası Türkiye'mizin (dış Türkler)meselesinin bir parçasıdır. Tek ümit ve güven kaynağımız olan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin aldığı bütün kararları coşkunlukla karşılıyor, vereceğiniz emirlere gönüllü koşacağımızı bildiririz” demiştir. Dergiye göre İmam Hatip Mezunları Derneği, Din Görevlileri Federasyonu, Milliyetçi Öğretmenler Konfederasyonu, Aydınlar Ocağı

³⁸ “Kıbrıs Özel Sayısı”, *Toprak*, Ağustos 1974, s.1

³⁹ Hikmet Ertez, “Kıbrıs ve Sonrası”, *Toprak*, Ağustos 1974, s.6

⁴⁰ a.g.m., *Toprak*, s.7

gibi dernek ve kuruluşlar Barış Harekatını kutlamışlar verilecek her görevi yerine getireceklerini, ordunun emrinde olacaklarını ifade etmişlerdir.⁴¹

1.3. Türk-Macar Dostluğu

Dergiye göre Macar askeri akademisi sabık profesörü ve 1956 Macar Hürriyet savaşı Muharipleri Dünya Komitesi başkanı, 1956 yılında binbaşı rütbesi ile Macar hürriyet mücadelesine katılmış olan Prof. Toth, II. Dünya Harbi'nde Panslavizm'e karşı 4 yıl savaşmış, harbin sonunda Macar komünist mahkemesi tarafından Sibirya'da müebbet hapse mahkûm edilmiştir.

Uzun yıllar Sibirya'nın temerküz kamplarına ölümle mücadele eden Toth oralarda tanıştığı mahkûm Tatarlar ve Türkistanlılarla birlikte yıllarca kurşun madenlerinde çalışmış ve Türkçeyi de öğrenmiştir.

Profesör Şövalye İmre Toth, dergiye gönderdiği mektupta aynen şunları yazmaktadır.

“Türk Kardeşlerim!. Bugün bütün Macarlar murakabeye dalar ve Macar Hürriyet Savaşında kahramanca ölmüş olanların ıstırabını çekerler.Siz de, on binlerce gencini Macar vatanı ve dünya hürriyeti için feda etmiş olan kardeş Macar milletini düşününüz!.Bugün, kardeş Macar milletinin ve dünya hürriyetinin ebedi şan ve şeref günüdür. Burada bir orta yol yoktur!. Ya hürriyet, ya da komünist köleliği... Hürriyet isteyen, komünist köleliğini isteyemez! Burada ölüm kalım söz konusudur. 1956'da Macar kardeşlerinizin mertçe döktükleri kan, günden güne olgunlaşıyor,güçleniyor!.Bu Macar kanı ile sulanmış çekirdek meyvesini verecektir.Bunca arzulanan meyveyi, Sovyet esaretine yaşayan Hun-Türk-Macar ulusların ve bütün dünya hürriyetinin meyvesini yetiştirecektir. Türk-Macar kardeşlik sevgisiyle.”⁴²Dergi komünizmin zulmüne uğramış milletlerle bağlantı kurmayı fikirleri doğrultusunda uygun görmüş ve uygulamıştır.

Yine aynı Macar aydının başka bir mektubuna daha yer veren dergi Macaristan örneğinden hareketle Türkiye'de bir rejim değişikliğinde nelerin olabileceği konusunda Türk devletini ve milletini uyarmaya çalışmaktadır. Kendini “Hun-Macar” sayan bir aydından gelen bu mektuba göre:“Sovyet Şurası, çok çocuklu Sovyet Anasını

⁴¹ “ Kıbrıs Özel Sayısı”, *Toprak*, Ağustos 1974, S.8, s.10

⁴² *Toprak*, Mart-Nisan 1971, S.3-4, s.7

(Kahraman Ana) diye nişanlarla süslerken, Macar çocuğunu doğmadan öldürmektedir.100 yıl sonra Macar milleti kalmayacak; İmdat... İmdat... İmdat...

Trianon Versailles antlaşmalarıyla asırlık Macaristan'ı parçalayanlar şimdi de cinayetlerle, Macar milletini tamamen ortadan kaldırmaya uğraşıyorlar. Bu cinayetlerin dünya tarihinde eşi görülemez. Bu alçakça cinayetleri hür dünyaya haykırıyorum. Macar milleti, kolu kanadı kırıldığı halde, Sovyetlerin tahmininden daha kuvvetli çıkınca, bu kahraman milleti dize getiremeyeceklerini anlayan komünistler, kuvvete dayanan imha politikası yerine, Macar milletinin istikbale bağlı olan çocuklarının, Macar milletinin yek ümidi olan yarınki gençlerini imha etmeye başladılar. Şimdi, Moskova'nın Budapeşte icra emirleri Macaristan'daki doğum rakamlarını hainane emir ve nizamnamelerle öyle baltalıyorlar ki politika ile Macaristan'ı dünyanın şahit olmadığı bir alçaklıkla, şeytanca imhaya sürüklüyorlar. Komünistlerin kanlı bıçakları Macar hayatının membaı olan analarının rahmine kadar ulaşmıştır. Hür dünya basınından ve komünist istatistiklerinden de anlaşıldığına göre 23 Ekim 1956 Macar İhtilalinden sonra hazırlanan mecburi çocuk düşürme nizamnamesi fiilen yürürlüğe girmiş ve on senedir tatbik edilerek milyonlarca cenini öldürmüştür. Çocuk düşürmeyi mecburi kılan bu nizamnamelerde tatbikatı sağlayan tıbbi heyetler çocuk düşürme infazıyla bizzat meşgul olmaktadır. Macar Sıhhiye Vekaleti'nde yerleşmiş olan komünistlerin 1956 Macar ihtilalinden bu yana Macar ana rahminde iki buçuk milyondan fazla çocuğu imha ettiği öğrenilmiş bulunmaktadır. Bu rakamın çok daha fazla olduğu muhakkaktır. Çünkü elimizdeki istatistik komünist intihar vekaletinin rakamlarıdır ve hür dünya basınında neşredilmiştir.

Bu çocukların Slav ırkından olmayıp, sadece Macar milletine ait olduğunu düşünürsek, hakikati acı acı anlarız. Bu korkunç hakikatle hiç kimse meşgul olmuyor. Macar ihtilalinden sonra Sibirya'ya sürülen 63.000 Macar gencinin akıbetiyle alakadar olmadıkları gibi...Macaristan bugün, yabancı ziyaretçiler için aldatıcı ve tertipli bir düzen içinde görülmektedir. Komünist Macaristan, yalancı parıltılar, aldatıcı propagandalar için avuç dolusu para harcamaktadır.

Ya zavallı Macar anasının doğacak evladı için lazım olan para? Hayır, Macar ailesi Macar anası iktisadi düzen denen korkunç bir yalanın ardından, çocuklarını doğmadan öldürenlere sesini çıkaramıyor ve komünist radyoları, komünist basını, komünist propagandası, bu öldürme ameliyesini Macar milletinin kurtuluşu olarak ilan

edip kıyıda köşede çocuk sahibi olmaya çalışan Macar kadınlarını da buna davet ediyorlar.

Peki, ya Slav kadınları? Hayır Slav kadınları bu mecburiyete tabi değildir. Aynı memlekette, yani Macaristan'da oturan Slav ırkına tabi olan kadınlar istedikleri kadar çocuk doğuruyorlar ve komünist hükümet tarafından teşvik ediliyorlar ve bu mesut analar, nişanlarla hediyelerle taltif ediliyorlar.

Zavallı Macar anası ne yapsın? Ne yaptığını yine basından öğreniyoruz. Dünya istatistik rakamlarından anlaşıldığına göre intiharlarda Macaristan birinci sırayı yer almaktadır ve bunların ekseriyeti kadındır.

Sonra alkolik kadın bakımından da Macaristan ön sırayı almıştır. Bir zamanların mesut, evcimen, şuurlu Macar anası, onu alçakça çocuksuz bırakan komünist rejiminin altında ya kendini öldürüyor ya da ıstıraplarını unutmak için kendini içkiye veriyor. Zavallı Macar anaları... Macar kadınlarına tahmil ettikleri bu derin ızdıraplara karşı çok çocuklu Slav kadınları hem nişanlar almakta, hem de az vergiye tabi tutulmaktadır. Slav emperyalizminin bu hainane hedefi, Macar milletinin tamamen imhasıdır.

1956 yılından itibaren Macaristan'da tatbik edilen mecburi doğum kontrolü neticesi. Macaristan dünya yüzünde en düşük çoğalma arz eden bir millet haline gelmiştir. Macaristan'da ölüm, doğumdan beş misli fazladır. Komünistler bu politikayı bırakmazlarsa, Macaristan için kurtuluş yoktur. 100 yıla kalmaz, Macar milleti diye bir varlık, dünya yüzünden silinir gider. Sovyet emperyalizminin istediği de budur. Macarlardan başka, Türkistan, Özbekistan, Kırım, Estonya gibi memleketlerde de tatbik edilen usul budur. İmha etmek, temessül etmek.”⁴³

Macar aydınının bu uyarılarını dergisine taşıyan İlhan Darendelioğlu “Macar İhtilali” adlı bir makaleyle Macar davasına destek vermeye, sivil Turancılık yaparak Türkiye’de komünizmin ne olduğu konusunda bilinçsiz, bilgisiz olanları uyarmaya çalışmıştır:

“23 Ekim 1956 tarihi Macaristan'da hürriyete susayanlar için ümitli, sevinçli bir günün başlangıcı olmuş fakat, komünizmin kanlı eli bu sevinçli günü büyük karanlıklara tekrar gömmüştü.

⁴³ İmre Toth, “Komünistlerin Ana Rahmine Uzanan Elleri”, *Toprak*, Mayıs 1971, S.5, s.7

23 Ekim’de Macaristan’ın vatansever üniversiteli gençleri o gün büyük bir meydana toplanarak ‘kahrolsun komünistler’ ‘defolun Ruslar’ diye hep bir ağızdan tempo tutmuşlar, bu ses ağır ağır yurdun her tarafına yayılmış ve Macar milleti komünizmin kanlı pençesinden kurtulabilmek için bir büyük mücadelenin içine girmişti.

31 Mart 1956’da Budapeşte artık gerçekten bir bayram sevincine gömülmüştü. Çünkü şehirdeki bütün kıvıll yıldızlı bayraklar yakılmış, bütün komünist kişilerin heykelleri yıkılmış, bütün komünist yuvalar, müesseseler artık hürriyete, kavuşturulmuştu.

Macaristan’da sevinç, Macaristan’da hürriyet, Macaristan’da insan gibi yaşama hakkı uzun sürmedi.4 Kasım 1956 Pazar günü komünizmin genç beyinleri ezen, insaf, insanlık, hak, hürriyet tanımayan kanlı ve ateşli tankları tekrar Budapeşte’yi işgal etti.

O gün Rus tanklarından çıkan kurşunlar binlerce masum, hürriyet diye bağırarak Macarı ekin biçer gibi biçti. Budapeşte sokakları Rus tankları paletlerinin ezdiği, Rus kurşunlarının katlettiği binlerce Macar gençleriyle dolmuştur. Manzara eşine ender rastlanan bir canavarlık, görülmemiş bir vahşet, tasavvuru bile mümkün olmayan bir kahpelik örneği idi. Komünizme karşı örnek bir mücadele vermiş, fakat onun kıvıll pençesinden hala kurtulamamış olan Macaristan, milletimiz için bir ibret kaynağı olmalıdır. Bizdeki profesörler, 1956’da Macar gençliğinin komünizme karşı nasıl savaştığını, araştırıp öğrenmelidirler. Ve yetiştirdikleri bir kısım talebelerin Türkün şeref ve haysiyetiyle ilgili hareketlerini görerek utanmalıdırlar”⁴⁴ diyerek makalesini sonlandırmıştır. Sovyet tehdidinin Türkiye’de milliyetçilerde yaptığı olumsuz etki oldukça fazla idi.

1.4. İç Politika

Dergiye göre dış politikada olduğu gibi iç politikada da aşırı sol faaliyetler ve onlara gösterildiği düşünülen hoşgörünün getirmiş olduğu sorunlar mevcuttur. Dergi sahibi olan İlhan Darendelioğlu’nun hem milletvekilliği yapmış olması, hem de Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği başkanı oluşu , bu hissiyatın derginin yayın politikasına sirayet etmesini kaçınılmaz kılmıştır.

Dergiye göre milletlerin nasıl düşman devletleri tanımaları bekaları için mecburi ise, memleketçi ve vatansever kimselerin de milliyetçiliğe aykırı fikirleri taşıyanları bilmeleri zorunludur. Zira Türk milliyetçiliğinin ilk şartı muarız fikirleri tanımadır.

⁴⁴ İlhan Darendelioğlu, “Macar İhtilali”, *Toprak*, Nisan 1972, S.16, s.1

Onun içindir “milliyetçiliğe aykırı fikirleri taşımış olanları A’ dan başlayarak Z’ ye kadar liste halinde vererek, uyumaya devam edecek gözleri açmaya çalışacağız.”⁴⁵ diye vurgu yapmıştır.

“Kızıl kurtların kanlı tahriklerinden korunmalı, genç ve körpe demokrasimizi kardeş kanı ile boyamaktan ve Greko- Latin tipi dejenere demokrasilerin durumuna düşmekten sakınmalıyız.”⁴⁶ Derginin bu uyarısının sebebi yaşanan gençlik hareketleri ve hissedilen darbe tehlikesi olmuştur. Dergi bir taraftan aşırı sol görüşlerle mücadele etmiş, diğer taraftan demokrasinin zedelenmesini engellemeye çalışmıştır.

1.4.1. 3 Mayıs

Dergiye göre 3 Mayıs İnönü hükümetinin 1944’de Rusya’ya yaranmak için Milliyetçi aydınları, tutuklaması olayıdır. Türkçülerin kendi ülkelerinde ilk kez bu kadar şiddetli takibata uğramaları devletçi yönlerini gözden geçirmelerini sağlamış sivil bir hareket özelliği de kazanmalarına sebep olmuştur. Dergiye göre 3 Mayısın manası: “ Üç mayıs Türkçülükle komünizmin arasında devam eden çarpışmanın mahkemeye düşmüş bir safhasından başka bir şey değildir. Kurtuluş savaşının sonunda Aydınlık dergisinde Türkiye’nin Sovyetleştirilmesine çalışanların partisi dağıttırılıp elebaşları hapsedilince Komitern Türkiye için başlıca prensip olarak gizliliği seçmiştir. Nihayet 1943-1944yılları komünistleşme ve Sovyetleşme için en müsait yıllardı. Yapılan gizli ve açık telkinlerle devlet, kendisini Rus nüfuz bölgesinde görmeye başlamış, anglo-amerikanların Türkiye için Rusya ile bozuşmayacağına inan ve Sovyet ejderhası karşısında kendilerini yapayalnız bulanlar mukkader zan edilen akıbet hazırlanmaya ve memleketi hazırlamaya başladılar.Artık her yerde komünist elemanlar teşvik görüyor, köy enstitüleri birer kızıl yuvası haline getirilerek kırk bin köyü ele almak istiyorlardı. Üniversitede komünist profesörler açıkça propaganda yapıyordu. En nihayetinde Rus sefaretinde Sebahattin Ali devlet adamlarımızı ev sahibi gibi karşılıyordu. Fakat hakikatte 3 mayıs 944 hadiseleri ve onu takip eden hadiseler Türkiye’yi Sovyetleşmekten uzaklaştıran komünistlerin maskelerini düşüren amiller olmuştur.”⁴⁷Sovyet tehdidiyle ilgili derginin her sayısında haber görmek, aşırı sol faaliyetler hakkında bilgi edinmek mümkündür.

⁴⁵ İlhan Darendelioğlu, “30 Solcu”, *Toprak*, Ocak 1960, S.62, s.23

⁴⁶ Cezmi Türk, “Kardeş Kanı”, *Toprak*, Nisan 1960, S.65, s.3

⁴⁷ Mehmet Sadettin Aygen, “3 Mayısın Manası”, *Toprak*, Mayıs 1960, S.66, s.5

1.5. 27 Mayıs İhtilali

Dergiye göre yeni Türkiye on yıldır milletçe bir iktisadi istila içindedir. İktisaden geri kalmış bir ortadoğu ülkesi olmaktan çıkarak Avrupa iktisadi işbirliğine dahil ve o birliğin yardımcısı ve tamamlayıcısı hiç değilse yarıdan yarıya sanayileşmiş bir memleket olma yolunda ve durumundadır. Bu konuda: “Bizi 1930’daki dünya buhranının pek geri ve kötü bir durumda yakaladığı daha iç pazarı bile inkişaf etmemiş ve adeta feodal denecek kadar dar ve kapalı bir ekonomi düzeninden çıkmış uluslar arası iktisadi işbirliği münasebetlerine girmiş faal ve cevval bir ekonomik hayata girmiş bulunmaktayız.

Nedense başta politikacılarımız aydınlarımız basınımız yazarlarımız bu önemli istihalede habersiz görülmekte hala kapalı ve durgun bir ekonomik hayatın günlük dedikoduları ile uğraşarak memlekette bir ikinci meşrutiyet ve bir otuz bir mart havası içinde çeşitli çatışma ve çekişmelerle ömür tüketilmektedir.

Yeni Türkiye doğmakta kurulmakta ve yükselmektedir. Ona ayak uyduramayanlar tıpkı Atatürk devrine ve devrimlerine ayak uyduramayanlar gibi geride gölgede ve karanlıkta kalmaya hergün her çeşit hüsrانlar içinde kıvranmaya mahkumdurlar. Yaşasın yeni Türkiye”⁴⁸denilmiştir. Mevcut iktidarın yönetemediği bir Türkiye’den bahs edilirken, yaklaşan darbenin ayak sesleri dergi sayfalarının satır aralarında görülmektedir. Daha sonra göreceğimiz gelişmeler darbeyi ve orduyu öven yazılar olmuştur. “27 Mayıs İnkılâbı Türk milletine kutlu olsun” ⁴⁹slogan yanı sıra dergide darbenin lideri olan Cemal Gürselin bir demeci yer alacaktır. “Evvela milliyetçi ve memleketçi olunuz ama sözde değil yürekten olunuz. Çalışkan olunuz çok çalışkan olunuz bence ahlakın hatta imanın temeli çalışmaktır. Tanrı daima yaratma halindedir. Onun bir nefhasına hamil olan insanın da tanrısına imtisal etmesi lazımdır ve bu mukaddes bir vazifedir. Dürüst ve gerçekçi olunuz. Millet ve memleket menfaatleri mevzu bahis olunca, kendi menfaatlerinizi ne kadar büyük olursa olsun gözünüzü kırpmadan feda etmesini biliniz. Türk genci! Büyük ol! İrfanınla izarınınla vicdanınla büyük ol! Sana bu yakışır. Çünkü sen tarihlere sığmayan bir milletin çocuğusun. Düşüncelerin temiz hareketlerin asil olsun.”⁵⁰”Demeçteki milli duygu yoğunluğu dergi politikalarına uygun olduğu için dergi yöneticileri darbeden iyi sonuçlar çıkabileceğini ummuşlardır.

⁴⁸ Cezmi Türk, “İç Politika”, *Toprak*, Mayıs 1960, S.66, s.3

⁴⁹ *Toprak*, Haziran1960, S.67, s.12

⁵⁰ *Toprak*, Haziran1960, S.67, s.13

“Bir İngiliz gazetesi Türkiye’deki idare değişikliğine “Kibar İhtilal” deyimi ile tarif ve ifade etmiştir. Hakikatten kahraman ordumuz her türlü siyasi tesirden azade olarak “partileri içine düştükleri uzlaşmaz durumdan kurtarmak ve partiler üstü tarafsız bir idarenin nezaret ve hakemliği altında enkısa zamanda adil ve serbest secimler yaptırarak idareyi hangi tarafa olursa olsun secimi kazananlara devir teslim etmek amacıyla” bu harekâta teşebbüs etmiş ve teşebbüsü kan dökmeden en müspet ve en ideal şekilde sonuçlandırmaya muvaffak olmuştur. Onun için yüreklerimiz serin gönlümüz ve ruhumuz ferah ve aydınlıktır.İdarenin fiilen ele alınmasından sonra neşredilen tebliğlerdeki ifade demokrasimizin şimdiden aydınlık istikbalini müjdeleyen parlak bir nişanıdır. Orgeneral Sayın Cemal Gürselin beyanatı olan ve sıklıkla neşredilen çeşitli, tebliğinden sonra içimizdeki bütün endişe ve tereddütler tamamen zail olmuş gönlümüz ruhumuz sevinç ve heyecanla dolup taşmıştır.

Dünyanın hiçbir köşesinde ve tarihin hiçbir devrinde silahlı bir ihtilalin bu kadar medeni, bu kadar insani bir şekilde başarıldığı görülmemiştir. Yabancıların gıpta ve hayranlıkla “Kibar İhtilal” diye vasıflandırdıkları bu harekâtı yaratan Türk ordusunun vakar ve olgunluğu her türlü takdir duygusunun üzerindedir.

Büyük Atatürk’ümüzün “Yurtta Sulh Cihanda Sulh” prensibini kendine bayrak yaparak çalışan ordu idaresi BM anayasasına, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine NATO ya CENTO’ YA ve Türkiye’nin akdettiği bütün ittifaklara sadakatini bildirmekle Atatürkçü bir tutuma bağlı olduğunu en isabetli bir şekilde teyit etmiştir.

Kesin olarak inanıyorum ki Türk ordusu yıllar yılı özlediğimiz ideal demokrasiye bizleri kavuşturmaktan başka bir gaye gütmemektedir. Modern bir anayasanın en kısa zamanda hazırlanması için muhterem ve bilgin hocalarımızı vazifelendirmiş bulunması bu yoldaki ilmi ve siyasi teminatıdır. Kahraman ordumuza güvenimiz tamdır.”⁵¹ Dergide yazılan yazılarda darbeye göre tavır belirleme, darbeyi yapanların niyetlerini öğrenmeye yönelik gayretleri de içerdiği görülmektedir. Darbenin övülmesine dergide devam edilmiştir. Derginin başka bir yazısında Adnan Menderesin Sovyetlere yapacağı bir seyahatin darbe sebebiyle yapılamamasından duyulan sevinç vurgulanmıştır. Bu seyahat darbenin sebeplerinden biri olarak dergi sayfalarında yer almıştır.

⁵¹ Kemal Göksel “ Kibar İhtilal”, *Toprak*, Haziran1960, S.67, s. 4

Buna göre “27 Mayıs İnkılâbıyla Allah Türk milletini büyük bir badireden daha kurtarmıştır. Bu da Menderesin Moskova seyahati idi. Sabık Başvekil eğer iktidarda kalsaydı bu aylarda Moskova’ya da bir seyahat yapıp Krucef ‘in Türkiye’ye gelmesine vesile olacaktı. Rus dostluğu kisvesi altında memleketi bir Suriye rezaletine çevirecekti. Artık Türk komünistleri bülbül olacak Türk milliyetçileri dut yemiş bülbüle dönecekti. Memleketi Sovyet malzemeleri üzerine inşa edilme yoluna gidecekti. Manisa, Bergama, Adıyaman, Antalya, Karaman, Nevşehir mencusat ve bez fabrikaları, İstanbul’da kostik ve cam fabrikaları da Rus sermayesi ile yapılmış ve yapılmaktadır. Keban barajı da aynı yolla yapılacaktı. Bu şekilde Sovyet nüfuz bölgesine girilecekti. Sabıklar bu antlaşmaları umumi efkardan gizlemeye büyük dikkat etmişlerdir”.⁵² Dergi darbeyi gerekli gördüğünü ifade etmiştir. Darbenin gerçekleştirilme sebeplerinden biride dergiye göre mevcut iktidar partisinin iktidarın getirmiş olduğu gücün sarhoşluğuna kapılmış olmasıdır:

“Belirtilmesi gereken en ehemmiyetli husus askeri inkılabın bir diktatörlük meydana getirmek için değil diktatörlüğe yeltenen bir zümreyi ortadan kaldırmak için yapılmış olmasıdır. Bu asil hareket bütün dünya için çok şerefli ve imrenilecek bir örnek teşkil etmektedir.

Bir başka nokta da ihtilalin üniversite gençliğinin 28 Nisan’da hak ve hürriyet uğruna döktüğü kana dayanmasıdır. Muhalefette iken antidemokratik kanunları kaldıracığını en geniş hürriyetleri vereceğini söyleyip duran Demokrat parti iktidara geldikten sonra eski iktidardan devr aldığı demokratik olmayan kanunları kaldırmadığı gibi bunlara yenilerini de hürriyetleri alabildiğine kısmıştır. Düşüşünü meydana getiren sebeplerin başı budur. 27 Mayıs inkılâbından sonra bu ülkede söz seyahat, fikir, kanaat, vicdan, basın ve üniversite hürriyetleri ile diğer hürriyetlerin tam şekilde kurulması yoluna gidilmiştir. Artık bundan sonra hiçbir iktidar ve hiçbir kimse kendisi gibi düşünmüyor diye başkalarını suçlandırmayacaktır. Önümüzde nurlu bir ufuk açılmıştır. Büyük inkılâp Türk milleti için kutlu ve hayırlı olsun”.⁵³

Derginin temennileri ve umutları güçlü bir Türkiye için olmuş, mevcut siyasilerin darbeye zemin hazırladıklarını ifade etmiştir. Dergi dış Türkler konusunda da ihtilalden umutlu olduğunu söylemiştir. Buna göre “kahraman ve idealist Türk ordusunun büyük inkılâpçıları ölmez Atatürk’ün yürüdüğü (Türkçülük) yolundan

⁵² İlhan Darendelioğlu, “Menderesin son ümidi Moskova mı idi”, *Toprak*, Temmuz 1960, S.68, s.19

⁵³ Faruk Kadri Timurtaş, “27 Mayıs İnkılâbının Mana ve Ehemmiyeti” *Toprak*, Temmuz 1960, S.68, s.4

elbette ayrılmayacaklardır. Doğmuş olan büyük ve asil inkılâp güneşinin bir gün mahkûm Türk ülkelerinde aydınlatıp ısıtmasını mahkûm Türk idealist ve mücahitleri sabırla ve ümitle beklemektedirler”.⁵⁴Diye isteklerini vurgulamışlardır.

1.6. 12 Mart Müdahalesi

Yakın tarihimizin ikinci askeri müdahalesi olan bu durum dergiye göre 27 Mayıs darbesi gibi iktidarların ülkeyi yönetememesinden kaynaklanmıştır. Dergiye göre ülkemizi 12 Mart askeri müdahalesine getiren sebepler şunlardır:

“Üniversite içinde kurulan Solcu teşekküllerin anarşist mensupları önce işgal ve boykot’la işe başlamışlar. Milliyetçi öğretim üyelerine, milliyetçi talebeye saldırmışlar. Binaların koridorlarında elleri silahlı gezmeye başlamışlardı. Daha sonra sokağa taşmışlar, Amerikalıları bahane ederek birçok hadisenin doğmasına vesile olmuşlardır. Bununla da hızını alamayanlar önce Beyazıt kulesine renklerini belli etmek üzere kıvılcık bayrak çekmişler, bir müddet sonra ise tıpkı Rusya’da Lenin ve Stalin’in yaptığı gibi banka soymaya adam kaçırmaya başlamışlardı.

Türkiye’deki Solcu ve Anarşik olayların dışa bağlı olduğu, temelinde yabancı ellerin bulunduğu inkâr edemezler. Bizi 12 Mart’a getiren olayları sıralarsak 1967 yılının Aralık ayında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde “1967 Türkiye’inde devrimci eylem nedir” konulu bir konferans veren TİP üyesi Mihri Belli “teori, artık pratiğe kaydırılmalıdır” demiştir. Bununla beraber eylemler başlamıştır.

1. 12 Haziran 1968: Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde üniversite dışına taşan ilk olaylar başladı.”İşgal” ve “boykot” devri açılmış oldu. Gene bu dönemde hemen bütün fakülteler de fiili durumlar yaratıldı ve “milliyetçi öğretim üyesiyle öğrenciler “ derse alınmadı.
2. 17 Temmuz 1968: 6. Filo’nun İstanbul’a gelişi üniversite gençliğince protesto edildi. Bu hareketi, öncelikle teknik üniversiteli öğrenciler yürüttü. Bu olaylar sırasında Amerikalı denizciler tartaklandı, denize atıldı ve 17’si yaralandı.
3. 6 Ocak 1969: Orta – Doğu teknik üniversitesi rektörü Kemal Kurdas’ı ziyarete giden Amerika Birleşik Devletleri’nin Ankara büyükelçisi Robert Komer’in otomobili, öğrenciler tarafından üzerine benzin dökülerek yakıldı.
4. 13 Şubat 1969: Amerikan Sineması ve Tuslog’un camları kırıldı.

⁵⁴ Müstecib Ülküsal, “Son İnkılâp ve Dış Türkler”, *Toprak*, Temmuz 1960, S.68, s.8

5. 16 Şubat 1969: İstanbul'da Taksim Meydanında sağ-sol kavgası kanlı çatışmalara yol açtı. Taş, sopa, bıçak, kasatura ve ateşli silahların kullanıldığı çatışma sonunda iki kişi öldü, 100 kişi yaralandı. Bu olayla ilgili haberleri ertesi gün gazeteler "Kanlı Pazar" başlığı altında yayınladı.
6. 6-7 Mayıs 1969: Yargı organları temsilcileri, İmran Öktem'in cenaze töreninde çıkan olayları protesto amacıyla yürüdü. Fikir Kulüpleri Federasyonu yöneticileri, bu yürüyüşe bazı öğretim üyeleriyle öğrenci kuruluşları temsilcilerinin de katılmalarını sağladı ve yürüyüş amacından saptırarak, nümayiş şekline sokuldu.
7. 11-14 Haziran 1969: Ankara Tıp Fakültesi merkez binası işgal edildi.
8. 10 Kasım 1969: Sıhhiye'ye yürüyüş yapıldı. Amerikan Haberler Merkezi, Pan-Amerikan Terminali ve Amerikan Türk Bankası'nın vitrinleri yerle bir edildi.
9. 5 Aralık 1969: Pepsi-Cola, Coca-Cola, Mobil ve Shell işyerlerinin tabelaları tahrip edildi, binalarına Molotof kokteyli atıldı.
10. 7 Aralık 1969: Fikir Kulüpleri Federasyonu 1969 yılının yaz aylarında, Filistin gerilla kamplarına gönderilmelerini sağladı. İlk gidenler arasında Federasyon başkanlığı yapmış olan Yusuf Küpeli de bulunuyordu. Deniz Gezmiş de bunların arasında idi.
11. 5 Ocak 1970: Pasolar bahane edilerek Ankara Belediye otobüsleri seferden alıkondu.
12. 6 Mart 1970: Kızılay'daki Amerikan Haberler Merkezi işgal ve tahrip edildi.
13. 13 Nisan 1970: Pam-Am'ın camları kırıldı.
14. 23 Nisan 1970: TBMM'nin eski binası önünde, silahlı çatışmaya varan gösteriler yapıldı.
15. 28 Nisan 1970: Balat yolu üzerinde Amerikalılara ait malzeme deposuna silahlı baskın yapıldı.
16. 22 Mayıs 1970: Mithat paşa Caddesinde Amerikan Hava Kuvvetlerine ait otomobil ters çevrilerek yakıldı.
17. 21 Ekim 1970: Hacettepe Üniversitesinde Amerikalılara ait bir araç yakıldı.
18. 23 Eylül 1970: Ürdün'ün Ankara Büyükelçiliği işgal edildi. Güvenlik kuvvetleriyle göstericiler arasında çatışma oldu.
19. 28 Aralık 1970: Kurtuluş semtinde üzerinde "Komünizm her görüldüğü yerde ezilmelidir" yazan ışıklı Atatürk panosu kırıldı.

20. 29 Aralık 1970: ABD Büyükelçiliği karşısındaki polis noktası kurşunlandı. İki polis yaralandı.
21. 9 Kasım 1970: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü işgal edildi.
22. 20 Kasım 1970: Pan-Am basılıp tahrip edildi.
23. 27 Kasım 1970: Çankaya'daki Amerikan Subay Kulübüne patlayıcı maddeler atıldı.
24. 15–16 Haziran 1970: İstanbul ve İzmit'te işçi yürüyüşleri düzenlendi. DİSK'ÇE (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)düzenlenen bu yürüyüşler Dev-Genç militanlarınca desteklendi. İstanbul, İzmit ve Gebze'deki hareketler can kaybına yol açtı, fabrikalar işgal ve tahrip edildi. Kamu ve özel sektöre ait araçlar hasar gördü. İstanbul'daki olaylarda bir polis, üç işçi hayatlarını kaybetti. İstanbul, İzmit ve Gebze'de sıkıyönetim ilan edildi.
25. 1970 yılının çeşitli aylarında Malatya'da haşhaş, Giresun, Ordu, Fatsa'da fındık, Çarşamba, Çorum, Ödemiş, Mersin ve Turhal'da "İşsizlik ve pahalılık mitingleri" yapıldı. Silivri'ye bağlı Değirmen köyü halkı tahrik edilerek toprak işgal ettirildi ve sürdürüldü. Pancar üreticilerinin Burdur Şeker Fabrikasına yürüyüşü sağlandı.

Yine bu dönemde Dev-Genç militanları gruplar halinde Ayvalık, Alaçam, Polatlı, Çivril, Çorum, Tire, Merzifon, Tokat, Turhal, Çorlu, Salihli, Diyarbakır, Giresun, Balıkesir, Rize, İçel, Akhisar, Gaziantep, Nallıhan ve Alaca şehir köylerinde mitingler, toplantılar düzenleyerek köylüleri, hükümet ve parlamento aleyhine kışkırttılar.

26. 1969 yılında planlanan "Kır gerillası hareketleri (1971'de sıklaşan)şehir eylemleriyle birlikte yürütüldü."Kır gerillasının örgütlenmesi için de Akçadağ, Nurhak ve Elbistan dağları seçildi.
27. 21 Ocak 1971: İş bankasının Emek şubesi soyuldu. Soyguncular kasadan 124 bin lira alıp kaçtı.
28. 24 Ocak 1971: Banka soymak ve adam kaçırmak suçlarından aranan Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının Siyasal Bilgiler Fakültesi yurdunda saklanmış olabilecekleri zannıyla söz konusu yerde arama yapıldı, olayların çıkmasına yol açtı. Öğrencilerle güvenlik kuvvetleri arasında, uzun süren çatışmalar oldu. Yurt binası büyük ölçüde tahribata uğradı.

29. 29 Ocak 1971: Mithat paşa caddesindeki Amerikalılara ait Tuglos binasının bir bölümü tahrip edildi.
30. 12 Şubat 1971: Hacettepe Üniversitesinde güvenlik kuvvetleriyle öğrenciler çatıştı. Öğrenciler, yurt binasından güvenlik kuvvetlerine silahla karşı koydular, patlayıcı maddeler attılar. Kimliklerini gizlemek için, başlarını, Filistinli gerillalar modelinde sardılar.
31. 15 Şubat 1973: Balgattaki Amerikan hava deposundan nöbetçi hava çavuşu Jim R. Finley kaçırıldı. Zenci olduğu anlaşılnca, serbest bırakıldı.
32. 20 Şubat 1971: Atatürk bulvarındaki Odalar Birliği Binası önünde dinamit patlatıldı.
33. 20 Şubat 1971: Ankara-Eskişehir yolu barikatla trafiğe kapatıldı.
34. 22 Şubat 1971: Amerikan Büyükelçiliği karşısındaki polis noktasına patlayıcı madde atıldı.
35. 22 Şubat 1971: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde silahlı çatışma oldu.
36. 3 Mart 1971: Gölbaşı yolu üzerinde ki Ahlatlıbel bölgesinde bulunan Amerikan radar üssünden dönmekte olan dört Amerikalı çavuş kaçırıldı. Dört yüz bin lira fidye karşılığında serbest bırakılacağı açıklandı. Çavuşları kaçırarak, saklandıkları evin güvenlik görevlilerince basılması üzerine kendileri kaçıp çavuşları serbest bıraktılar.
37. 5 Mart 1971: Konya yolu, Gazi Eğitim Enstitüsü bölümünde trafiğe kapatıldı. Öğrencilerle polis arasında çatışma oldu.
38. 5 Mart 1971: Deniz Gezmiş ve arkadaşları, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde aranıyordu. Öğrenciler, güvenlik görevlilerini içeriye sokmayınca, çatışma başladı. Bu şiddetli çatışma saatlerce sürdü. Çatışma sonucunda bir öğrenci ve bir er öldü. Bir üsteğmen ve iki erle bir öğrencide yaralandı.”
Dergiye göre Türk insanı bu muhtıranın Türkiye’yi nasıl bir badireden kurtardığını daima düşünecek ve takdirle anacaktır.⁵⁵

1.6.1. İdam Kararlarının İnfazı

Millet Meclisi’nin 24 Nisan 1972 Pazartesi günkü toplantısında, Anayasa’yı zorla tebdil ve tağyir ile rejimi yıkmağa matuf eylemlerinden dolayı idama mahkûm olan Deniz Gezmiş ve iki arkadaşının ölüm cezalarının müzakeresi sırasında Demokrat Parti İstanbul milletvekili İlhan Darendelioğlu da bir konuşma yapmış, anarşistlerin

⁵⁵ İlhan Darendelioğlu, “12 Mart”, *Toprak*, Mayıs 1974, S.5, s.14–15

müstahak olduğu cezayı görmesini savunmuştur. İdamlar 46 CHP’li 2 bağımsız ret oyuna karşılık 273 oyla kabul edilmiştir.

İlhan Darendelioğlu konuşmasında;’’Muhterem milletvekilleri, bu tebliği meclis zabıtlarına geçmesi için naklettim. Dikkat edersiniz, Sibirya’da, Moskof Temerküz kamplarında ve Mao’nun zindanlarında öldürülen binlerce mahkûm kişi de aynen Dursun Önkuzu gibi öldürülmüştür. Onun için her komünist, dünyanın her yerinde sadece anarşist değil aynı zamanda cani ve katildir.’’ demiş, misaller verdikten sonra sözü Türkiye’deki hadiselerle getirmiştir. ‘‘35 milyonluk Türk milletinin gözleri önünde cereyan eden, dün tasavvuru bile mümkün değilken, son iki yıl içinde bırakın tasavvuru, hunharca tatbikatı yapılan bir korkunç hadiselerin, maksadı ve hedefi, kimse inkâr edemez ki son Türk devletini yıkmağa, onu köle yapmağa matuf hareketlerdir. Bunların suçluları, bir kısım siyasilerimizin, bir kısım mesul kişilerin öteden beri tavizci davranışlarına rağmen, çok şükür şerefli Türk ordusunun gücü, kuvveti ve cesareti sayesinde yakalanmış, geçtiğimiz bir yıl içinde bu suçlulardan bir kısmına ceza verilmiş, bir kısmı da müstahak olduğu cezaya çarptırılmak üzere adalete teslim edilmiştir. Hem de hainlerin işledikleri ve işlemek istedikleri cinayetlere dair, dokümanter tafsilat verdiler. Fakat buna rağmen, bilhassa idamların gecikmesinden dolayı vicdanında suçlular acaba cezalanacaklar mıdır diye bir büyük istifhamın belirmesine de mani olamadılar. Şimdi üç sanığın idam edilmiş olması aslında milletin ve devletimizin böylesine korkunç bir noktaya geldiği şu günlerde kemiyet yönünden büyük bir mana da taşımaktadır.

Bizce olayların bir diğer yönü de ihanetlerin ve cinayetlerin teşvikçilerinin de himayecilerinin de ortaya çıkmış olmasıdır.’’⁵⁶Dergi ülkeyi uçurumun kenarına getirmiş kişilere yönelik tutumu ve tavrını ortaya koyarken özellikle devleti yönetenlerin vurdumduymazlıklarını eleştirmeye devam etmiştir. Dergiye göre ülkenin en önemli sorunu aşırı sol terör hareketleridir.

⁵⁶ İlhan Darendelioğlu, ‘‘Üç İdam kararı İnfaz Edildi’’, *Toprak*, Mayıs 1972, S.17, s.5

2. BÖLÜM

2. BOZKURT DERGİSİ VE MUHTEVALARININ TAHLİLİ

Ekim 1972’de “Her şey Türk İçin, Türk’e Göre, Türk Tarafından” sloganıyla Sadi Somuncuoğlu’nun sahipliğinde Ankara’da yayın hayatına başlamıştır. Dergi milliyetçi gençlik üzerinde etkin olmuş, bu kitlenin şekillenmesinde, haberleşmesinde katkılarda bulunmuştur. Derginin yazar kadrosunda aynı zamanda derginin de sahibi olan Sadi Somuncuoğlu, Galip Erdem, Dilaver Cebeci, Osman Oktay, Ş.Bülent Yahnici, Osman Çakır gibi milliyetçi cemaatta isimleri bilinen kişiler bulunmaktadır. Derginin fikri yapısı ve çerçevesini dergiye göre şu şekilde ifade edebiliriz.

“Türk milliyetçiliğinin özel adı Türkçülüktür. Milliyetçilikten ayrı bir tarifi yoktur. Her Türkçü Türk milletinin yüksek vasıfları olduğuna inanır. Bunların korunmasını, geliştirilmesini ister. Türk’ü Türk’ten başkasının idare etmesini tasvip etmediği gibi esaret altında yaşayan bütün Türklerin istiklallerine kavuşmasını arzu eder. Milliyetçilik bir inanç sistemidir. Ülkücülük ise bu inancın ortaya koyduğu hedefleri gerçekleştirmek için mücadele etmektir”.⁵⁷

“Bizim anlayışımıza göre; bir sosyal kavram olan fikir hürriyetine, şahıslar veya bir takım ideolojiler açısından tarifler getirmek son derece hatalıdır. Bu toplum kavramı yine toplumun ihtiyaçlarına göre ele alınmalıdır. Türk devletinin güçlenmesi, Türk milletinin topyekûn, kalkınmanın nimetlerine kavuşabilmesi ihtiyacı yönünden hürriyetlerin yeri tayin edilmelidir. Yoksa milli ahlakı yıkıcı, geleneklerimizi tahrip edici, Türk tarihine, Türk kültürüne ve Türk soyuna karşı düşmanca propagandaların yapılmasına fırsat vermek hürriyet değil, millet ve devlet yıkıcılığıdır.”⁵⁸

2.1. Derginin Türk Dış Politikasına Bakışı

“Türk milliyetçileri dış politikaya hâkim olan unsurun temelde “Milletler Mücadelesi” olduğunu söylemişler ve bunu savunmuşlardır. Türkiye konumu gereği köprübaşı bir devleti olduğu için Rusya tarafından tehdit edilmiştir. Bunun için ABD’yi zorunlu müttefik olarak seçmiştir. Türk devletinin asıl bilmesi gereken ittifakların uzun süreli olamayacağı ve bu sebepten kendine yetmeli ve güvenmelidir.”⁵⁹ Dergininin savunduğu bu görüş cumhuriyetin kuruluş felsefesine uygun düşmüştür. Yine dergiye göre emperyalizm ve dış politik tercihler arasında yadsınamaz bir ilişki vardır. Türk

⁵⁷ Sadi Somuncuoğlu, “Başyazı”, *Bozkurt*, Aralık 1972, S.3, s. 3

⁵⁸ Sadi Somuncuoğlu, “Fikir Hürriyeti Üzerine”, *Bozkurt*, Nisan 1974, S.19, s.3

⁵⁹ Cumali Kibar, “Türkiye’nin Stratejik Önemi”, *Bozkurt*, Nisan 1973, S.7, s.11

milliyetçiliği anlayışına göre emperyalizm kuvvetten doğar. Emperyalizmle mücadele; yeni maceralar peşinde koşarak, silahlı, bombalı tedhiş olayları çıkararak, her sabah emperyalistlere ve emperyalizme küfrederek yapılmaz. Emperyalizmle mücadele kuvvet dengesini lehimize değiştirmekle olur. Kısaca kültürde, medeniyette, ilimde, teknikte en ileri milletler seviyesine ulaşmakla kurtulunur.⁶⁰

Dergiye göre Türk milleti dünyayı tanımadan herhangi bir harekete kalkıştığında başarılı olamamıştır. Bunun için kültürleri ve medeniyet arasında denge kuramayan milletler dejenere olmaya mahkûmdur. Batıyı tanımak istiyorsak onun gerçek çehresini anlamaya çalışmalıyız. Bugünkü ekonomik durumlarına erişebilmek için hangi fedakârlıklara katlandıklarını görmeliyiz. Batının zahiri güzelliklerine kapılıp, şekli yönden onu taklit etmek batıyı anlamak değil onun kültür emperyalizminin çarkları arasında ezilmek demektir.⁶¹ Dergiye göre dış politika sadece maddi çıkarları değil milleti millet yapan manevi değerleri de içermiş milletin maneviyatını bozucu dış tesirlerle de mücadeleyi dış politikasının temeline almıştır. Dergi, devletin bizim lehimize çıkan bütün fırsatların değerlendirilmeye çalışmasından yana olmuştur. ABD büyük kongresinin 17 Temmuz 1959 tarihinde aldığı bir kararla Temmuzun 3. haftası Esir Milletler Haftası olarak kabul edilmiştir. Bu sebeple yazılan yazıda esir soydaşlarımızın hakkını savunmak için Birleşmiş Milletlerin yayınladığı İnsan Hakları Beyannamesi çerçevesinde gerekli teşebbüslerde bulunmak en tabii hakkımız ve vazifemizdir denilecektir.⁶² Dergiye göre Türk dış politikasını esir Türk yurtları, esaret alındaki yakın ve uzak soydaşlarımızın durumu, Kıbrıs, Rus yayılmacılığı, Batı emperyalizmi, komünizm tehdidi gibi temel meseleler oluşturmuştur.

2.2. Dış Türkler

Dergi dış Türklere özel önem vermiştir. Bunu da dergide açmış olduğu “Türkelinden Esen Yeller” adlı sayfasıyla göstermeye çalışmıştır. Bu sayfalarda yer alan yazılar ve haberler dış Türklerin varlığından belli bir kitlenin haberdar olduğunu göstermiştir. Dergiye göre Türk Devleti ve Türk aydınlarının bir kısmı Dış Türklere ilgi göstermekten kaçınmışlardır. Dönem itibarıyla gelen dergide olan haberler milliyetçi düşüncenin oluşumuna katkıda bulunmuştur.

⁶⁰ Sadi Somuncuoğlu, “Dünyaya Bakış”, *Bozkurt*, Nisan 1973, S.7, s.3

⁶¹ Dinç Yaylalier, “Batıyı Anlamak”, *Bozkurt*, Mayıs 1973, S.8, s.12

⁶² “Esir Milletler Haftası”, *Bozkurt*, Temmuz 1974, S.22, s. 8-9

“Turancıyız, Turancılık Türk milletinin istiklal ülküsüdür. Hür ve müstakil yaşamalarını istediklerimiz bizim millettaşlarımızdır; sadece ırktaşlarımız değildir. Bugün buna karşı çıkanlar Kardeşlerimizi esir tutanlar, onların ve topraklarının esaretinden faydalananlardır. Birde soğuk harpten etkilenen ülkemizdeki bazılarıdır.”⁶³ denilmiştir. Bozkurt dergisine göre Vietnam’a ağıt yakanlar Esir Türk dünyası için herhangi bir söz söylememişlerdir. Buna mukabil Anadolu’dan güçlü bir sesin yükseldiği ifade edilmiştir.⁶⁴ Dış Türkler konusundaki görüşlerini netleştiren dergi Türk dünyasından haberler vermeye başlamıştır.

2.2.1 Azerbaycan

Bu haberlere göre; Sovyet işgali altında bulunan Azerbaycan Cumhuriyeti için, Azerbaycan Kültür Derneği’ni Bakü’nün kurtuluşunun 54. yılını kutlamış, MHP lideri ve dönemin Genelkurmay başkanı bunun için tebrik telgrafları çekmişlerdir⁶⁵. Azerbaycan Kültür Derneği bağımsız Milli Türk Azerbaycan Cumhuriyeti’nin komünist Ruslar tarafından işgal edişinin yıldönümü için toplantı yapmışlar ve mücadelelerinin komünist Rusya yıkılınca kadar Azerbaycan ve diğer esir Türk illeri bağımsızlığa kavuşuncaya kadar devam edecektir. Bunda azimli ve kararlıyız demişlerdir.⁶⁶

2.2.2 Irak Türkleri

“Irak Cumhurbaşkanı’nın Irak’ta Türklerin yönetime katıldığına yönelik ifadesine rağmen soydaşlarımızın Arapların ve Barzanicilerin insafına bırakılmışlardır. Soydaşlarımızın bu zulümden kurtarılarak, Irak devletinin asli unsurlarından olan Türklerinde devlet yönetimine sağlandığı bir federasyona gidilmesi istenmiştir.”⁶⁷

Irak devletinin Türklere Birleşmiş Milletler anayasasının tanıdığı hakları çiğneyerek Kerkük’te Biravcılı köyündeki Türk okulunu “Uğur Türkmen Okulu” nu kapatarak bölgede Arapça eğitim yapan okulları açtığını yazmış, Irak Türklerinin durumunun kötüye gittiğini beyan etmiştir⁶⁸. Esir Türk illerinden birisi olan Kerkük’te Arapların baskısı gün geçtikçe artmaktadır. Yıllarca süren bu zulüm karşısında Türklüğün son bağımsız kalesi olan Türkiye’nin yetkililerinden herhangi bir ses yükselmemiştir. Irak’ta Araplar Türk varlığına son vermek için Türklerin yoğun yaşadığı bölgeye dışardan Arap ahali getirilmekte Araplara her şeyde öncelik

⁶³ Ayhan Tuğcugil, *Bozkurt*, Kasım 1972, S.2, s.3

⁶⁴ *Bozkurt*, Kasım 1972, S.2, s.14

⁶⁵ “Türkelinden Esen Yeller”, *Bozkurt*, Ekim 1972, S.1, s.7

⁶⁶ “Türkelinden Esen Yeller”, *Bozkurt*, Nisan 1973, S.7, s.7

⁶⁷ “Türkelinden Esen Yeller”, *Bozkurt*, Ekim 1972, S.1, s.7

⁶⁸ *Bozkurt*, Ocak 1973, S.4, s. 7

verilmektedir. Kerkük Türkünün çilesi sonsuzdur oradaki kardeşlerimize seyirci kalmaya devam dersek bütün dünya bize gülecektir. Vatansız topluluklar bile “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine” dayanarak hak aramaya esaretten kurtulmaya çalışırken bizim haklarımızı aramamamız gülünç olur denilmiştir.⁶⁹

Dergide yer alan bir habere göre, Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneğinin yayınlamış olduğu bildiride Iraktaki Türklerin sayısının az olarak gösterildiği ve bu bölgede yaşayanlara Türk değil özellikle Türkmen denilerek Türkiye ile bağlarının kesilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. “Oysaki 1957 sayımına göre Irak hükümetinin resmi kayıtlarına göre 750 bin civarında olan Türk nüfus yaklaşık 20 yıl sonra aynı gösteriliyorsa bunun anlamı açıktır”⁷⁰ denilmiştir. Yinede mücadele için uluslar arası geçerliliği olan “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi” esas olarak gösterilmiştir.

2.2.3 Batı Trakya Türkleri

Batı Trakya Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Ferit Melen’i ziyaret ederek: Yunanların Lozan’ı ihlal ederek Türkleri Müslüman Pomak ve Türk olarak bölüp parçalamaya çalıştıklarını söylemiş ve gerekli tedbirlerin alınmasını istemiştir.⁷¹ “Trakya Türklerinin sesi nihayet duyuldu”, Türklerin gayrimenkul alamadıkları topraklarının ‘yeşil saha, istimlak’ gibi sebeplerden ellerinden alındığı, evlatlarına ev, arsa bırakamadıkları, Türklere ehliyet verilmediği, Türk öğretmenlerin görevlerinden alındığı, Türkiye’den gelen eşya için cezalandırıldıklarını bütün dünya duymuştur.

Türk devleti Lozan Antlaşması’nın uygulanmasını temin etmelidir. “Yurtta sulh, dünyada sulh” ilkesi korkaklık değildir denilerek Türk hükümetinin dış politik anlayışı eleştirilmiştir⁷². “Türklerin arazilerine el konuluyor. Batı Trakya’daki Türklere ait araziler devlete ait boş arazi olarak gösterilerek el konulmaya başlanmıştır. Ayrıca bugüne kadar devletin arazisini işlettikleri için Türklere astronomik rakamlara ulaşan kira bedelleri istenmektedir. Bekirli köyünden 46 Türk ailesinin 500 dönüm arazisi ellerinden alınarak bu aileler açlığa ve sefaletle terk edilmişlerdir.”⁷³ Derginin Türk hükümetinin dış politik tutumunu eleştirmesi, uyarmış olması, gerekli tedbirlerin alınmaması milliyetçi hareketin içeride de büyümesini etkilemiştir.

⁶⁹ Bozkurt, Ocak 1974, S.16, s.7

⁷⁰ Bozkurt, Haziran 1975, S.33, s.7

⁷¹ Bozkurt, Kasım 1972, S.2, s.12-13

⁷² “Türkelinden Esen Yeller”, Bozkurt, Nisan 1973, S.7, s.7

⁷³ Bozkurt, Haziran 1974, S.21, s.7

2.2.4. Bulgaristan Türklüğü

Dergiye göre Rodop Türkleri Bulgarlarca katliama uğratılmışlardır. Yine buna paralel olarak dergi Balkan Türklüğünün tarihte birçok kez soykırıma uğradığını söylemiş, 17 Temmuz 1970 tarihinde Bulgaristan'daki soydaşlarımızın yeni bir soykırımın pençesine düşmüşlerdir. “Gizli tedhiş yoluyla milliyet değiştirme” Türkler bu formu doldurarak isimlerini, dinlerini, milliyetlerini değiştirmiş olacak, değiştirmeyenler ise sonuçlarına katlanacaklardır. Yapılan baskılardan dolayı bir kısmı Yunanistan'a kaçmıştır. Dergi Dış Türklere neden sahip çıkılmadığını sormuş bu yapılanlar başka milletlere yapılırsa dünyanın ayağa kalkacağını, neden Türkler olunca kimsenin bir şey söylemediğini sormuştur.⁷⁴

2.2.5. Kıbrıs Türklüğü

Tarihin akışı Türklüğün aleyhine döndüğü günden bu yana savaş meydanlarında kazandıklarımızı sulh meydanlarında kayıp ettik. Bu bakış acısı 2.Viyana bozgunundan bu yana yaşadıklarımızı, hissiyatımızı anlatan en önemli tespitlerden bir tanesi olmuştur.

Biz Batı Trakya'da Türk nüfusunun fazlalığından dolayı bu toprakların bize ait olması gerektiğini ileri sürerken karşımızdaki devletler “Bir toprak parçasının hangi devlete ait olduğu sadece nüfusa göre tespit edilemez” diyorlardı. Tarihte kime ait olduğu, halen hangi memleketin güvenliği ile yakından ilgili, hangi memleketin iktisadi ve coğrafi bütünlüğü içinde diyerek Batı Trakya'yı bizden aldılar, kayıp ettik. Türkiye devamlı suretle Kıbrıs'ta politika değiştirerek, Kıbrıs diye davamız yoktur, Kıbrıs bizimdir. Ya taksim ya ölüm! Federatif Kıbrıs gibi günlük politikalar takip etmiştir ve orada yaşananlar basında yer almamıştır.

Kıbrıs tarihte hiçbir zaman Yunanlıların olmamış buna mukabil 400 yıla yakın Türk hâkimiyetinde kalmıştır.⁷⁵ Türk evlerini, karakollarını işyerlerini basarak kadın, erkek, çocuk demeden katleden Rumlar, herhalde bu hadiselerin yıl dönümünde zaferlerini kutlamayı ihmal etmemişlerdir. Bizim ise kinimiz Kıbrıs Türk cemaatinin ve Kıbrıs milli ülkü ve kültür derneğinin bildirisiyle geçirildi.

Rumlar adaya büyük Yunanistan'ın “Enosis'in” bir unsuru olarak bakarken bizim hariciyemiz “bekle gör” siyasetiyle bakmakta bu gidişle “Bekle gör politikasının

⁷⁴ Bozkurt, Kasım 1972, S.2, s.7

⁷⁵ Sadi Somuncuoğlu, “Milli Hedefler ve Kıbrıs” ,Bozkurt, Ocak 1974, S.16, s. 3

sonu Bekle de ayvayı ye politikasına dönüşecektir.”⁷⁶ Kıbrıs’la ilgili bu tespit ve eleştiriler dergiye göre eğer Türk hükümetleri bu konuda bir politika belirlemiş olsalardı katliam dahil sıkıntılar yaşanma ihtimali azalmış olacaktı. Kıbrıs konusunda bu hazırlıksız tutum olabildiğince eleştirilmiştir. Kıbrıs bizim milli davamızdır denilmiştir. Kıbrıs’ta yaşananlar Türk ordusuna Kıbrıs Barış Harekâtını zorunlu kılınca dergideki yazılar bundan duyulan sevinci okuyucularıyla paylaşmıştır. Türkiye antlaşmaların kendisine sağladığı haklardan yararlanarak 20 Temmuz 1974 sabahı Kıbrıs’a başarılı bir çıkarma yapmıştır. Tarihin derinliklerinden bu yana esir olarak yaşamamış daima hakkı hakikati temsil etmiş ve zulme karşı savaşmış olan kahraman Türk milleti Kıbrıs’ın bir oldubittiye getirilerek elinden alınması için girişilen tezgâhlar karşısında susmamış odur ki kölesi Yunan palikaryalarına yeni bir ders vermiştir. Tarihi şan ve şerefle dolu olan asil Türk milleti’nin şanlı ordusu, kahraman Mehmetçiği büyük devletleri bile hayrete düşüren bir çıkartma hareketi ile Kıbrıs’a ayak basarak palikaryalara unutamayacağı bir ders vermiştir.

Unutulmasın ki, Türk milletinin gücü Kıbrıs’ın tamamını almaya yeterlidir. Bu Türk milletinin içinde yatan bir arzudur ve mutlaka gerçekleşecektir. Milliyetçi gençler Genel Kurmay başkanı Sayın Semih Sencer adına Genelkurmay’dan bir korgenerale Bayrak, Kuran ve Kılıç hediye ederek korgeneralin elini öpmüştür.⁷⁷ Kıbrıs Barış Harekâtı milliyetçiler arasında büyük bir sevinçle karşılanırken mevcut iktidarların dış politik zafiyetlerini eleştirmeye devam etmişlerdir. Kıbrıs Barış Harekâtı’nın getirmiş olduğu gelişmelerden biride; Yunanistan son olaylar üzerine NATO’nun askeri kanadından çekildiğini açıklamıştır. Bunun NATO ve bilhassa ABD’nin baskı altında alınarak kendi lehlerine bir karar çıkarma düşüncesi olduğu düşünülürse de burada bir Rus parmağı olduğu gözden kaçmamalıdır. Yunanistan bir taraftan Cuntayı isterken diğer taraftan Türkiye’yi dünya barışı için büyük bir tehlike olarak göstermektedir. Karamanlis kendisini Enosis’e adadığını söylemekte bizde kendisini Turan’a adayın bir başbakan bekliyoruz. O zaman kozumuzu daha iyi paylaşabiliriz. Milliyetçi teşekküller Kıbrıs harekâtı dolayısı ile ordumuzu güçlendirme kampanyalarına iştirak etmekte ve milletimizi bunun için teşvik etmişlerdir.⁷⁸ Dergi Kıbrıs la ilgili değerlendirmelerine devam ederek eleştirilerini sürdürmeye devam edecektir. Ne manaya geldiği bilinmeyen “barışçılık” her derde deva değildir. Yunan kardeşliği üzerine şiirler yazan devlet

⁷⁶ Şevket B.Yahniç, “Unutturulan Kıbrıs”, *Bozkurt*, Ocak 1974, S.16, s. 3

⁷⁷ M.Şemsek , “Şanlı Ordumuz Kıbrıs’ta”, *Bozkurt*, Ağustos 1974, S.23, s.4

⁷⁸ *Bozkurt*, Eylül 1974, S.24, s.5

adamları ile ülkenin geleceği, “Milli Harp Sanayi” gibi savunmamızı sağlayacak gelişmeler gerçekleştirilemez, denilerek dönemin MSP-CHP hükümeti eleştirilmiştir. Kıbrıs Barış Harekâtı batının “Haçlı Ruhunun” hala sürmüş olduğunu göstermiştir. “Dış Türkler” konusunun bir aynı zamanda Türkiye devleti için vazgeçilmez bir güvenlik meselesi olduğunu, Kıbrıs’ın Turancılığın bir zaferi olarak sayılabileceğini iddia edilmiştir.⁷⁹ Kıbrıs meselesi ile ilgili olarak Bozkurt dergisinin Dış Türkler konusundaki görüşünü şu şekilde ifade edebiliriz.

Kıbrıs harekâtı bir gerçeğin ifadesi olmuştur. Bu gerçek “Dış Türkler” meselesidir. 50 yıldan beri bu mesele unutturulmaya çalışılmıştır. Dış Türkler haklarının ve menfaatinin savunulması gerektiğini söyleyenler (İrkçı-Turancı-Kafataşçı) gibi kötüleyici isimler takılmıştır. Artık mızrak çuvala sığmamaktadır.

Kıbrıs konusu Türkiye’ye ders olmalıdır. Türkiye dışında yaşamakta olan milyonlarca Türk’ü görmezlikten gelen zihniyet yok edilmeli onun yerine dış Türkleri savunan, haklarını koruyan, ileri görüşlü sistemli bir politikanın takibine geçilmelidir.⁸⁰ Yeryüzünün neresinde bir Türk varsa acısı acımız, sevinci sevincimizdir. Bizim bu davranışımıza hor bakanlar Türklük bir yana insan bile sayılamazlar denilmiştir.⁸¹ Bu şekilde milliyetçi camianın Dış Türklere bakışı ifade edilmiştir

2.3. İç Politikaya Bakış

Bozkurt dergisine göre iç politikada en önemli sorunlar; ideolojik kamplaşmalar, yoksulluk, eğitimdeki yanlış politikalar, sol terör hareketleri, ekonomik bozukluklar, kültür emperyalizmine toplumun açık bırakılması ve bölücü hareketler olarak görülmüştür.

Bozkurt dergisinde yayınlanan başyazıya göre dergi hiçbir zaman siyasetle uğraşmamış, siyasi partilerin tenkidini yapmamıştır. Ama şu anda ülkemizde 10 yakın siyasi parti olduğunu sanıyoruz. Kesin olarak bilmiyoruz. Çünkü adı olup kendi olmayan birçok siyasi parti bulunmakta, solda ve sağdaki bu partilerin adları “büyük”le başlamasına rağmen Türkiye de siyaset birkaç parti arasında gidip gelmekte bu yüzden ülkemizde değişen bir şey olmamıştır. Kurulan iktidarlar “yapacağız, yapıyoruz, yarattık, yaratıyoruz.” ifadeleriyle devam etmiş fakat ülkemiz fakir ve geri kalmaya devam etmiştir. Herkes kendi menfaati için devletin ve milletin ezilmesine razı

⁷⁹ Mahir Durakoğlu, “Kıbrıs’tan Alınacak Dersler”, *Bozkurt*, Temmuz 1975, S.34, s.3

⁸⁰ Mahir Durakoğlu “Esir Türklere Sırt Çevirirsek”, *Bozkurt*, Eylül 1974, S.24, s.6

⁸¹ Galip Erdem, “Esir Milletler Haftası”, *Bozkurt*, Temmuz 1973, S.10, s. 9

olmuştur. Bunların yanında ezeli ve ebedi düşmanlarımıza “kardeşlik ”şiiirleri yazan devletin ve milletin temeline dinamit koyan anarşist ve komünist militanları affeden bir zihniyetin olduğu yerde huzur ve güven olamayacaktır denilerek mevcut durum eleştirilmiştir.⁸² Dergiye göre ülkemizde “bağımsızlık” mitingleri düzenlenmekte yürüyüşler yapılmaktadır. Türkiye’de gerçek bağımsızlığın şartı “Türkçü, Türk milliyetçisi, her şeyde Türk’ten yana olmaktır.” Bu inanca bağlı olmayanlar “bağımsız” olamazlar onlar ancak dışarıya bağlı olabilirler denilerek iç politik tutumları eleştirilmiş, ülkenin gerçek sahipleri Türkçülerin olduğu ifade edilmiştir.

Türkiye geç kalınmış olsa da birlik ve beraberliğe fazlasıyla muhtaçtır. Türkiye de gençlik varsa bu Türk gençliği olmalıdır. Yabancı hayranlarına ve yabancı ideolojilere kimse yüz vermesin denilmiştir⁸³. Türkiye’nin milli manevi değerlere sahip bir kadroya ihtiyacı olduğu, bu kadronun Türk devletini ve milletini kurtarabileceği ifade edilmiştir. Bozkurt dergisine göre Türk milletinin sorunlarını çözebilmesi için gerek en önemli şey milli manevi değerlere sahip ülkücü milliyetçi kadrolar olacaktır. Bu kadro ifadesi bütün milliyetçi dergilerde Türkiye’nin kurtuluşu için olmazsa olmaz koşulu gibi sürekli ileri sürülmüştür.

2.3.1. Anarşi

Bozkurt dergisine göre Türkiye de iki türlü anarşi vardır birincisi sınıf esasına göre Türkiye de komünizmi kurmak isteyen silahlı-silahsız terör ikincisi de bölücü terör olarak adlandırdığı mezhep ve etnik temele dayalı terör hareketleri olmuştur.

Dergi özellikle milliyetçi gençlere karşı yapılan silahlı saldırıları sayfalarına taşımıştır, yetkililerden bunlara karşı tedbir almalarını istemiştir. Dergiye göre bu baskı tüm milliyetçi kesimlere yönelik olarak yapılmıştır. Dergi de yer alan İç olaylar kısmındaki haberlere göre Türkiye’nin değişik bölgelerinde milliyetçilere yönelik baskılar artmıştır. Bu baskıların ortaya çıkış şeklelerinden verilen haberlere göre. “Liselerde milliyetçi gençlere yönelik büyük bir baskı vardır” bu baskı milliyetçi yayınları okuduğu veya milliyetçi kuruluşlara gittiği tespit edilenler okullarından uzaklaştırılmış veya fiziki şiddete maruz bırakılmışlardır. Dergi bu uygulamaların engellenmesi için yetkililer göreve davet etmiştir.⁸⁴

⁸² O.Oktay, “Secime Doğru”, *Bozkurt*, Eylül 1975, S.26, s.3

⁸³ *A.g.m.*,s.3

⁸⁴ *Bozkurt*, Kasım 1972, S.2, s. 4- 5

Dergi sayfalarında ki haberlere göre Tunceli ilimizdeki bir okulumuzda göndere bayrak çektilermediği, İstiklal Marşımızın okunmadığı ve marşımıza hakaret edildiği tespit edilmiş ama mevcut yetkililerin vurdumduymaz davrandığı ifade edilmiştir.⁸⁵ Yine Artvin ilimizdeki ilk öğretmen okulunda yaşananlar derginin sayfalarına taşınmıştır. Buna göre ilk öğretmen okulunda 400 den fazla milliyetçi öğrenci okuldan uzaklaştırılmış Artvin il sınırından da çıkarılmışlardır. Artvin ilk öğretmen okulu aşırı sol faaliyetlerin yuvası haline getirilmiştir. İlk önce milliyetçi öğretmenlerden İlyas Aslantürk sürgün yoluyla Doğanşehir ortaokuluna sürgün edilmiştir. Mehmet Sazak isimli öğretmen öğrencilere yaptığı bir sohbette “Türk ve Türkçülük de nedir? Kendinizi gerici fikirlere kaptırmayın” demiş, Güner Yalçın adlı bir öğretmen öğrencilere sol kitapları okumazsalar not vermeyeceğini söylemiş, okul idaresi sol görüşlü öğrencileri koruma altına alırken milliyetçi gençleri yıldırma politikalarına başvurmuştur. Okul kantininde sol yayınların satıldığı, okul müdürünün ise milliyetçi gençlere fiziki şiddet uyguladığı ifade edilmiştir. Yine okulda Deniz Gezmiş ve arkadaşları övülürken 12 Mart muhtırasını eleştirmiş, bunlara karşı çıkan öğrenciler okuldan ve Artvin’den uzaklaştırmışlardır.⁸⁶ Yine bu dönemde yaşanan anarşi hareketleri karşısında dergi “Bir Şehit Daha” diyerek ülküdaşımız Ekrem Söğüt şehit edildi diyecek ve olayın gelişimini verecektir. Buna göre 29 Eylül gecesi İstanbul’da Maliye Muhasebe Yüksek Okulu ve Özdemir Dershanesine silahlı baskın yapan komünist militanlar Ekrem Söğüt isimli öğrenciyi şehit Ahmet A.Çevik ve Nazım Umur Osman isimli iki öğrenciyi ağır yaralamışlardır. Ekrem Söğüt’ü öldüren kişi Emin Turgut Yaman olduğu ve olaydan sonra kaçtığı öğrenilmiştir. Yine dergiye göre katilin solcu ve CHP’li olması “Basında” büyük bir telaşa sebep olmuştur. Buna göre öldürülen kişinin milliyetçi olmadığından, aşk meselesinden öldürüldüğüne kadar değişik iddialar yer almıştır. Bozkurt dergisi de; olaylar o kadar açık ve meydandadır ki bu çevrelerin telaşlı gayretleri herhangi bir netice vermeyecektir diye yazacaktır⁸⁷. “Şehitler kervanına 4 ülküdaşımız daha katıldı” diyerek yayına giren dergiye göre Mustafa Ertaş, Mahmut Göncü, İbrahim Türkeş ve Fahir Doğan komünist militanlarca şehit edilmişlerdir. Bu gençlerin orak özellikleri bakıldığında dördünde lise öğrencisi ve köy kökenli olmaları olarak ön plana çıkmıştır. Dergiye göre faillerinin belli olmasına rağmen yetkililer herhangi bir şey

⁸⁵Bozkurt, Aralık1972,S.3, s.5

⁸⁶Bozkurt, Ocak 1974, S.16, s.4

⁸⁷Bozkurt, Ekim 1975, S.37, s.4

yapmamış bunun üzerine halk tepki göstermiştir.⁸⁸ Dergiye göre milliyetçilere saldırılar o kadar artmıştır ki günlük gazetelerde olaylar sıradan haber seviyesine gelmiştir⁸⁹. Anarşinin artması üzerine Türk gençliğine yönelik öncesi ve sonrasında sol terörün bitmesi, milli birlik ve beraberliğin korunması için birçok çağrı yapılmıştır. Bütün Türk milleti huzurunda her gün ve her dakika Türk milliyetçilerine ırkçı, kafatasçı, Turancı, gerici, yobaz, sağcı, faşist, rasyonel sosyalist, aşırı uç diyenlere soruyoruz. Biz Türk’e Türk milletine yüzde yüz bağlı, hiçbir karşılık beklemeden onun için çalışan Türk milliyetçileriyiz. Ya siz nesiniz?⁹⁰

Dergiye göre herkesi olaylar karşında milli şuur ve ülküler etrafında toplanmalı, bunun gereğini ve faydalarını anlatmak ve kavratmak bütün yetkililerin baş görevi olmalıdır.⁹¹

Yine dergide demecine yer verilen Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay’a göre: “Kurduğu devletlerle, fethettiği ülkelerle tarihin akışını değiştiren büyük bir milletin evlatları olduğumuzu hiçbir zaman unutmamalıyız.”⁹² Yine dergiye göre terörün yarattığı ortama şu şekilde bir cevap verilmiştir: “Türk gençliği olarak Türk devletinin her zaman için yanında olacağımızı ve son bağımsız Türk ülkesi Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı yönelmiş her türlü harekete üzerimize düştüğü an göğüs gereceğimizi bir sefer daha ilan ederiz. Akan kanların hesabı dış mihrakların yerli ajanlarından sorulmalıdır”⁹³

2.3.2. Kürtçülük Tehlikesi

1960 – 1980 arasında Türkiye de güçlenen sol hareketler ve onun yanında dini ağırlıklı sağ siyasette bazı kavramlar Türk siyasi ve fikir hayatına tekrardan girecektir. Buna göre Bozkurt dergisi de görüşlerini ve çözüm yollarını ifade etmiştir. Bu görüşlere göre; ‘Türküm yerine Müslüman’ım, Solcuyum yerine Sosyalistim’ deme furyası başlamıştır. Türk milleti bunu kabul edemez. Türk devleti Türkler tarafından, Türk’e göre Türkler için kurulmuştur. Kültür, itikat, gaye olarak kendini Türk sayan herkese her makama açıktır. Başka bir milliyetin şuurunu taşıyanlara müsamaha yoktur. Bozkurtların Kaleminden adlı köşede “Türkiye’de Türkiye halkı ne de Türkiye halkları yoktur. Türkiye’de sadece bir millet yaşar o da ölümsüzlüğüne inandığımız ve mensubu

⁸⁸ *Bozkurt*, Haziran1976, S.45, s.4

⁸⁹ *Bozkurt*, Haziran1975, S. 33, s.5

⁹⁰ Şevket BARUTÇU, “Ya Siz Nesiniz”, *Bozkurt*, Aralık 1972, S.3, s.11

⁹¹ *Bozkurt*, Aralık 1972, S.3, s.11

⁹² *Bozkurt*, Ocak 1972, S.4, s.3

⁹³ *Bozkurt*, Temmuz 1974, S.16, s.4

olmakla iftihar ettiğimiz Türk milletidir.”⁹⁴ denilerek halk ve halklar anlayışına karşı çıkmıştır. Dergiye göre Türkiye de Kürtçülük hareketinin gelişmesinde komünizmin etkisi vardır. Buna göre komünizm ülkeleri ele geçirmek için her vasıtayı kullanmıştır. Bizde de kullanabileceği bir işçi sınıfı olmadığı için onun yenine mezhepleri ve etnik kökenleri kullanarak iç karışıklık çıkarmaya çalışmaktadır. Bunu başardığı takdirde kendisine bağımlı küçük bölge devletleri oluşturmayı amaçlamıştır. 12 Mart muhtırası milli varlığımıza ihanet hareketlerini açığa çıkarmış doğu Anadolu bölgesinde Rusya’ya bağlı bir devletin kurulmasıyla ilgili belgeler ele geçirilmiştir. Buna göre devletin şekli, bunu sağlayacak partinin tüzüğü, amblemi, devletin sınırlarını gösteren haritalar ele geçirilmiştir. Bu hareketin güçlenmesinde devletimizi yönetenlerin gafil tutumları, bazı siyasi partilerimizin oy çıkarlarını memleket çıkarlarından üstün tutması, bu hareketi güçlendirmiş ülke bütünlüğümüzü tehlike altına sokmuştur.⁹⁵

Bu hareketi engellemek için dergiye göre Doğu Anadolu’da eğitim seferberliği başlatılmalı, doğuda dil farkı ortadan kaldırılmalıdır. Bölgede işsizlik engellenmeli tarım ve sanayi geliştirilerek bölge insanı kazanılmalıdır. Bu sayede, anarşistlerin söyledikleri boşa çıkarılmalıdır. Devlet düşmanlarına aman verilmemeli, devletin ve milletin birliği için gerekli yasal zeminler hazırlanmalıdır. Bu sayede Anadolu Türklüğünü “Türk-Kürt”, “Alevi-Sünni” olarak bölmeye çalışan kızıl Moskof emperyalizmine izin verilmemiş olunacaktır.⁹⁶

2.4. Eğitime Bakış

Derginin eğitime bakışı taşıdığı ve savunduğu ideolojiye uygun olarak milli manevi değerleri savunan, yaşayan ve yaşatan bir nesil üzerine kurulmuştur. Bu nesil Büyük Türkiye’nin temellerini atacaktır. Bozkurt dergisi milliyetçi gençlerin okumasını, eğitimlerini hangi şart altında olurlarsa olsun sürdürmelerini istemiş ve bunu desteklemiştir. Türk gençliği için istenilen eğitimi dergi şu şekilde tarif etmiştir. “Bize öyle bir eğitim verin ki ‘Türklüğümden utanıyorum’ diyen olmasın. Türklüğümüzle övünelim, Türk olmanın gurur ve şuurunu özümüzde duyalım. Biz öyle bir basın istiyoruz ki artist Ajda’nın hangi tip erkekleri sevdiğini değil, Sibiryta taş kampındaki soydaşlarımızın acısını yazsın. Öyle bir TRT istiyoruz ki Türk ülküsüne gönül vermiş, her şeyden önce dil öğretsin. Öyle bir sinema ve tiyatro istiyoruz ki manevi

⁹⁴ İrfan Bahar “Türkiye Halkları”, *Bozkurt*, Ocak1973, S.4, s.13

⁹⁵ Mustafa Gümüş “Kürtçülük Tehlikesi”, *Bozkurt*, Eylül 1975, S.36, s.2

⁹⁶ *A.g.m.*,s.6

değerlerimizle alay etmesin.”⁹⁷ Yine dergiye göre eğitim davamızda önce milliyetçi bir eğitim sistemine ihtiyaç duyulmuş, eğitimin mili, öğretimin ise ilme dayanması istenmiştir.⁹⁸ Dergiye göre eğitimin bir boyutu da “kültür” olmuştur. Türk milletini korumanın gereklerinden biride kültür emperyalizmine karşı mücadele olmuştur. Dergide yayınlanan Kültür Meselesi adlı makalede kültür emperyalizmi ile mücadele iki şekilde olmalıdır:

1. Devlet eliyle yapılacak mücadele de kültür kurumlarının başına milli kültürüne bağlı, milliyetçi, vatansever, liyakatli ve kabiliyetli kimseler getirilmelidir.
2. Bugünkü Türkiye’imizde kültür emperyalizmi ile mücadele maalesef millete bırakılmıştır.

Bu mücadelede devlet milleti yalnız bırakmamalıdır. Bunun için temel strateji milliyetçi, güçlü Türkiye’yi kurmaktır. Milli devlet, güçlü iktidar yolunda hiçbir fedakârlıktan kaçınılmamalıdır.⁹⁹ Dergiye göre bu fedakârlıkları yerine getirmek isteyen milliyetçi orta ve yüksek öğrenim gençliği özellikle yaz tatillerini Anadolulun köylerine dağılarak davalarını anlatmaya, Anadolu insanını eğitmeye çalışmışlardır. On yıl öncesinin milletten kopmuş bütün değerlerimize saygısız, halka tepeden bakan ve kozmopolitleştirilen sözde okumuş gençlerin yerine her bakımdan Türk’e yakışır çalışkanlıkları, dürüstlükleri, alçak gönüllükleri ile milletimizin kalbini kazanan bir nesil yetismeye başlamıştır.¹⁰⁰ Yine dergiye göre verilecek olan ilim şu şekilde olmalıdır:

1. Türkiye’deki ilim ve nakil ve taklit safhasından kurtarılmalı, milli ihtiyaçlarımızın gerektirdiği ilmi araştırmalar yapılmalıdır. Çünkü metot milletler arasındır. Fakat muhteva cemiyetlere göre değişir.
2. İlim adamlarımız yurt dışına ilim öğrenmek için gitmelidirler. Orada kalmak için değil. Yurtseverlik mektep sıralarında sol yumruklar havada “kahrolsun emperyalizm” diye bağırıp mezun olunca oralara gidip sömürgecilere çalışmak değildir.
3. İlim adamlarımız muhakkak Anadolu’ya açılmalıdır.

⁹⁷ Tayyar Aksoy , “Gençlik Meselesi”, *Bozkurt*, Aralık 1973, S.15, s.5

⁹⁸ Kadriye Önkuzu, “Türkiye’nin Kalkınması”, *Bozkurt*, Haziran1976, S.45, s.6

⁹⁹ Ali Bozkurt “Kültür Meselesi”, *Bozkurt*, Temmuz 1974, S.22, s.6

¹⁰⁰ *Bozkurt*, Eylül 1975,S.36, s.7

4. İlmi araştırmaların neticeleri milletimizin menfaatlerine ters düşecekse açıklanmamalıdır.¹⁰¹

Eğitimin ve öğretimin nasıl olması gerektiği üzerine fikirlerini sunan Bozkurt dergisi eğitimdeki olumsuzlukları ve isteklerini de dile getirmiştir. Buna göre milliyetçiler ‘Milliyetçi Eğitim’ , ‘Bütün Lise Mezunlarının Üniversiteye Alınması’ ‘Milli Üniversite’ ve yine bu dönemde görülen ‘Mektupla Eğitim’ protesto edilmiştir.¹⁰²

2.5.Türkiye’nin Kalkınması

Dergiye göre Türk milletinin en önemli meselelerinden biri de ülkenin ve milletin kalkınması olmuştur. Dergi kalkınmanın temelini de eğitimi görmüş kalkınmayı ve sanayileşmeyi milliyetçi bir eğitimin üzerine oturtmuştur.

Dergi yazarlarından Emine Işınsu “Türkiye kalkınabilmek için sanayi ve ticaretini geliştirmelidir. Yoksa nüfus artışı mı önlemelidir?” diye sormuştur. Yine yazar “Doğum kontrolü adı altında Türk milletinin gelecek nesilleri yok edilmektedir.”¹⁰³ diye yazarak güçlü müreffeh bir Türkiye’nin yüz milyonluk bir ülke olması gerektiğini belirtmiştir. Yine dergi yayın politikası olarak “Yüz milyonluk Milliyetçi Türkiye’ye Doğru” sloganıyla Bizim Türkeli adlı bir sayfayı okuyucularına ayırmış milliyetçi kitlenin haberleşmesini, kaynaşmasını, tanışmasını sağlamaya çalışmış; Büyük Türkiye’nin inşasına katkıda bulunmaya çalışmıştır.

Türk milliyetçiliği insanın ekonomik bir varlık olarak kabul edilmesine karşı olmuştur. İnsan bir şahsiyettir. Maddi ve manevi iki yüzü vardır. İnsanın huzurlu ve güçlü bir moral yapısına kavuşabilmesi için madde bir araçtır. O halde ne liberalizmde olduğu gibi fertlere sınırsız bir serbesti vererek onların birbirine tahakküm etmesine nede Marksizm de olduğu gibi ferde hak tanımayan onu makineleştiren devlet diktası onu mutlu edemez. Milliyetçi görüş ise dünyanın milletler ailesi şeklinde yaşayabildiği sürece insanlar mutlu olabilir fikrine inanmıştır. Türk milliyetçiliği insanı makine durumuna düşüren ve tekniğin esiri haline getiren her türlü görüşün karşısındadır.¹⁰⁴ Denilerek kalkınmada takip edilecek yolun ne olacağı ortaya konulmuştur. Buna göre önerilen Türkiye’ye özgü üçüncü bir yol olmuştur. Bu da derginin belirttiğine göre eğitim yolu ile kalkınma olmuştur. Marksizm ve liberal ekonomik model ret edilmiştir. Dergi ülke kalkınmasını kısaca şu şekilde formüle etmiştir. “Her Şey Türk İçin, Türk’e

¹⁰¹ “İlimde Milliyetçilik”, *Bozkurt*, Eylül 1975, S.36, s.11

¹⁰² *Bozkurt*, Ekim 1975, S.37, s.5

¹⁰³ Emine Işınsu “Yüz Milyonluk Büyük Türkiye”, *Bozkurt*, Mart 1973, S.6, s. 2

¹⁰⁴ Sadi Somuncuoğlu “Gaye Sadece Maddi Kalkınma Mı?”, *Bozkurt*, Şubat 1974, S.17, s.3

Göre Türk Tarafından” bu ideale sahip olan milliyetçiler maddi ve manevi olarak dünyada lider ülke olma, nükleer güce sahip olma arzusunu dergilerinde dile getirmişlerdir¹⁰⁵.

¹⁰⁵ Mehmet İşikkaya, “Türkün Gururu” *Bozkurt*, Ekim 1975, S.37, s.14

3. BÖLÜM

3. DEVLET DERGİSİ VE MUHTEVASININ TAHLİLİ

1969 tarihinde, Sadi Somuncuoğlu, İbrahim Metin, Halil Özyıldız ve Hasan Sami Bolak tarafından Ankara'da yayınlanan, Türk milliyetçiliğini savunan, o zamanki Milliyetçi Hareket Partisi'nin genel fikri çerçevesinde yayın yapan haftalık bir gazete olarak yayımlanmıştır. Devlet'in başyazarlarını genellikle Galip Erdem yazıyordu. 1971 ortalarında, son sayfasında Galip Erdem'in "Milli Devlet, güçlü iktidar" sloganını ilke olarak benimsemiş olan Devlet, genel bir dağıtım şirketi eli ile Türkiye'nin bütün illerine dağıtılıyordu. 1978 – 1980 arası aylık bir dergi olarak yayın hayatına devam etmiştir.

Yazar kadrosunda Ahmet Kabaklı, Nuri Gürgür, Ergun Göze, Ayvaz Gökdemir, Necmettin Hacıeminoğlu, Ayhan Tuğcugil, Tevfik Ertüzün, S.Hayri Bolay, Cezmi Kırmılioğlu, Mehmet Eröz, Agah Oktay Güner, Orhan Düzgüneş, Erol Güngör, Orhan Kavuncu, Nevzat Köseoğlu, Ahmet Nuri Yüksel gibi aydınlar yer almıştır.

Derginin yayın politikası Türk milliyetçiliği fikri üzerine kurulmuş olup dış politik tercih olarak güçlü bir Türkiye'nin kimsenin himayesinde ve peykinde olmayan bağımsız ve kendi politik çıkarlarını koruyabilen bir devlet modelini ön görmüştür. Sovyet tehdidi ve saldırganlığı, içerdeki aşırı sol terör faaliyetleri derginin hür dünya olarak tarif edilen batı dünyasına meylini de beraberinde getirmiştir.

3.1. Dış Politika

Devlet dergisi dış politikaya eğilirken, Türkiye Cumhuriyeti'ni yöneten kadroların uluslar arası dengeleri iyi bilmelerini, milli bir bakış açılarının olması gerektiğini¹⁰⁶ ön plana almıştır.

Buna göre; Türkiye Cumhuriyeti köklü bir mirasın uzantısıdır. Böyle bir mirasın devamı olan devlet her şeyden önce büyüklüğünün farkına varmalı, milli onurunu hep ön planda tutmalıdır. Bu durum ekonomik alanda da geçerlidir. İmkânları çok çok iyi olan bir Türk devleti, yeraltı ve yer üstü kaynaklarını iyi kullanabilmeli, sadaka kabilinden paraları küçük miktarlar için dik duruşundan ödün vermemelidir.¹⁰⁷

Türk milletin tarihi mirasını ve köklü geçmişini referans alan Devlet dergisi, başbakan Bülent Ecevit'in seçtiği danışmanlarının ideolojilerini ön plana çıkararak

¹⁰⁶ Mayıs 1978, *Devlet*, S.1, s.3

¹⁰⁷ Mayıs 1978, *Devlet*, S.1, s.25

devlete zarar verdiklerinin¹⁰⁸ altını çizmiştir. İktidar partisinin yanlış politikalarını eleştirmiştir.

Devlet dergisi, Türkiye'nin son dört yılda maruz kaldığı askeri, siyasi, ekonomik ambargo ve baskıların her Türk vatandaşının vicdanında derin yaralar açtığını¹⁰⁹ vurgulamıştır. Dergi, ülkenin “veren taraf” ve “talep eden” ülke hüviyetinden bir an önce sıyrılmasını, haçlı zihniyetine karşı gereken önlemlerin zaman geçirilmeden alınmasının gerekliliğini vurgulamıştır.

Türkiye konumu ve tarihsel birikimi gereği; öncelikle kendi kaynaklarını atıl olmaktan kurtarmalı, soğukkanlılığı ön plana alarak, dış politikada duygusallıktan sıyrılmalıdır. Geçmişten iyi ders alarak uluslararası arenada başta devlet olmak için ne gerekiyorsa yapmalıdır.

Devlet dergisinin eleştirilerinden biri de ülkeyi yöneten kadroların batı hayranı ve taklitçi olmasıdır. Dergi Hüseyin Cahit Yalçın'ın “biz her şeyimizi batıya borçluyuz” mealindeki ibarelerini sütununa taşımış¹¹⁰, aydınlarımızın ve elit olma iddiasındaki okumuş yazmışlarımızın ülkeye büyük zarar verdiğini dile getirmiştir.

Batı dünyası Türkiye'yi parçalamak için elinden geleni ardına koymazken, haçlı zihniyeti bu düşman saldırılarının dozajını daha da artırılmışken, bizim elitlerimizin bu tavrı, dahası devlet kadrolarının aymazlığı derginin eleştirdiği bir husus¹¹¹ olarak karşımıza çıkmıştır.

Dergi Rusya'nın Türkiye üzerindeki oyunlarına, ajanlarını kullanarak ülkeyi karıştırmaya çalıştığına¹¹² ışık tutmuş, Rusya'nın tarihsel süreçte ülkemiz üzerinde beslediği emellere vurgu yapmış¹¹³, iktidarın şov yapmak yerine Rusya'ya karşı uyanık olmasını, Türkiye'nin selameti için olmazsa olmaz bir kural olarak görmüştür. Ergün Gözenin son cümleleri ise bu konuda fikir vermesi bakımından çok ilgin olmuştur. Göze “ Rus dış politikası Bolşoy balesine benzemez, olsa olsa korkunç Ivan operasına benzer.

Ya Sayın Ecevit'in ki neye benzer? Ölü Canlarımı!¹¹⁴ diyerek mevcut iktidarın uyguladığı politikayı eleştirmeye devam etmiştir.

¹⁰⁸ N. Gürgür, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 11

¹⁰⁹ N. Gürgür, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s.11

¹¹⁰ Ayvaz Gökdemir, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s.25

¹¹¹ Ayvaz Gökdemir, *a.g.m.*, s.25

¹¹² Ergun GÖZE, “Devlet”, *Devlet*, Temmuz 1978, S.3, s.5

¹¹³ Ergun GÖZE, *a.g.m.*, s.5

¹¹⁴ Ergun Göze, *a.g.m.*, s. 5

Devlet dergisine göre Türkiye'nin 1970 sonlarından itibaren yaşanan bunalımlar ve sorunlar milletlerarası politik, ekonomik ve sosyal mücadelelerin bir yansımasıdır.¹¹⁵ Dergiye göre "Türkiye eğer tedbirini alamazsa güçlü Avrupa ülkeleri için bir pazar ve müstemleke olmaktan kurtulamayacaktır. Devletlerin dış politikaları ve iç politikaları birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Eğer bir ülke iç bünyesindeki sorunları halledemezse, dahası belli bir devlet felsefesini sistematik bir bütünlük olarak ortaya koyamazsa, o ülkenin yarınlarına güvenle bakabilmesi mümkün değildir. Türkiye ne yazık ki, Atatürk sonrasında büyük yanlışlıklar yapmıştır. Yarım yüzyıllık cumhuriyet tarihimizde akılcı, şuurlu politikalar rafa kaldırılmış, devlet suni zorlamalarla yönetile gelmiş ülkenin kaynakları harekete geçirilemediği gibi ehliyetsiz ve tarih bilincinden yoksun kadrolar Türk milletine sürekli kötülük yapmaktan geri kalmamıştır."¹¹⁶

"Devleti yönetenler birkaç günlük dış gezilerle, kâğıt üzerinde kalan ikili antlaşmalarla durumu kurtaracağını zannetmiş; devletin yaşadığı dış baskılar görmezden gelinmiştir."¹¹⁷ "Eyyamcılık denen illetin pençesindeki yöneticilerimiz her şeye at gözlüğü ile bakmış, dış Türklerin yaşadığı sıkıntılar hiç dile getirilmediği gibi, devletin kurumları Rusya'nın Türkiye'deki propagandası haline getirilmiştir."¹¹⁸ "Devlet dergisinin dikkat çektiği gelişmelerden biride devletin kendisine sığmayan Rusya muhalifi aydınların bu devlete iade edilmesi, bunların Rusya tarafından kurşuna dizilmiş olmasıdır."¹¹⁹ "Atatürk sonrası dış politikada pasif anlayışı kendine ilke edinen yöneticilerimiz, halkı hakir görmüş 'her şeyi ben yaparım, her şeyin iyisini biz biliriz' havası içinde Türk milletine hep tepeden bakmış, ilkeli bir tavır sergilemekten uzak durmuşlardır. Dış politika blöflerle değil, ancak milli çıkarların gerektirdiği istikamette ciddi, şahsiyetli ve kararlı bir tavırla yürütülürse başarılı olacağı aşîkârdır. Yoksa her şeyin iyisini ben bilirim anlayışı ne yazık ki bu hükümetin politikasıdır."¹²⁰ Dergi bu eleştirisi ile hükümeti uyarmaya çalışmıştır.

Devlet dergisinin Türk dış politikası için getirdiği eleştirilerden biri de dış işlerinde mantığa aykırı atamalar yapılmış olmasıdır. Devletin dengeleri iyi ayarlamaması (İslam ülkelerine atanan büyükelçilerin hanımlarının gayrimüslim olması

¹¹⁵ Nuri Gürgür, "Görüşler", *Devlet*, Temmuz 1978, S.3, s.5

¹¹⁶ Nuri Gürgür, *a.g.m.*, s. 11

¹¹⁷ Gürgür, *a.g.m.*, s. 35

¹¹⁸ Gürgür, *a.g.m.*, s. 35

¹¹⁹ "Dış Politika", *Devlet*, Temmuz 1978, S.3, s.19

¹²⁰ *a.g.m.*, s.19

gibi), hiyerarşi sorununun yaşanması, gündemi takip edememesi bu eleştirilerin başlıcaları ¹²¹ olmuştur.

Ambargo meselesine genişçe yer ayıran dergi, hükümetin uluslararası arenada gerekli lobi faaliyetlerini yapamadığını, halkın uyuşturulduğunu, perde arkasında dönenlerin halka anlatılmadığına vurgulayarak şu değerlendirmede bulunmuştur: “Türk insanı kendi ruh köküyle baş başa bırakılmadan, onu kendine, aslına yaraşır bir yüceliğe ulaştıracak hür ve açık bir dünya kurulmadan birkaç silahın elde edilmesinin hiçbir önemi olamaz.”¹²²

Amerika’nın Türkiye’ye uyguladığı silah ambargosuna Ağustos sayısında genişçe yer ayıran dergi, Amerika’nın şartlı olarak kaldırdığı ambargonun adil olmadığını, hakemlik görevini tam olarak yapmadığını, Türkiye’nin gelebilecek dış baskılara hazır olması gerektiğinin altını çizmiştir.¹²³ Türkiye’den istenebilecek tavizlerin neler olabileceği üzerine görüşler ileri süren Devlet dergisi, Türk askerinin Kıbrıs’tan çekilmesi, Maraş’a Rumların tekrar yerleştirilmesi gibi isteklerin olabileceğini yazmıştır.

Dergi, iktidarın bu noktada uyanık olmasını, devletlerarası ilişkilerin çıkar esasına dayandığını, özellikle Yunan lobisinin dikkatle takip edilmesi gerektiğini ¹²⁴ belirlemiştir.

Mehmet Turhan’ın “Bilânço” başlıklı makalesinde “devletlerarası ilişkilerin çıkarlar üzerine kurulduğu vurgulanmış, daha sonra, dışişleri bakanı başta olmak üzere, Türk dış işlerinde yetkili olan herkesin gerekli tarihi, kültürel ve sosyo-ekonomik konularda donanımlı olması gerektiğini” ¹²⁵ ifade etmiştir.

Yazar, bu tespitlerin ardından Ecevit hükümetinin bir dış işleri politikasının olmadığını, hükümette hiç kimsenin yanlışlıklar konusunda başbakanı uyarma zahmetinde bulunmadığını, bunun da ülke için vahim sonuçlar doğuracağı vurgulanmıştır. ¹²⁶

Yazara göre olması gereken şudur: “Dış işleri bakanı ile bürokratların, hariciyecilerin, büyükelçilerin koordinasyonu şarttır. Yurt dışına gönderilen elçiler milli

¹²¹ Göze, *a.g.m.*, s. 5

¹²² Nuri Gürgür, “Kendi Ambargolarımıza Mahkûmuz” , *Devlet*, Ağustos 1978, S.4, s. 11

¹²³ “Şartlı Ambargo ve Türkiye”, *Devlet*, Ağustos 1978, S.4, s. 22

¹²⁴ *a.g.m.*, s. 22

¹²⁵ Mehmet Turhan, “Bilânço”, *Devlet*, Ağustos 1978, S.4, s. 23

¹²⁶ Mehmet Turhan, *a.g.m.*, s. 23

ve manevi değerleri özümsemiş olmalıdırlar. Devletlerarası çıkar dengeleri iyi gözetilmelidir. Duygusal bir yaklaşımla Batı Blok'undan kopup, Doğu Blok'unun dümen suyuna girilmemelidir. Dahası hükümet duyarlı seslere ve eleştirilere - velev ki bu ses muhalefetten gelse bile - kulak tıkamamalıdır".¹²⁷

Devlet dergisi 1978 yılı Eylül sayısının kapağını "Dış Politikada Saygınlık" olarak duyurmuş ve dış politikayla ilgili MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ile bir röportaj yapmıştır.

Eylül sayısında, "Devlet'ten Okuyucuya" diye başlayan ilk sayfada Türkiye'nin dış politikada büyük bir itibar kaybına uğradığı, buna karşılık iktidarın başarısızlıkların müsebbibi olduğu¹²⁸ sert bir şekilde dile getirilmiştir.

"Aydın Yorumu" köşesinde ise dış politikadaki başarısızlığın içeriye anarşi olarak yansıdığı, bunun da Türkiye Cumhuriyeti'ni bir felaketin eşiğine sürüklemekte¹²⁹ olduğu yazılmıştır.

Aydın Röportajı köşesinin konuğu Alparslan Türkeş ise öncelikle Kıbrıs ambargosuna değinmiştir. Türkeş, "devletin bu ambargonun üstesinden gelmesi için gerekenin bir an önce yapılmasının" altını çizmiştir.¹³⁰ "Ecevit iktidarının dış politikadaki plansızlıktan bir an önce vazgeçmesini, dış politikanın mutlaka uzmanlarına bırakılmasını, iktidarın dış politikadaki icraatlar hakkında kamuoyunu aydınlatmasını" söylemiştir.¹³¹

Devlet dergisinin Kasım sayısında ise dış politikada "açıklık" kavramına değinmiştir. Bu konuda CHP'nin duyarsızlığı, halkın olan bitenlerden haberdar edilmediği, dahası milli hassasiyetler noktasında vurdumduymaz bir hava içine girildiği¹³², derginin ısrarla üzerinde durduğu bir nokta olarak karşımıza çıkmıştır.

Dergi dış politikada bağımsızlık kavramının rafa kaldırıldığını, bunun Türkiye'nin uluslararası arenada ülkemizi mağdur ettiği gözler önüne serilmiştir.

Devlet dergisinin eleştirdiği bir nokta ise hükümetin işi lâfazanlık ile götürmesi olmuştur. Hükümetin muhalefette iken söylediklerinin, iktidarda iken yaptıklarıyla

¹²⁷ Turhan, *a.g.m.*, s. 24

¹²⁸ *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 1

¹²⁹ "Saygınlık Balonu Söndü", *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 3

¹³⁰ "Aydın röportajı", *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 20

¹³¹ "Aydın röportajı", *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 23

¹³² "Dış Politika'da Açıklık", *Devlet*, Kasım 1978, S.7, s. 31

örtüşmemesi¹³³, komşu devletlerin Türkiye aleyhindeki politikalarına bigane kalınması, Türkiye'nin bir üçüncü dünya ülkesi gibi hareket etmesi iktidarın yanlışları arasında sayılmıştır.

Türkiye'nin dış politikasındaki teslimiyetçilik, İMF, Avrupa ve ABD güdümünde bir rota izlenmesi¹³⁴ derginin değindiği diğer bir nokta olmuştur. Böyle bir eylemin Türk devletinin geleceğini ipotek altına aldığı, gelecek kuşaklara yazık edildiği, bu girdaptan bir an önce çıkılması önemli bir uyarı olarak karşımıza çıkmıştır.

'Türk Devleti'ni Kurtarmak' başlıklı yazıda dergi önemli bir tehlikeye dikkat çekmiştir: "Türkiye, etrafındaki tehlikelere duyarsız kalıyor."¹³⁵ "Türkiye tırmanan Sovyet emperyalizmini, içinde bulunduğu coğrafyadaki sıcak gelişmeleri görmek zorundadır. Yarın eyvah dememenin yolu, uyanık ve şuurlu bir çizgiden geçmektedir."

136

Makalede vurgulanan bir diğer nokta da Türkiye'nin başta dış Türkler olmak üzere, büyük devlet olmanın şiarıyla hareket etmesi, kendi sınırları dışındaki yurttaşlarının da hakkını araması, bunun milli bir borç olması Devlet'e göre olmazsa olmaz şartların başında gelmiştir.

3.2. Kerkük ve Irak Türkleri

Devlet dergisi Mayıs 1979 sayısında Irak Türklerine değinmiştir:

"Irak'ta Türklere karşı yeni bir baskı niteliğinde gördüğümüz seri tutuklamaların yapıldığını endişe, hayret ve üzüntü ile öğrenmiş bulunuyoruz."¹³⁷ diye başlayan makalede Irak Türkleri tarih boyunca hiç bir bölücü ve zararlı faaliyetin içine girmediği, devletin en sadık vatandaşı olarak hep iyi şeylerin peşinde olduğunu vurgulanmıştır. Irak Türk'ünün durumu mercek altına yatırılmış, Irak'ta yaşanan tutuklamalar, Türklere uygulanan baskı ve şiddet ve bunlar hakkında Irak Türkleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin 21 Nisan'da yaptığı basın bildirisi dergide yer almıştır. Bildiride "Türk devletinin Irak'ta yaşananlara kayıtsız kalmayacağı ifade edildikten sonra şu ibareler kullanılmıştır: Türk kamuoyunun titizlikle takip ettiği meselelerin, devlet yetkililerimiz tarafından da aynı titizlikle korunacağına inanıyoruz.

¹³³ "Açıklık ve Demagoji", *Devlet*, Aralık 1978, S.8, s. 30

¹³⁴ "Dış Politika", *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s. 22-23

¹³⁵ Nuri Gürgür, "Türk Devletini Kurtarmak" *Devlet*, Mart 1979, S.11, s. 11

¹³⁶ Gürgür, *a.g.m.*, s. 11

¹³⁷ "Irak Türklerine Baskı Yapılıyor", *Devlet*, Mayıs 1979, S.13, s. 36

Süper bazı devlet ve güçlerin Ortadoğu’da tezgâhladıkları tehlikeli ve bölücü gayretlere hiçbir zaman itibar etmemiş olan Irak Türklerinin; Irak’ın en iyi ve en sadık vatandaşı kalmaktaki dikkatlerini, Irak devleti yetkilileri tarafından da anlaşılacağını ümit ediyor ve sabırla bekliyoruz. Bu çağrımız Irak yetkililerine sadece dostça bir çağrıdan ibarettir.”¹³⁸ denilecektir.

3.3. Kafkasya ve Türkistan ve Bölge Türklüğü

Haziran 1978’de Devlet dergisi, Afganistan’daki darbeye değinilmiştir. Afganistan darbesinin Afgan kralı’nın hatalı tutumlarının bir birikimi olduğunu, bu durumun sol zihniyete yaradığını belirten dergi, bölge için iyice tehlikeli hale gelen Sovyet rejimine dikkat çekmiştir.¹³⁹

Dergiye göre bu ortamın oluşmasındaki başlıca faktörler şunlardır:

1. Afgan kralı Davuthan’ın önce ülkeyi tarafsızlaştırması, ardından da Sovyetler Birliği ile yakın ilişki içine girmesi.
2. Sovyet silah yardımıyla başlayan süreçte, bölgeye alınamaması, bunun da Sovyet hayranlığını doğurması.
3. Yaklaşan ve sonuçta Rusya’da eğitim gören Albay Abdülkadir ve komünist parti başkanı Taraki’nin yaptığı darbeye Afganistan Cumhuriyeti’nin adı “Demokratik Afganistan Cumhuriyeti” olarak değiştirilmiştir.¹⁴⁰

Dergide, ayrıca İran’da gelişen olaylar değerlendirilmiş, buna göre: “Eylül 1978, İran’da suların ısındığı dönemdir. Ülkede şaha karşı başkaldırıları hız kazanmış, isyancılar devlet kuvvetleri tarafından şiddet kullanarak yola getirilmeye çalışılmıştır. Olaylar Savak’ın da yardımıyla dış dünyaya duyurulmamış, Şah dış gezilerini iptal etmek zorunda kalmıştır.”¹⁴¹

Makalede İran olaylarının Türkiye açısından önemine değinilmiş, İran’ın Türkiye için oldukça önemli bir ülke olduğunun altı çizilmiştir. “İran bizim için herhangi bir ülke olmaktan başka özellikler taşır,”¹⁴² denilen makalede şu görüşlere yer verilmiştir: “İran’ın nüfusunun kahir çoğunluğu Türk’tür. İşte bu yakın komşuluk ilişkileri ve orada 20 milyona yakın büyük bir Türk kitlesinin varlığı, İran’daki

¹³⁸ a.g.m., s.36

¹³⁹ “Dış Olaylar”, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 35

¹⁴⁰ a.g.m., s.35

¹⁴¹ a.g.m., s.36

¹⁴² “İran Kaynıyor”, *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 25

hadiselere herhangi bir devlet gibi bakmamamızı gerektiren iki mühim sebep, inkâr edilemez bir vakıa olarak karşımızda durmaktadır.

İran yıllardan beri ülkedeki Türkleri ezmiş, sömürmüştür. Başka topluluklara layık gördüğü çeşitli vatandaşlık haklarını üstelik ortak bir dine inanmış olmak, tarihin çeşitli devrelerinde ve uzun dönemden beri aynı coğrafya üzerinde birlikte yaşamış olmak gibi birleştirici unsurlara rağmen Türklerden esirgenmiştir. Türkiye'deki bölücülük hareketinin arkasında da var olduğu bilinen şahın artık kendi derdine düşmüş görülmüştür.”¹⁴³

Yazıda, İran'da 400'ü aşkın İranlının öldüğü bir ortamda Türklerin olayların dışında kaldığı belirtildikten sonra şunlar dile getirilmiştir:

“Afganistan'dan sonra Orta Doğu üzerindeki emellerinin tahakkuk'u yönünden İran'la yakından ilgilenmeye başlayan Sovyet Rusya'nın tam manasıyla belirgin olmasa da hadiselerin arkasında olduğu ve soğuk nefesini hissedilmeye başlandığı söylenebilir. Bunların hepsinin ötesinde, hadiselerle esas zemin hazırlayıcı sebeplerin, Şah'ın şahsi tutumlarından ileri geldiğini görmemek kabil değildir. Bugün İran da korkunç bir despotizm ve mutlakıyet hüküm sürmektedir.

Yıllardan beri Savak'ın desteğinde Şah, Türklere ve dini gurupların liderlerine yoğun bir baskı tatbik etmiştir. Nüfusunun % 90'ı Müslüman iken bir taraftan dini gruplara baskı yapmış, diğer taraftan ülkeyi Batı kültürünün istila etmesine fırsat vermiştir. Ama artık Şah'ın mutlakıyet yönetimi ile İran'da bıçak kemiğe dayanmıştır. Neticede dini liderlerin yönettiği, halkın da büyük ölçüde desteklediği olaylar patlak vermiştir. Şimdilerde Batı yayın organlarında Şah'ın huzuru temin için - babası gibi - oğlu Rızka Pehlevi'ye devredeceğini yazmaktaysalar da İran da hadiseleri durdurmaya kâfi geleceği söylenemez.”¹⁴⁴

Yazıda İran'la ilgili dikkat çeken bir nokta da işin Amerika boyutudur. Şöyle ki: “Rusya'nın Afganistan'ı kendi uydu devletlerine katmasından sonra İran'daki teşebbüslerinin Amerika'nın gözünden kaçmayacağı tabiidir. Amerika, Orta Doğu'daki menfaatlerini yakından ilgilendiren bu olayları ilgi ile takip ediyor. Hatta birtakım Batı yayın organları ve siyasi gözlemciler, bu hadiseler daha çok devam ettiği takdirde

¹⁴³ a.g.m., s. 25

¹⁴⁴ a.g.m., s. 25

Amerika'nın İran'a el koyabileceğini yahut Şah'ın onları davet edebileceğini dahi tahmin edildiğini söylemişlerdir.¹⁴⁵

“Olayda Türkiye'nin tutumuna gelince; hiç şüphe yok ki, Türkiye doğusunda istikrarsız ve çalkantılı bir İran yerine despotizmi azalmış, oradaki Türklerin ve din gruplarının daha rahat hareket edebildiği, Rusya'nın ve Amerika ile pekiyi olmayan bir İran ister.”¹⁴⁶

Devlet dergisi Ocak 1979 sayısında Sovyet –Rusya'nın Asya'daki faaliyetlerine ve emperyalist emellerine ışık tutmuştur. Dergiye göre Ruslar : “1917'de Milletlere İstiklal” vaadiyle ihtilali gerçekleştirilen Çarların yerini alan Komünistler, çok geçmeden başta Türk toprakları olmak üzere, bağımsızlığını ilan etmiş bütün devletleri, Kızıl ordularıyla işgal etmişler, tarihi Moskof zulüm ve vahşetini bütün yönleriyle uygulama sahasına koyarak, milletlerin hürriyetlerini ellerinden almışlardır. Ve ‘milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı’ bizzat Lenin ve ondan sonra da halefleri tarafından inkâr edilircesine çiğnenmiş, insanlar toplu halde yurtlarından edilmiş, hayvan katarlarında Sibiry'a'nın buzdan cehenneminde yok olmaya gönderilmiştir. Bu soykırım ve terör, kendileri için gerekli duraklamayı sağlar sağlamaz Türk milletini milli birlik ve beraberlik duygusundan mahrum edebilmek için, oradaki millettaşlarımızı cumhuriyetler halinde bölmüşler ve boy adlarını millet - devlet ismi yaparak suni ayrılıklara yol açmaya çalışmışlardır. Milletlerin dillerini, törelerini, dini inançlarını, milli duygularını zorla yok etmeye çalışmışlar, yerine Rus dili ve kültürünü koyarak, Sosyalizm kamuflesi altında koyu bir Rus şovenizminin misallerini vermişlerdir. Buna halen de devam etmektedirler. İnsan hakları gününde ve diğer zamanlarda aralarında Türkiye'nin de bulunduğu hür dünya ülkelerinin bu ırkçı-şovenist baskıya bir tepki göstermemeleri de Ruslar için ayrı bir destek kaynağı olmuştur. Hür dünya oradaki 100 milyonluk Türk kitlesini unutmuş görünmektedir. Bu da bizim Lozancı dış siyasetimizin kaçınılmaz bir sonucudur.

Hür dünyada hal böyle iken ve yeni Rus çarları bakir, verimli toprakları yeraltı-yerüstü zenginlikleriyle beraber sömürürken, 1917'den bu yana yüzlerce defa ayaklanan ama demir perde siyaseti sonucu dışarıya pek bir şey sızdırılmadan kanlı bir şekilde bastırılan Türk ayaklanmaları, tarihe altın harflerle yazılacak kahramanlıklarla doludur. Mustafa Cemiloğlu olayını müteakip üç ay önce bir Kırım'ının Rusların Türkler

¹⁴⁵ a.g.m., s. 38

¹⁴⁶ a.g.m., s. 38

üzerindeki baskılarını protesto etmek için kendini yakarak öldürmesi, Kızıl Rus emperyalizmine yiğitçe başkaldırışın sarsılmaz ifadesidir”¹⁴⁷

Yazıda Sovyet-Rusya’nın Azerbaycan’ı zorla Ruslaştırmaya çalıştığı, bu durumu tanımak istemeyen Azerilerin hunharca katledildiği, Gürcü anayasasına müdahale etmeye çalışıldığı işlenmiştir.¹⁴⁸

Sonuç bölümünde ise şunlar ifade edilmektedir: “1917’den beri dünyadaki her muzır, bölücü fesat hareketlerinin hemen hepsinin meydana gelmesinde perde gerisinde baş aktörlük görevini üstlenen Rusya kendi içindeki karışıklıkları daha fazla gizleyemeyecektir. Tabi hür dünya ülkeleri ve bilhassa Türkiye halen içinde bulundukları gaflet uykusuna daha fazla devam etmez ve hakikati görebilirse.”¹⁴⁹

Devlet, Şubat sayısında İran olaylarında ve Afganistan’da yaşananlara sayfalarını ayırmıştır.

“1978’in başından beri devam eden ve ‘Şah Aleyhtarı’ gösteriler olarak isimlendirilen İran hadiseleri, Ocak 1979’un ortalarında Şah’ın İran’ı geçici bir müddet için terk etmesi ile acaba neticelendi mi?”¹⁵⁰ diye başlayan yazıda bu sorunun dünya gündemini uzunca süre işgal edeceği belirtilmiştir.

Ortadoğu’da her bakımdan kilit bir konumda bulunan İran hakkında ön yargı ile hiçbir bilgiye ulaşılamayacağının altını çizen dergi İran’la ilgili şu yargılarda bulunmuştur: “İran’ı peşin hükümlerle değerlendirmek ve bunlara göre tavır takınmak, kuvvet ve güç dengesine bağlı, çok merkezli diplomatik oyunların tezgâhlandığı dünyamızda olumlu sonuçlar yerine, çok karışık ve içinden çıkılması zor durumlar yaratabilir. İran’ın bugün içinde bulunduğu durumu sıhhatli bir şekilde değerlendirebilmek, her şeyden evvel İran’ın bugünkü noktaya nasıl ve hangi şartlar altında geldiğini ve perde arkasındaki rejisörlerin ellerindeki kartlar ile senaryolarını iyi bilmekle mümkündür.

37 yıl önce başa geçen ve 1953 yılında Musaddak önderliğindeki iç çalkantıyı kendi lehine başarıyla sonuçlandıran Şah, dünya üzerindeki ilk popülaritesini ‘Ak Devrim’ adını verdiği ve ekseriyetle Türklerin elinde bulunan zirai bakımdan verimli ve petrol kaynağı olan toprakları devletleştirmekle kazanmıştı. Petrol sayesinde yıldan yıla

¹⁴⁷ “Sovyet-Rus Hapishanesinde Neler Oluyor”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s.35

¹⁴⁸ *a.g.m.*, s. 35

¹⁴⁹ *a.g.m.*, s. 35

¹⁵⁰ “Dış olaylar ve Şah gitti”, *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s. 25

artan gelirinin büyük bir kısmını askeri harcamalara, bir bölümü de şahsı ve çevresi için kazançlı yatırımlara yöneltmiştir. Bu arada firavunvari bir ebedilik özlemiyle olsa gerek kendi sağlığında büyük bir mezar-piramit yaptırma yoluna da gitmişti. Kış tatillerini İsviçre'nin St. Moritz tepelerinde ailece mutlu bir şekilde kayak yaparak geçiren Şah. İran içindeki huzursuzlukların kaynağına inmemiş, önüne çıkan hemen her muhalifi, kurduğu Savak adlı istihbarat teşkilatına havale ederek meseleleri çözebileceğini sanma hatasına düşmüştür. Hatta bu Savak vasıtasıyla komşu İslam ülkeleri (Türkiye dâhil) üzerinde kışkırtıcı oyunlar tezgâhlamaya da özenen Şah, iç huzursuzlukları, dış politika oyunları, şaşaalı kutlama törenleri ve nükleer silahların parıltısı ile maskeleyemeye çalışmıştır. Böylece İran üzerinde açık veya gizli emelleri olan devletlerin ajan ve işbirlikçilerine istismar edilebilecek sahaları adeta kendi eliyle vermiştir¹⁵¹ Yazıda İran'da yaklaşan Humeyni tehlikesine dikkat çekilmiş, Şah'ın geniş kitlelere yayılan bu eylemlere duyarsız davranmakla hem İran'ın geleceğini tehlikeye attığına, hem de kendi sorunu hazırladığına dikkat çekilmiştir.¹⁵² Nitekim Şah devrilmiş, ülkeden kaçmıştır.

Sonuç olarak, ABD İran üzerindeki desteğini çekerken, ülke Rusya'nın etkisine girmiş, İran komünist partisi amacına ulaşmıştır.

Devlet dergisi yine aynı sayısında İran olaylarını masaya yatırmaya devam etmiş ve Ankara Üniversitesi İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi öğretim üyesi Doç. Dr. Kamil Turan ile bir röportaj yapmıştır.

Doç. Dr. Kamil Turan, "İran olaylarını sağlıklı bir şekilde değerlendirmenin İran'ın geçmişini iyi bilmekte yattığını belirttikten sonra, İkinci Dünya Savaşı'na değinerek:

"İran; Almanya, İtalya, Japonya üçlüsüne karşı savaşa giren müttefiklerin etkisi altında bir ülke idi."¹⁵³ diye söze girdikten sonra şunları dile getirilmiştir:

"Savaşta İran, Anglosaksonlar ve Sovyetler karşısında bir etki sahasına kaydırılmıştır. İran'ın kuzeyinde Ruslar, güneyinde Anglosaksonlar etkilerini sürdürmüşlerdir. Savaştan sonra Sovyetlerin, İran'ın kuzeyinden ayrılmaları, ancak Anglosaksonların bu konunun üzerinde ısrarla durmaları sayesinde mümkün olmuştur. 1947'de Truman Doktrini'nin ilan edilmesi ve aynı yıl Marshall planının dünya kamuoyuna duyurulması sonucunda (savaş içerisinde politik birlik içinde yürüdüklerini)

¹⁵¹ a.g.m., s. 25

¹⁵² a.g.m., s. 25

¹⁵³ Kamil Turan, "İran Olayları Bize Ders Olmalı ", *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s.27

söyleyen müttefiklerin arasında bazı anlaşmazlıklar su yüzüne çıkmış ve Roosevelt'in ölümünden sonra da Truman'ın başkanlık dönemi içinde Batı'da Sovyetlere karşı daha tedbirli politika yürütülmesi tezi benimsenmişti. Daha sonra Atlantik Paketi'nin kurulması Avrupa'da, Avrupa ülkelerinin bölge esasına dayanan kuruluşlar içinde siyasi, iktisadi ve askeri yönden organize olmama sonucunda yeryüzünde yeni bir strateji değerlendirmesi yapılmış ve böylelikle Norveç'ten Pakistan'a kadar uzayan ve oradan da Uzak Doğu'ya giden bir güvenlik kuşağı kurulması kararlaştırılmıştır. Bu kuşak üç parçadan oluşmakta idi:

Norveç'ten Türkiye'ye kadar gelen NATO kuşağı, Türkiye'den başlayıp Pakistan'a kadar uzanan CENTO kuşağı ve Pakistan'dan Uzak Doğu'ya ulaştırmak istenen FLETO kuşağı. İşte savaş sonu dönemde yeniden yapılandırmak istenen dış politika değerlendirmesinde ve uygulanan stratejide İran'ın bu güvenilir kuşağın içinde yer aldığı görülür.”¹⁵⁴

“İran'ın stratejik ve coğrafi konumunun Türkiye ile benzerlikler taşıdığına altını çizen Turan, bundan dolayı Batı'nın ülkeyi kaybetmek istemeyeceğini, zengin petrol yataklarına ve yıllık 22 milyar dolarlık petrol gelirine sahip bir ülkenin Avrupa için hayati bir önem taşıdığını dile getirmiştir.”¹⁵⁵ Turan'ın İran'la ilgili ifadelerine göre:

“Geçtiğimiz 30 yıllık bir süre içinde bu gün ikinci krizini 1951 ve 1953 yılları arasında yaşayan İran, Musaddık'ın, petrol kaynaklarını tamamıyla millileştirmesi teziyle ortaya çıkması ve Şah'a karşı mücadele etmesi; Musaddık taraftarlarının baskısı altında Şah'ın başarısızlığa uğraması ve İran'ı terk etmek zorunda kalması; daha sonra da iş başına geçen Musaddık'ın başarısız olması, buna karşılık Batılıların desteği ile 1953'te Şah'ın İran'a geri dönmesi şeklinde özetlemek mümkündür. Bu bahsettiğimiz krizle bugün söz konusu olan arasında kanaatimizce benzerlik vardır”¹⁵⁶

“İran'da yaşanan son krizin sebeplerinin başında 1963 Ak Devrim'i ve toprak reformuna karşı tavır alan Humeyni başkanlığındaki mollaların bulunduğu dile getiren Turan, Şah'ın karşılaşacağı üç soruna, handikaplara işaret etmiştir. Bunlar,

1. Gelir dağılımındaki adaletsizlik,
2. İran'ın petrol gelirleri ile silahlanmaya ağırlık vermesi, halkı bir kenara itmesi,

¹⁵⁴Kamil Turan, *a.g.m.*, s.27

¹⁵⁵Kamil Turan, *a.g.m.*, s.27

¹⁵⁶ Kamil Turan, *a.g.m.*, s.27-28

3. İran'ın komşularıyla hep sorunlar yaşaması olarak karşımızdadır diyen Turan, İran'ın hukuk devleti olmak için hemen harekete geçmesini tavsiye etmiştir.

Peki, bu mümkün müdür? Bu sorunun cevabına geçmeden önce İran'ın kaderini tayin eden 4 dinamik unsuru ortaya koyalım:

1. Ne yazık ki hükümet gerçek anlamıyla ülkeye hâkim değildir.
2. Ordu. Şah'ın en büyük kozu olan ordu, gelen bazı haberlere göre bölünmüş, hava kuvvetlerinin bir kısmı Şah'ın aleyhine çalışmaya başlamıştır. Fakat yine de ordu Şah'ın en büyük güvencesidir.
3. Aşırı solcular. Bu grup Şah ülkeyi terk edince, iyice rahatlamış, TUDEH şemsiyesi altında faaliyetlerine hız vermiştir.
4. Humeyni'nin çevresinde toplanan 150.000 kişilik mollalar ve din adamları. Bu kitlenin görünürdeki amacı ülkeyi Şah'ın istibdadından kurtarmak, İslami esaslara dayanan bir cumhuriyet rejimi getirmektir. Ama bu grup hala bir muammadır, mollaların amaçlarına ulaşip ulaşamayacaklarını zaman gösterecektir.”¹⁵⁷

Humeyni'ye de ayrı bir paragraf açan Turan, onun hakkında şu tespitlerde bulunmuştur:

“Humeyni'nin İran'a dönüşünden sonra ordunun tutumu büyük önem kazanmıştır. Humeyni'nin ayaklanmaya muvaffak olduğu büyük halk kitleleri ile işbirliği yapmaya yanaşır ve komünistlerin İran için arz ettiği büyük tehlikeyi görebilirse, İran'da istikrarı sağlamak mümkün olabilir. Fakat ordu Humeyni'nin temsil ettiği kuvvetlere karşı mücadele eder ve bu arada komünistlerin temsil ettiği tehlikeyi ciddiye almazsa bu mücadeleden bütün İran milletinin zararlı çıkacağı belirtilmiştir. Azınlık olmalarına rağmen bundan önce diğer dünya ülkelerinde kullandığı metodu İran'da da kullanarak komünistlerin hiç beklenmedik bir anda iktidara hâkim olmaları da beklenebilir.”¹⁵⁸

İran'da büyük devletlerin hâkimiyet mücadelesine de değinen Turan'a göre; “ABD ve Sovyetler Birliği bu ülkeyi rahat bırakmayacaktır. Özellikle Sovyetler Birliği Hint Okyanusu'na en kestirme yoldan inmek, Basra Körfezi sahasındaki petrol kaynaklarını kontrolü altında tutmak ve dolayısıyla İran üzerinden Hint Okyanusu'na

¹⁵⁷Kamil Turan, *a.g.m.*, s.28

¹⁵⁸Kamil Turan, *a.g.m.*, s.28.29

ulaşarak Batı ile Asya arasındaki ilişkiyi kesip, Norveç'ten Büyük Okyanus'a kadar uzatılmak istenen güvenlik çemberini kırmak istemektedir. İran'ın yapısı da Sovyetlerin bu konuda ekmeğine yağ sürmektedir.”¹⁵⁹

Türkiye'nin İran'da cereyan eden olaylardan ders alması gerektiğini ifade eden Kamil Turan röportajın sonunda şu noktaların altını çizmiştir: “CENTO'nun dağılması, Türkiye'yi çok müşkül durumda bırakacaktır. Çünkü 1947 yıllarından itibaren Batılıların Norveç'ten Büyük Okyanus'a kadar kurmak istediği kuşağın temel taşlarını, Sovyetler ters istikametten başlayarak birer birer sökme gayreti içindedirler. 1949 yılında Çan-KayŞek'in Çin'i terk etmesi ve Mao'nun Çin'de iktidar olması, daha sonra Pakistan'ın bölünmesi ve Bangladeş'in ortaya çıkması, ondan sonra Afganistan'da komünist bir idarenin hâkim olması ve şimdi de İran'da en azından Sovyet sempatic bir hükümetin işbaşına geçmesi elbette ki sıranın Türkiye'ye gelmekte olduğunu bize göstermektedir.

Bugüne kadar dost olmayan ülkelerle komşuluk yapan Türkiye'nin dış politika açısından şartları daha da ağırlaşacaktır. Çünkü bundan böyle İran kesiminde de Türkiye'nin bir takım müşkülatlarla karşı karşıya gelmesi mümkündür. Dolayısıyla dış politika açısından İran'da Batı politikasına taraftar bir hükümetin gitmesi ve onun yerine İran'ın gerçeklerini gören, Sovyet yanlısı bir hükümetin gelmesi Türkiye'nin dış politikadaki şartlarını ağırlaşacaktır.”¹⁶⁰

İran'ın Batı dünyasından kopması ve bizimle bağlantısı bulunduğu CENTO'nun dağılması, Türkiye'yi çok zor durumda bırakacaktır.”¹⁶¹

Şubat sayısında Afganistan'a da yer veren Devlet dergisinin başlığı ‘Afganistan Tepelerindeki Kızıl Bayrak’ tı.¹⁶²

1978 yılının Nisan'ında ülkedeki komünist darbeden bahsedilen yazıda, iktidara gelen komünistliğin icraatlarına ve bunun Afganistan'dan neler götürdüğüne değinilmiştir:

“Afganistan gerek ihtilal siyaseti ile gerekse devletin her kademesine sızmış Sovyet uzmanları vasıtasıyla tam bir Sovyet kontrolü altına girmiştir. Bu durum ise, Hint Okyanusu ve Basra Körfezi ve hatta Orta Doğu bölgesindeki kuvvet dengesini

¹⁵⁹ Kamil Turan, *a.g.m.* s. 29–30

¹⁶⁰ Kamil Turan, *a.g.m.* s. 29–30

¹⁶¹ Kamil Turan, *a.g.m.* s. 29–30

¹⁶² *Devlet*, Şubat 1979, *S.10*, s. 26

etkileyebilecek meseleleri ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca İran’da devam ede gelen hadiseler her ne kadar Sovyetleri tam anlamıyla memnun edecek bir yapıya sahip değilse de, bu bölgedeki karışıklık Sovyetlerin hoşuna gitmekle ve işine gelmektedir.

Afganistan’ın içyapısı sekiz aylık komünist iktidarını defalarca bunalımdan geçirmiştir. İhtilal yapanlar” Halkçı” ve “Perçemci” olarak ikiye bölünmüştür. Halkçılar şimdilik duruma hâkim görünmekle beraber, Perçemciler mücadeleyi bırakmaya niyetli görünmemektedirler.

Ayrıca komünistlerin devleti ele geçirmelerinden sonra Afganistan’daki Türklere uygulanan baskı birkaç misli daha artmış ve Kızıllar Türklere karşı adeta bir soykırım politikası izlemeye başlamıştır. Halen, dağlara çekilerek çarpışan Türklerden 1350 kişilik bir kabile Pakistan’a geçmeyi başarmış ve Türkiye’nin alacasını beklemektedirler.”¹⁶³

3.4. Kıbrıs

Devlet dergisi Haziran 1978 sayısından itibaren Kıbrıs konusunda önemli tespitlerde bulunmuştur. Haziran 1978 sayısında Kıbrıs Barış Harekâtı’nın ardından uygulanan ambargonun Türkiye’den neler götürdüğü irdelenmiştir.

Ambargonun tarihsel sürecine kısaca değinen dergi, Dupont ve Rosenthal isimli iki Rum milletvekilinin önergesine yer vermiştir: “Kıbrıs’ta taraflar arasında kesin çizgilerle anlaşma oluncaya kadar Türkiye’ye ekonomik ve siyasi ambargo uygulanmalıdır.”¹⁶⁴ Bu Rum kökenli vekillerin önergesinin ardından Amerikan senatosundaki hararetli tartışmaların panoramasını veren yazıda Türkiye’nin yapması gerekenleri şöyle sıralamıştır:

1. Türk ordusunun Kıbrıs’ta kazandığı başarının devamı hükümetçe getirilmelidir.
2. Türk Devleti hayaller peşinde koşmamalı, gerçekçi olmalıdır.
3. Türkiye Cumhuriyeti Amerikan Senatosu’ndaki tezgâha karşı, gereken cevabı vermeli, caydırıcı kararların altına imza atabilmelidir.
4. Türk ordusunun başarısı iç politikaya malzeme yapılmamalıdır.
5. İktidar partisi tutarlı olmalıdır.¹⁶⁵

¹⁶³“ Dış olaylar”, *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s.26

¹⁶⁴ “Ambargonun Geldiği Nokta”, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 16

¹⁶⁵ *a.g.m.*, s. 18

Makalede hükümete uyarılar da mevcuttur: “Türkiye dış politikada açmaza girmiştir. Sadi Irmak hükümeti Ecevit’in oyuncağı olmaktan sıyrılmak zorundadır.”¹⁶⁶

1978 yılının kasım ayında uluslararası arenada Türkiye ile ilgili alınan kararlara değinen Devlet dergisi Kıbrıs sorununa ayrı bir paragraf açmıştır. Derginin dikkat çektiği nokta, barış harekâtından bu yana Birleşmiş Milletler’in sergilediği ikiyüzlü ve nahoş politikalarıdır.

“Blocsuzlar tarafından hazırlanan, 4’e karşı 110 oyla kabul edilen, Kıbrıs’tan yabancı birliklerin çekilmesini öngören ve Türkiye aleyhine hükümler taşıyan Birleşmiş Milletler kararı ¹⁶⁷ , Türkiye’yi bir anlamda köşeye sıkıştırmıştır. Burada Yunanistan’ın usta diplomasi hamlelerine karşı Türkiye ne yazık ki köşeye sıkışmıştır.

Birleşmiş Milletler’in aldığı ikinci karar ise şu şekildedir: “Adadaki Türk askerinin çekilmesi için Güvenlik Konseyi’nce bir süre belirlenmesi, bu süre içinde askerlerin çekilmemesi halinde ekonomik ambargo da dâhil her türlü müeyyidenin uygulanması.” Bu karar da 8’e karşı 88 oyla kabul edilmiştir.

Bu oylamada Sovyetler Birliği ve Çin tasarının lehinde oy kullanmıştı. Çin’in tavrı burada oldukça ilginçtir. Çünkü Çin bu güne kadar Kıbrıs ile ilgili her oylamada çekimser kalmıştı.¹⁶⁸

İşte Türkiye bu noktada şapkayı önüne koyup düşünmek zorundadır. Çünkü Türk Devleti lobi faaliyetlerini hakkıyla yerine getirememiştir. Dahası Rumlar, Ermeni sorununu da Birleşmiş Milletler’e taşımışlar, Ermeni avukatlığına soyunmuşlardır.

Peki, bu aşamada Türkiye ne yapmaktadır? Hükümet gündemi sürekli değiştirdiği gibi Rauf Denктаş’a da sahip çıkmamaktadır. Rauf Denктаş kurul salonunu terk etmiş, düzenlediği basın toplantısında zehir zemberek sözler kullanmıştır: “Bu oyuna gelenler tarafsız, dost, arabulucu sıfatlarını kaybetmiş olurlar. Güvenlik Konseyi Hyde-Park haline çevrilmek isteniyor.”¹⁶⁹

Makalede Türk Devleti bazı tehlikelere karşı ısrarla uyarılmıştır: “Kıbrıs, bu teklifle “Üç Toplumlu” bir hale getirilmekte, Kıbrıs Türk toplumu gölge varlık haline sokulmaya çalışılmaktadır.

¹⁶⁶ a.g.m., s. 18

¹⁶⁷ “Açıklık ve Demagoji”, *Devlet*, Aralık 1978, S.8, s. 30

¹⁶⁸ a.g.m., s. 31

¹⁶⁹ a.g.m., s. 31

Türkleri adanın iki tarafından biri kabul eden 1960 Kıbrıs Anayasası'nın 2. maddesini delmek isteyen Rumlara karşı uyanık olunmalıdır. Türk dış işleri kokteyl diplomasisinden bir an önce sıyrılmalı, dünya güçler dengesini ve stratejik konumları göz önüne alarak silkinmelidir.

İktidarın kaybedecek zamanı yoktur. 3. dünya bloğu ülkelerine güvenerek, onlara sırtını dayayarak hiçbir yere varamayacağını iktidar, kavramak zorundadır.¹⁷⁰

Sovyetler Birliği'nin Kıbrıs hakkındaki tutumu, Türkiye üzerindeki yüzyıllardan beri süregelen emelleri bilindiği halde iktidar bu devlete sırtını veremez.”

Türkiye'deki iktidarın Kıbrıs politikasındaki duyarsızlığını ve aymazlığını şiddetle tenkit eden Devlet dergisi, Amerika'nın hazırladığı “Barış Planı” na da göndermede bulunmuştur: “Yeni ve kolay dış politika başarılarına ihtiyaç duyan Amerika,¹⁷¹ bu uğurda başarısızlığa uğramamak için İngiltere, Kanada ve Fransa gibi müttefiklerini de arkasına aldıktan sonra, Türkiye'yi köşeye sıkıştırmayı hedefleyecek, Temmuz 1974 müdahalesinden önceki tabloyu adaya tekrar getirmeye çalışacaktır.¹⁷² Amerika'nın bu yeni “Barış Planı”nın parçalarından biri de, Türk ordusunun müdahalesi ile kurtulan Kıbrıs Türk'ünü tekrar Yunanistan'ın ve Kıbrıs Rum kesiminin inisiyatifine bırakmaya yönelik olmuştur.

Hükümet bu tehlikeleri görmek, acilen önlemini almak zorundadır. Muhalefette iken “Dış politikada açıklık...” diye bağırın iktidar¹⁷³ gerekeni, hem de ülke çıkarları için hiç zaman geçirmeden yerine getirmek zorundadır.”

3.5. İç Politika

Devlet dergisine göre iç politikada Türk devletinin yaşadığı sorunlar iktidarların kötü yönetiminden kaynaklanmaktadır. Gidişata engel olunamazsa ülkenin birliğini sağlamak insanların can ve mal güvenliğini sağlamak mümkün olamayacaktır. Milliyetçilere karşı girişilen saldırılar engellenmelidir. Siyasi iktidarlar üzerlerine düşeni yapmalıdırlar. Yoksa birlik ve beraberliğimiz sağlanamaz ideasını ileri sürmüştür.

¹⁷⁰ a.g.m., s. 31

¹⁷¹“ Dış Politika”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 32–33

¹⁷² a.g.m., s. 33

¹⁷³ a.g.m., s. 33

3.5.1. Maraş Olayları

Maraş olayları 1978 yılı Türkiye'sinin gündemine damgasını vuran olayların başında gelmiştir. Devlet dergisi de 1979 yılı Ocak sayısında Maraş olaylarına geniş yer vermektedir. 'Aydın Yorumu' köşesinde, olayların 1300 cana mal olduğu hatırlatıldıktan sonra, hükümetin olaylardaki ihmali sert bir dille eleştirilmiştir. Milliyetçiler olarak hükümeti uyardıklarını, gidişatın tehlikesini gösterdiklerini belirttikten sonra şu ibareler kullanılmıştır:

“Maraş olayları yakın tarihimizin en kanlı, en üzücü olaylarıdır. Allah böyle bir felaketi bir daha göstermesin. Milleti büyük teessürlere gark eden bu faciadan, hep birlikte gerekli dersi almış olduğumuzu ve benzeri hadiselerin tekerrürüne mani olmak bakımından da bu ibretin kâfi gelmesini ümit ve temenni ediyoruz.”¹⁷⁴ denilmiştir.

Olayların iktidar ve TRT tarafından Türk milliyetçilerinin üzerine yıkılmaya çalışıldığı ama çok geçmeden her şeyin anlaşıldığı; özellikle MHP ve AP gibi partilerin yaptığı basın toplantılarında Maraş Olaylarının bir mezhep çatışmasından çok komünist ve Maocu çetelerin tertip ve komplosu olduğunu ortaya çıkardıkları vurgulanan yazıda şu çarpıcı tespitleri görülmüştür:

“İç harpten, mezhep kavgasından ve bölücülükten medet uman ve yıllardır bugünkü sonuçları tezgâhlayan komünist merkezlerdir. Milliyetçilerin hassasiyetle kaçındıkları ve önlemeye çalıştıkları bu çatışmalarda suçlu gibi gösterilmesi acıdır. Bu kavgada milliyetçilerin hiçbir menfaati olmamıştır ve olamaz da. Komünistlerin bu yıkıcı faaliyetlerini görebilmek için Maraş olaylarının patlamasını beklemeye gerek yoktu. Mesela Diyarbakır, Mardin ve Tunceli'de henüz yüzlerce ölüme mal olmuş büyük hadiseler çıkmadı diye, bu şehirlerimizde bölücülük faaliyetlerinin olmadığını düşünmeye imkân var mıdır? Bilakis görünen odur ki, bu şehirlerde bölücüler fiili hâkimiyetlerini hiçbir çekişme ve kavgaya imkân vermeyecek şekilde kurmuşlar, kurtarılmış bölgeler yaratmışlardır. Bu şehirlerin örfi idare kapsamına alınmamış olması, iktidarın bir kısım ortaklarının, milletvekillerinin ve derneklerin baskısı sonucu olsa gerektir. CHP iktidarının örfi idareyi ilan etmekte gecikmesinin bilinen sebeplerinde biri bu idi. İşte bu baskı ve tesirler altında ve hadiselerin büyüklüğü

¹⁷⁴ “Maraş Olayları, Örfi İdare ve Türkiye'nin Geleceği”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s.2

karşısında iktidarın mecburiyeti tahtında ilan ettiği örfi idare, böylece eksik bir çerçeveye sığdırılmış olmaktadır.”¹⁷⁵

Örfi idare karının ülkede büyük bir sevinç yarattığı, bunu Harp Okulu öğrencilerinin yaptığı toplu koşuda halkın öğrencileri çılgınca alkışladığından da anlaşılacağı vurgulanan yazıda artık CHP iktidarının iflas ettiği, fakat iktidarın bunu anlamakta aciz olduğu vurgulanmıştır.

İktidarın olayların altından kalkabilecek dirayette olmadığı, eğer şu an olaylar durulmuşsa bunun mimarının ordu olduğu, hükümetin kanunlar çerçevesini aşmaması, ülkenin ve rejimin geleceğinin örfi idarenin başarısına bağlı olduğu, milliyetçilerin hep milletin ve devletin yanında olduğu, ‘Ayn Yorumu’ köşesinde dile getirilen başlıca ibareler olarak dile getirilmiştir.¹⁷⁶

“İç Olaylar” köşesinde ise Maraş olayları kronolojik olarak, belgeler ışığında şahitlerin dilinden verilmektedir: 22 Aralık’ta Kahramanmaraş’ta başlayıp 25 Aralık’a kadar devam eden, tam bir katliama dönüşen müessif olayların perde arkasında resmi ağızların ve TRT’nin ifadelerinin aksine, bir takım odakların olduğu vurgulandıktan sonra şu cümleler dile getirilmiştir:

“Bilindiği gibi Nisan ayında Kahramanmaraş’ta “Esir Türkleri Kurtarma Ordusu” diye kendilerince illegal, gizli bir örgüt ele geçirilmiş ve bu olayda yaşları 15 civarında 20–25 çocuk tutuklanmıştı. Bu olaya sol yayın organları ve resmi ağızlar mal bulmuş mağripli gibi dört elle sarılarak ilk defa sağcı bir illegal teşkilat ortaya çıkarmanın zevkini yaşamışlardı. Bu olayın üzerine İçişleri Bakanı Özaydınlı, “Kahramanmaraş’ta anarşinin kaynakları bulunmuş ve tesirsiz hale getirilmiştir. Birkaç günden beri Maraş’ta hiçbir bombalama vs. gibi olaylara rastlanmamaktadır. Diğer illerimizde anarşinin de kaynağına inilecek ve Maraş’ta olduğu gibi huzur sağlanacaktır. diyordu. Meselelere ne kadar fildişi kulelerden bakıldığı bu beyanatta açıkça kendini gösteriyordu. Maraş’ta kullanılan silahların uzun menzilli ve otomatik menşeli olduğu resmi ağızlar tarafından açıkça ilan ediliyor ve ölüm olaylarının birçoğunun uzak mesafeden olduğu ifade ediliyor.”¹⁷⁷

Elbistan’daki bir takside 11 adet otomatik silah ve 4 kızın bulunmasının ardından Hatay’da bir çiftlikte, Kahramanmaraş’a sevk edilmek üzere 73 adet otomatik

¹⁷⁵ a.g.m., s.2–3

¹⁷⁶ a.g.m., s.3

¹⁷⁷“Oy Maraş Oy” ve Perdeyi Aralıyoruz”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s.4

silahın ele geçirilmiştir.¹⁷⁸ Olayların 3 ay önce gazetelere yansıdığını belirten yazıda Aydınlık gazetesinin bir haberi de verilmektedir:

“Sevilli köyü civarında ve dağlarında dürbünlü ve otomatik silahlı kişiler dolaşmaktadır. Sahte solcu bir çete Hatay’dan Elbistan’a silah götürürken yakalanmıştır”¹⁷⁹

Aynı gazetenin 19 Ekim tarihli yazısında “Sandık Cinayeti Davasından mahkûm olan, ardından da Ecevit affı ile cezaevinden çıkan Ermeni menşeli Garbis Altunoğlu adlı provokatöre dikkat çekilmektedir.”¹⁸⁰ “Elbistan’da üstlenen ‘Halkın Birliği’ adlı sahte solcu grup, ilçede terör estirip halka zorbalık uygulamaya başlamıştır. İlçe ve köylerde bağış adı altında zorla para toplayan zorbaların son günlerde silahlandıkları bildirilmektedir. Pazarcık ovasında devrimci maskesini düşüren sandık cinayeti sanığı Garbis Altunoğlu, şimdi de Elbistan’ın Demircili, Kantarma ve Küçük Yapalak köylerinde kabile kavgalarını körükleyip köylüleri birbirlerine düşürmeye çabalamaktadır.”¹⁸¹

Peki, Maraş Olayları nasıl gelişmiş ve seyir izlemiştir? “İlk kıvılcım 19 Aralık Salı günü, ”Güneş Ne Zaman Doğacak” filminin oynatıldığı Çiçek Sineması’na atılan bomba ile tutuşmuştur. Bombayı atan genç, halk tarafından kısa sürede yakalanmış ve polise teslim edilmiştir. Ne yazık ki TRT bu olaydan hiç bahsetmemiştir.

20 Aralık’ta, kısa bir süre önce MHP saflarına katılan ve halk tarafından oldukça sevilen bir isim olan Maraş Eski Senatörü Hilmi Soydan öldürülmüştür. Bu cinayeti 22 Aralık’ta iki öğretmenin fail-i meçhul bir şekilde öldürülmesi izlemiştir. İyice yükselen tansiyon cenaze törenine yansımış, olaylar patlak vermeye başlamıştır.

Öğretmenlerin cenazesinin Perşembe günü kaldırılması gerekirken, bilinçli olarak Cuma günü seçilmiş, acıdır ki valilik olaylara seyirci kalmaya devam etmiştir. Planın uygulanacağı yerde çok iyi seçilmiştir: Kahramanmaraş’ın en büyük Camisi Ulu Cami. Günlerden Cumadır, hastanenin arka tarafındaki Yörük Selim Mahallesi’nde çevre ilçe ve köylerinden getirdiği kalabalıkla yığınak yapan Aydınlık Grubu’na mensup militanlar ve TİKKO grubu, Ulu Cami’ye doğru küfürlerle ve bölücü sloganlar atarak yürümeye başlamışlar, halk camiden çıkmak üzereyken, TİKKO’cu ve

¹⁷⁸ a.g.m, s.4

¹⁷⁹ a.g.m, s.4

¹⁸⁰ a.g.m, s.5

¹⁸¹ a.g.m. , s.6

Aydınlıkçılar sopalarla, taşlarla cemaate saldırmışlardır. Görgü şahitlerinin ifadesine göre saldırganların arasında eski CHP’li ve İstanbul’da bir öğretim görevlisini öldürmekten mahkûm Mehmet Taşkesen’de vardır.

Taş ve sopalarla yetinmeyen azgın kalabalık silaha davranıp, ilk etapta 3 masumun kanına girmiştir. Vahim olan bir iddia daha vardır: Ateş edenler arasında emniyet mensupları da bulunmaktadır.

Halkın savunmaya geçmesi, askerin olay yerine intikal etmesiyle geri çekilen saldırganlar, askerlere kurşun sıkmaktan çekinmediği gibi dükkânları, mağazaları ve iş yerlerini tahrip etmişler, Mağralı mahallesinde, 2 kişiyi daha öldürmüşlerdir. Dahası Yörük Selim mahallesinde, hastaneye cenazelerini almaya gelen halka da ateş açıp 9–10 kişinin daha canına kıymışlardır. İyice galeyana gelen halk da kontrolünü kaybetmiş, çatışmalar bir iç savaşa dönüşmüş ve provokatörler amacına ulaşmıştır; 1300’ü aşkın ölü vardır.”¹⁸²

‘Ayn Yorumu’ köşesinde olaylar bu şekilde betimlendikten sonra, iktidarın art niyetleri ve yanlışları sıralanmıştır: Öteden beri olaylara gebe, her an patlamaya hazır bir bombayı andıran bu ilimizde hiçbir tedbir alınmamıştır. Ortada iktidarın korkunç bir ihmali vardır. Başbakan Ecevit, ülke kan gölündeyken her şeyden habersizmiş gibi davranıp, milliyetçileri suçlayarak gündemi saptırmış, ceviz kabuğunu doldurmaz işlerle uğraşmıştır.

On ay önce Kahramanmaraş’a atanan vali, geliyorum diyen olayların önlemını almamış, bölücü mihraklara davetiye çıkarmıştır. Vali olaylar patlayınca da acizleri oynamış, Gaziantep ve İskenderun tümen komutanlıklarından yardım istemek zorunda kalmıştır. Devletin bu ilimize ancak, beş gün sonra hâkim olabilmesi gerçekten acı ve düşündürücü bir durumdur.¹⁸³

Dergiye göre, Ecevit’in ön yargılarından, ideolojik saplantılarından, şahsi garazlerinden olacak ki, Alparslan Türkeş’in “Bir an önce sıkıyönetim ilan edilsin, “haklı ve makul gerekçelerini” görmezden gelinmiş, fakat ordunun da bu yöllü uyarısı üzerine sıkıyönetim kararı çıkarılmıştır.”¹⁸⁴

¹⁸² a.g.m. , s. 6–8

¹⁸³ a.g.m., s. 11–12

¹⁸⁴ a.g.m., s. 11–12

Ne yazık ki olan yine Türkiye'nin bütünlüğüne ve istikrarına olmuş, binin üzerinde vatandaşımız kaybedilmiştir. AP Adana milletvekili Halit Dağlı Maraş Olayları'nı Devlet dergisine değerlendirmiştir.

Devlet dergisinin sorularını cevaplayan Dağlı şu değerlendirmelerde bulunmuştur: "Maraş olaylarının patlak vermesindeki sebeplerin en başta geleni CHP'nin buradaki partizanlığı da aşan kadrolaşma faaliyetleridir. Bölücü, aşırı solcu ve komünistlikten kovuşturmaya uğramış, mezhep kışkırtıcısı kadroları daire müdürü yapmaktan çekinmeyen Ecevit, Halk Partili olmayan yerlere hizmet götürtmemiş; YSE, DSİ, Milli Eğitim Enstitüsü, Emniyet, Endüstri Meslek Lisesi müdürlüklerinde kıyım, burada çalışanlara eziyet yapılmasının bir numaralı sorumlusu olarak ortadadır."¹⁸⁵

Dağlı'ya göre, "En ufak bir hadise karakollara intikal ettirilmiş, orada POLDER'li polisler öğrencilere kıyasıya dayak atmışlar, eziyet etmişler ve (Sütçü İmam'ın piçleri, biz de Maraşlıyı adam bilirdik, hiç sesinizi çıkartamıyorsunuz, karı gibi adamlar) şeklinde tahrik edici beyanlarla tansiyonu devamlı yükseltmeye ve partizanlık yapmaya devam etmişlerdir. Okullardan öğrenciler keyfi kovulmuş, sağcı öğrencilerin devamlarına mani olmuşlardır. YSE müdürlüğünde (sağcıyım) diyen bir tek insan bırakılmamıştır. 1978 Nisan ayında öldürülen 81 yaşındaki Gijo isimli yurttaşın cenaze töreninde de solcular akla hayale gelmez tahrikler yapmışlar ve ahaliye küfretmişlerdir. Bütün bu olanlar hadiseler zemin hazırlamıştır. Çiçek Sineması'na bombayı atan kimsenin Demircili köyünden azılı militan TİKKO'cu Salman olduğunu, yetkililerin uyarıları dikkate almadığını, başta Eğitim Enstitüsü olmak üzere bütün öğrencilerin, işçi ve memurların cenaze törenine katılmaya zorlandığını, hastanenin önünde biriken kalabalığın, 'Devrimciler Ölmez, Kürtlere Özgürlük, Kızıl Güneş Doğacak' yollu sloganlar atıp marşlar söylemişler, saat 14:00 civarında cenazeyi alan kalabalık Boğazkesen'den geçerken sağcılara ait işyerlerini tahrip etmiş ve İçişleri Bakanı'nın da dediği gibi akıl almaz, insafsız tahriklerde bulunmuştur ve Allah'a, Peygambere ağza alınmaz küfürler edilmiştir. Şehirde hava iyice gerginleşmiş, olay çıkma ihtimalinin bulunduğu valiye söylendiği halde hükümet gerekli tedbirleri almamış, cuma namazından çıkan halk ve cenazeyi getirenler karşı karşıya getirilmiştir. Burada karşılıklı tartışmalar başlamış, küçük bir askeri birlik havaya ateş açınca paniğe kapılan halk etrafa kaçışmaya başlamıştır. Bu kaçışan solcu grup aynı zamanda dükkânları yakmaya, yıkmaya ve talan etmeye başlamış, bu arada DİSK Bölge Temsilciliği

¹⁸⁵Devlet, Ocak 1979, S.9, s. 8

kurucularından Mehmet Taşkesen isimli solcu şahıs tabancayla ateş açarak iki vatandaşımızın daha ölümüne sebep olmuştur. Cuma akşamı Adnan Karaküçük ve Belediye reisi tarafından ilgililer tekrar ikaz edilmiş, validen asker istemesi istenmiştir. Buna rağmen yine de hiçbir tedbir alınmamıştır. 23 Aralık Cumartesi günü hastanedeki cenazeyi almak üzere biriken kalabalığın önünü askeri birlik kesmiş, millet cenaze için beklerken Yukarı Yörükselim Mahallesi'nden, Tuğgeneral Mahmut Boğuşan'ın gözleri önünde uzun menzilli A - 6 otomatik silahlarla halk vurulmaya başlanmıştır. Orada 9 kişinin ölmesi, içerde iki cenaze, aylardır yapılan eziyet, halkın tahrik edilişi olayların sebebi olmuş ve hadiseler akıl almaz boyutlara ulaşmıştır. 24 Aralık Pazar günü ölen yok denmesine rağmen o günde vatandaşlar öldürülmüş, evler, iş yerleri ve fabrikalar yıkılmış, devlet bütün bu olanlar karşısında aciz gösterilmiştir. Hükümet çaresiz kalmıştır. Pazar akşamı televizyonlardan Ecevit'in yaptığı kışkırtıcı konuşma pazartesi günü ölümlere; kışkırtmak, istikamet göstermek, hedef vermek suretiyle sebep olmuştur. Ecevit hedef göstermiştir. Salı günü de otomatik silahlarla ateşler, ölümler devam etmiştir. Ancak örfi idarenin ilanı ve bunun duyulması silah seslerini kesmiş ve şehirde hayatın normale dönmesinin emareleri görülmüştür.”¹⁸⁶

Dağlı, mülakatında hükümetin olaylara at gözlüğünden baktığını, olayların sorumlusunu sağcılar olarak göstermeye çalıştığını, devletin yayın organlarını bu yalana ortak ettiğini, bunun da ölümleri artırdığını belirttikten sonra, örfi idarenin ilanı ile olayların daha da büyümesinin engellendiğini belirtmiştir.¹⁸⁷

MHP Kahramanmaraş Milletvekili Yusuf Özbaş, Devlet dergisinin olaylarla ilgili sorularına verdiği cevapta, komünist çevrelerin bu tür olaylarla Türkiye'yi ele geçirmenin provalarını yaptığını, Maraş'ta devlete savaş açıldığını ifade ettikten sonra, değerlendirmelerine şu şekilde devam etmiştir:

“Milli emniyetimizin olayları tespit edemeyişi ve valinin, yukardan gelen her emri uygulayışı yüzünden, Kahramanmaraş'taki bütün kadrolar şuurlu ve sistemli şekilde aşırı solun emrine verilmiştir. Emniyet'e, Milli Eğitim'e ve YSE' ye, aşırı solun militan kadrosunda olmayan hiçbir kimse alınmamıştır. Hatta, aşırı solun Maraşlı olan kısmına da itimat edilmeyip, bazı bölgelere imtiyaz tanınmıştır. İşte, Maraş olaylarında aktif rolü bu elemanlar oynamıştır.

¹⁸⁶ a.g.m., s. 8-9

¹⁸⁷ a.g.m., s. 8-9

Maalesef İçişleri Bakanı Sayın Özyaydınlı ile Adalet Bakanı bile bu tehlikeler hakkındaki ikazımızı partililik gayreti şeklinde kıymetlendirip olayların gerçek yüzünü görememiş, arama yaptırmamışlardır. Ancak, olaylar bittikten sonra bu işin vahametini (YSE’li ve Pol-Der’li militanlarca kısm-ı azamı kaçırılan silahların artıklarını ve boş kovanları gördükten sonra) anlayabilmişlerdir. Ayrıca, Kahramanmaraş valisinin, daha önceki Sabri Dede olayında yaptığı hatayı, ölen iki sanat okulu öğretmeninin cenazesinde de tekrarlaması ve cenaze merasimi ismi altında, emniyet görevlilerinin himayesi altında, solcuları milletin mukaddesatına küfrettirmesi ve halkın masum çocuklarının arzusu dışında bu merasime katılmalarına emir veren militan idarelerine mani olmaması, bu olayların patlak vermesine, kısacası aşırı solun idareyi maşa olarak kullanmasına sebep olmuştur.”¹⁸⁸

Özbaş, “Maraş’ta savcıların görevini layıkıyla yapmadıklarını, bunun kanıtının da başta valilik ve Jandarma Komutanlığı, fabrikatörler, sağ partiler, arazi sahipleri olmak üzere yıkıcı ve tahrik edici yayınlar yapan Maocu gazeteler hakkında işlem yapılmamasının olduğunu belirtmiştir”.¹⁸⁹

Üniversite hocası Prof. Dr. Feyyaz Gürkan’ı öldürüp hapis yatan Mehmet Taşkesen’e de paragraf açan Milliyetçi Hareket Partili vekil, bu kişi hakkında hiçbir işlem yapılmamasının iktidarın en büyük ayıbı olduğunun altını çizmektedir.¹⁹⁰ Özbaş, olaylarda MHP’nin suçlanmasına ilişkin şöyle demiştir:

“Kahramanmaraş halkı aşırı sola ve bölücülere karşı tek vücut halindedir. Bu konuda CHP’ de dâhil her siyasi partiye mensup olanlar aynı hissiyat içindedir. Ayrıca olaylar, gösterilmek istendiği gibi bir mezhep çatışması şeklinde cereyan etmemiştir. Kahramanmaraş’ta Alevilerle partimiz arasında düşmanlık değil, aksine büyük bir dostluk vardır. Bu, solcuların işine gelmemiştir ve bir oyun oynamaya kalkmışlardır. Ama Allah’a şükür gerçekler anlaşılmış, yapanların yüzlerine vurulmuştur. Nitekim İçişleri Bakanı bile sonunda, hem de meclis kürsüsünde “Olaylar aşırı sol fraksiyonların halkı kışkırtmasıyla patlak vermiştir. Gazetelerde tutuklananların isimleri yayınlanmıştır. Bu isimlerin hiçbirisi MHP mensubu değildir. Ecevit’in beyanı Kahramanmaraş’ta aleyhimize herhangi bir durum yaratmamıştır. Ecevit, eski huyu icabı mezhep kışkırtıcılığı yapıp oy kapma sevdasındadır. Ama, oy günleri gelene kadar

¹⁸⁸ *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 12

¹⁸⁹ *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 12 – 13

¹⁹⁰ *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 12 – 13

Ecevit'in mumu, mahkeme kararıyla sönecek ve o her zaman olduğu gibi yine yanıldığını anlayacak lakin vakit geçmiş olacaktır.”¹⁹¹

Özbaş, “MHP’ye karşı Maraş’ta Maocu zihniyetin başını çektiği bir basının sürekli karalama kampanyası içine girdiğine vurgu yaptıktan sonra, Ali Kenger başta olmak üzere ne yazık ki birçok sağduyu sahibi işadamı ve esnafın işyerlerinin tahrip edildiğini, bu durumun ne yazık ki medyada işlenmediğinin altını çizmektedir.”¹⁹²

Yusuf Özbaş’ın son sözleri oldukça çarpıcıdır:

“Askerle mücadele eden solcuların hiç birisi Kahramanmaraşlı değildir. Bunlar Kahramanmaraş’ta olay çıkarmak ve bir kısım vatandaşı tahrik etmek için özel olarak gönderilmiş kimselerdir. Ölümlerden büyük çoğunluğunun kimliklerinin tespit edilememesinin sebebi budur. 28 Aralık akşamına kadar resmen açıklanan 104 ölüden 60’ının kimliği tespit edilememiştir. Ana-baba çocuğunu, çocuk, ana-babasını herkes eşini-dostunu, akrabasını bilmeyecek değil ya. Kimdir bu kimliği tespit edilemeyenler, bunlar nereden gelmişlerdir? Hükümet bunları araştırсын ve cevap versin. O zaman her şey çok daha iyi anlaşılacaktır. Velhasıl çıkan olaylar, bunca can ve mal kaybı solun oynamak istediği büyük oyunun sonucudur. Gaflet içerisindekiler uyanırlarsa, olayların büyümesi ve başka yerlere sıçraması önlenecektir.”¹⁹³

3.5.1.1. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel’in Maraş Olayları Hakkında Değerlendirmesi

1978 yılının bir değerlendirmesini yapan ve iktidar partisine eleştiriler yönelten Süleyman Demirel, “Ecevit hükümetinin Maraş olaylarını bahane ederek sağcıları ve milliyetçileri karalamaya ve ezmeye çalıştığını, böylece büyük bir kitleyi incittiğini dile getirmiştir.

Demirel ayrıca, ülkeyi karıştıranların bir an önce yakalanmasını, kaos ortamından zaman geçirilmeden çıkılması için ne gerekiyorsa yapılmasını da vurgulamıştır.”¹⁹⁴

3.5.2. Sivas Olayları

Yakın tarihimizin acı hatıralarından biri olan Sivas olaylarını Devlet Dergisi “Sivas’ta Kanlı Arife” başlığıyla vermiştir. Derginin haberi şöyledir:

¹⁹¹Devlet, Ocak 1979, S.9, s. 13

¹⁹²Devlet, Ocak 1979, S.9, s. 13

¹⁹³Devlet, Ocak 1979, S.9, s. 13

¹⁹⁴Devlet, Ocak 1979, S.9, s. 22–23

“Sivas havası sert, insanı mert bilinir. Cumhuriyetin temeli bu şehirde atılmıştır. Lakin yıllardır komünist ve bölücüler Sivas’ta Alevi azınlığı işleyerek belli bölgelerde silahlandırmışlardır. Onlara “Gizli Örgüt” kurdurmuşlardır. Alibaba denilen semt işte bu amaçla teşkilatlanmıştır. Tanınmış bir alevi vatandaşımız bu semti otomatik silahlarla doldurmuş, tırlarla silahlar ve polis ekipleri bölgeye spor mağazası sahibi bu vatandaşımız tarafından yığılarak organize edilmiştir. Silah kaçakçılığı, seks filmleri kaçakçılığı, ev eşyası kaçakçılığı, hatta esrar ve beyaz kadın tacirliği hep bu vatandaşımızın tek elindedir. Döviz işlemleri, mark, dolar ve altın piyasası onun, kardeşinin ve adamlarının kontrolündedir.

Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerine karşı aynı gruplar kullanılmış, anarşi tezgâhlanmıştır. Malatya Olayları... İşte yiğit Hamido’ya yapılan iğrenç katliam ve sonu... Tunceli, Elazığ, Diyarbakır, Gaziantep illerindeki oyunlar, hep bu mihrakların tertibi olmuştur.

Ramazan ayı gelmiş, Sivas bir başka olmuştur. Her gün hükümet meydanında garip olaylar dönmeye başlamıştır. Halkın gözü önünde; TÖB-DER ve DEV-GENÇ’te toplanan solcu militanlar (Öğrencilikle ilişkileri yoktur.) öğrenci pozunda eğitim enstitüsünden çıkan ülkücü öğrencileri taşlamış, dövmüştür. Polis ve jandarma da bu masum gençleri arayıp, coplamış ve sürmüştür.

Eğitim Enstitüsü Müdürü, Emniyet Müdürü, Vali ve Jandarma ortak çalışmış, ülkücü gençler amansız ve acımasız bir baskı altında okulda, karakolda inim inim inletilmiştir. Deli Hakim namında biri adliyede ifadeye gerek görmeden ülkücü gençleri içeri attırmıştır.

Hal böyle iken kanlı arife gelip çatmıştır. Bütün bu birikimler, sol mihraklarca kıskırtılan Alevi vatandaşların, ikindi namazından çıkan cemaatin üzerine ateş açmasına, pazaryerine tüp gaz atmasına kadar devam etmiştir. Akabinde halk infiale gelmiş, çatışma başlamıştır. Fakat Alevi azınlık hazırlıklı, mevki almış, otomatik silahlarla halkı taramıştır. Bir anda şehirde gruplar oluşmuş, taşla, sopalarla, demir çubuklarla Alibaba semti basılmak istenmiştir. Lakin otomatik silahlara taş ne der? Ölü çok, yaralı 100’ü aşmış, halk bu canilerle baş edebilir mi?

Derhal askeri birlikler bölgeyi kesmiş. Ancak polis ve jandarma, halkın ikazına rağmen silah deposu olan mahalli basmamış, (emir yok) denilmiştir. Halk bu sefer iş yerlerini tahribe yönelmiş, silah sesleri iki semte daha sıçramıştır. Alevi- Sünni

çatışmasına dönüşen olaylar akşam sokağa çıkma yasağı konularak dindirilmeye çalışılmıştır.

Sabah bayram namazına giden halk didik didik aranmıştır. Polis, bayram ertesi ülkücü gençleri evlerinin kapılarını kırarak karakola götürmüştür. Suçlu-suçsuz denilmeden solcu kesim isim verip ihbarlar yapılmıştır. Haklarında ihbar olanlar sorgusuz sualsiz adliyeye doldurulmuştur.

Böylece valinin ve bakanın emri yerine getirilmiştir. Sivas valisinin emniyetle hangi tertipler içinde olduğu şimdi cezaevine bakınca daha iyi anlaşılmıştır. 300 sağcı tutukludur! Şehirde ülkücü avı devam etmiştir. Sahte ihbarlar, işkenceler son haddine varmıştır.

Neticede resmi makamlar 10 ölü 100'ü aşkın yaralı var derken, Sivaslı bu rakamın üstünde rakamlar vermiştir. Sivas olaylarına bu açıdan bakmak gerekir. Akliselimin ifadesi budur. Aksi takdirde gaflet ihanettir.”¹⁹⁵

3.6. İktidar ve Milli Eğitim

Devlet dergisi, Mayıs sayısında ”Kıyım Makinesi Bir İktidar “başlığı altında hükümetin memur kıyımına, sürgünlere, dahası Milli Eğitim Bakanlığı’nda yaşananlara değinmiştir.

CHP’nin memur kıyımında Marksist kuruluşlarla ortak hareket ettiğine vurgu yapıldıktan sonra,¹⁹⁶ söz Milli Eğitim Bakanlığı’na getirilmiştir:

“Başta Milli Eğitim, Kültür ve İşleri Bakanlıkları olmak üzere devlet hayatımızı kontrol altına alan “Tüm”lü “Der” li derneklerin ideolojik yapısı, bu yapı ve zihniyetlerini çekinmeden ortaya koyan beyan ve eylemleri, tayin ve nakillerin bunlarca hazırlanan listeler istikametinde oluşu CHP’yi kolay sıyrılamayacağı sorumluluklarla karşı karşıya getirmiştir. Sadece Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, sicilleri ve mazileri bakımından ideolojik yapıları aşikâr olan ve öğretmenlik yapmaları dahi mahzurlu bulunan kimseler öylesine mevkilere oturtulmuşlardır ki, bu kadarcık icraatı bile, bu iktidarı kanunen suçlu kılmaya yeter de artar bile.”

İktidarın eğitim anlayışı ve icraatını Haziran sayısında da masaya yatırmaya devam eden Devlet dergisi,“Eğitim Kurumlarında Neler Oluyor” başlığı altında verdiği haberde, Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur’un söylemlerinin aksine 69 eğitim

¹⁹⁵ “Sivas’ta Kanlı Arife”, *Devlet*, Ekim 1979, S.18, s. 7-8

¹⁹⁶“ Eğitim Kurumlarında Neler Oluyor “, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 6-7

enstitüsünden 8'inin kapalı olduğu, dahası açık olanlarda da büyük sorunlar yaşandığı, yeni atanan öğretmenlerin milliyetçi oldukları için görevden alındıkları, alınamayanların da istifa etmek zorunda kaldıkları¹⁹⁷ belirtilmiştir.

Yukarıda değinilen 69 eğitim enstitüsünde kadroların Marksistlerce doldurulduğuna vurgu yapan yazının devamı şu şekildedir:

“Değiştirilen idarecilerin yerine ise devlet yıkıcılığından mahkûm olan yeni idareciler atanmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü’nde müdür muavini olan Alaeddin Beyazıt, 141-142’ye muhalefetten 12 yıla mahkum olmuş ve iki sene yatmış bir “Milli Demokratik Devrimci”dir. Ağrı Eğitim Enstitüsü’nde müdür olan Devrimci Doğu Kültür Ocakları davasından mahkûm olan İsa Geçit ve orduya hakaret suçundan açığa alındıktan sonra DİSK’e eğitim uzmanı olan ve Gazi Eğitim Enstitüsü’nde müdür olan Mehmet Türkan bunlardan birkaçıdır. Bununla da kalmayıp Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin okumasına mani olunmak istenircesine Diyarbakır ve Mardin Eğitim Enstitüleri’ne kitle halinde sürgünler başlamıştır.”¹⁹⁸

Haberde eğitim enstitülerinin bir anarşi yuvasına dönüştüğü, muhalefetin uyarılarının kulak ardı edildiği vurgulandıktan sonra MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş’in ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel’in beyanlarına da dikkat çekilmiştir. Alparslan Türkeş’in, “Hükümetin eğitim kurumlarında yaptığı sorumsuz icraatın hesabını soracağım!” yollu beyanatının ardından MHP Erzurum Milletvekili Nevzat Köseoğlu şu cümleleri ile CHP’nin mantığını ortaya koymuştur:

“Bu hükümetin iki mümeyyiz vasfını görüyoruz. Birisi, devletin hangi kademesinde olursa olsun kendi siyasi kanaatini paylaşmayanları acımasız bir şekilde ve hiçbir ölçü ve insaf tanımadan kıyım ağına uğratması, diğeri ise, aşırı sol karşısındaki tavrını tayin edememesidir.

Nevzat Köseoğlu, Ecevit tarafından atanan eğitimcileri ve idarecileri de (Türk devletinin ve milletin varlığı ve bütünlüğü üzerinde kumar oynayan bir ideolojinin mensubu kimseler) sözleriyle nitelendirmiştir.¹⁹⁹

1978 Haziran sayısında Demirel’le röportaj yapan Devlet dergisi, Demirel’in şu sözlerini sayfalarına taşımıştır: “Müsteşar, genel müdür, vali, şube müdürü seviyesinde girişilen kıyım; öğretmene, polise, küçük memura, şoföre, odacıya kadar indirilmiştir.”

¹⁹⁷ “Eğitim Kurumlarında Neler Oluyor”, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 6-7

¹⁹⁸ *a.g.m.*, s. 7-8

¹⁹⁹ *a.g.m.*, s 8-9

(...) “ Milli Eğitim Bakanlığı’nın bütün kuruluşları facia denilebilecek bir kıyımaya maruz bırakılmıştır. İşkence ve zulüm yaygın hale getirilmiştir.”²⁰⁰

Devlet dergisi Temmuz sayısında da eğitimde iktidarın ideolojik tavırlarını örneklerle masaya yatırmıştır. Haberde TCK’nın 141. maddesi gereği ve bölücü eylemlerinden dolayı görev yapamayacak şahısların öğretmen, dahası müdür yapıldığı yazılmıştır.²⁰¹

Dergiye göre, Denizli İlköğretim Müfettişi Niyazi Hakan, Sivas İlköğretim Müfettişi Ali Gözüaçık, Hatay Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcısı Efrahim Çelebi, Atatürk Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcısı Selçuk Soydan, Bursa Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcısı Necati Çınar, Kayseri Eğitim Enstitüsü Müdürü Turgut Özbek, Ankara Eğitim Enstitüsü Müdürü İsmail Erdemir, Samsun Eğitim Enstitüsü üyesi Ekrem Tıgılı bu örneklerin başlıcalarıdır.²⁰²

1978 Ağustos sayısında Milli Eğitim’deki kıyımları ve usulsüz tayinleri okurlarına duyuran Devlet dergisinin haberi şöyledir:

“CHP iktidarının uygulamış olduğu kıyım ve sürgün furyası Milli Eğitim’de aşırı şekilde hızını artırmakta, kimsenin aklına gelmeyecek sürgünler yapılmaktadır. Geçtiğimiz günler içinde Milli Eğitim Bakanı’na bir muhtıra veren Ülkü-Bir Genel Merkezi ise Bakan Necdet Uğur’u istifaya davet etmiştir. Verilen muhtıradan 5 Ocak 1978 tarihinden bu tarafa 3000 öğretmenin sürgüne uğradığı ifade edilmiş ve iktidarı “Kıyım Makinesi” olarak nitelendirmiştir.”²⁰³

Milli Eğitim’deki usulsüz tayinlerde, dergi tarafından masaya yatırılan diğer bir konu ise şöyledir: “Yapılan sürgünlerde eşler birbirinden ayrılmış, bazı öğretmenler bile ölüme gönderilmiştir. Bazıları ise mevcudu bile bulunmayan okullara sürülmüştür. Bunlardan biri ise Bucak- Burdur Sosyal Bilgiler Öğretmeni Hüseyin Ali Özen’dir.

Hüseyin Ali Özen Bucak Lisesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni iken MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün 9019 sayılı 26. 4. 1978 tarih ve 736 nolu kararnamesi ile Feke Hasbeyli Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmenliğine sürülmüştür. Hani buraya kadar olana gayet masum diyeceksiniz, 3000 öğretmenin başına gelenden pek farklı değildir.

²⁰⁰ “Demrel’in Özel Beyanatı , *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s.21

²⁰¹ *Devlet*, Temmuz 1978, S.3, s. 6–9

²⁰² *a.g.m.*, s. 8

²⁰³ “Milli Eğitim’de Sürgün ve Kıyım Devam Ediyor”, *Devlet*, Ağustos 1978, S.4, s.16

Hüseyin Ali Özen yeni görevine başlamak için Feke'ye gitmiş ve orada böyle bir okul bulamamıştır. Kaymakamlık makamına yazdığı bir yazıda ilçe hudutları içinde böyle bir okulun bulunup bulunmadığını sormuştur. Feke Kaymakamlığı'nın yazısı şu şekildedir:

İL MAKAMINA
ADANA
Milli Eğitim Müdürlüğü'ne

İlçemiz Hasbeyli Ortaokulu Stajyer Sosyal Bilgiler öğretmenliğine tayin edilen Öğretmen Hüseyin Ali Özen, ilçemizdeki görevine başlamak üzere bugün gelmiş, ancak ilçemizde böyle bir okul olmadığından göreve başlatılamamıştır.

İlgilinin Kaymakamlığımıza vermiş olduğu dilekçesi ve eki bir kararname sureti ile ilişiktir.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdullah DURUKAN
Feke Kaymakam V.

Ve bir sürgünün hikâyesi de böyledir. Olmaz olmaz demeyin. CHP iktidarında olmaz olmaz yoktur.”²⁰⁴

Milli Eğitim'deki haksızlıklar, TÖB-DER'in bölücü faaliyetleri bu sefer de Ergun Göze'e tarafından masaya yatırılmıştır. TÖB-DER kurulunda yaşanan olayları, bu olayların toplum vicdanında açtığı yaraları, bunun CHP'li vekilleri bile rahatsız ettiğini dile getiren Göze'nin yazısından aldığımız bazı kısımlar şöyledir:

“Gerçekten TÖB-DER Genel Kurulu ‘Mahir, Ulaş, Kurtuluşa Kadar Savaş’ sloganları kadar vatan, devlet ve anayasa düşmanı, hangi döviz varsa hepsinin su gibi harcandığı bir yer olmuştur. ‘Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim’ denmiştir. Bana öğretmenlerinizi söyleyin, çocuklarınızın ne olacağını size söyleyeyim. Hele şu TÖB-DER ‘in son toplantısına baktıktan sonra.

²⁰⁴ “Mevcudu Bulunmayan Okula Yapılan Tayinler ?” *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 16- 17

Türk öğretmeni bu istasyona hangi yollardan geçerek gelmiştir. Bu yolu Tonguç- Hasan Ali ikilisi çizmişlerdir. CHP muhalefette iken de bu yolu çizmeye devam etmiştir. CHP Atatürkçülüğü de alet ederek Türk öğretmenini bu noktaya getirmiştir. Nitekim ‘Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.’ sözünü ilme varmak için değil de, dinden uzaklaşmak için kullanan CHP’nin sol ideologları son TÖB-DER kongresinde ‘Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, değil midir meselesini değil, en hakiki mürşit Mao mudur yoksa Lenin midir?’ in kavgasını yapmışlardır. Kimler? Kendileri gibi düşünmeyenleri Atatürk düşmanı, faşist, tutucu, gerici ilan eden ‘Devrimci Öğretmenler’ tarafından.”²⁰⁵

“Böyle bir öğretmen kitlesine sahip bir devlet daha başka nasıl olur? Neyse ki, gerçek vatanperver, milliyetperver öğretmenlerimiz de var bizim. Bütün kıyımlara, hakaretlere, haksızlıklara rağmen onlara güveniyoruz. Çünkü biliyoruz ki, bu milliyetçi öğretmenler devrimciler gibi, Mao’ya, Lenin’e, Stalin’e değil, hatta sadece bir Türk’e değil, bütün Türk milletine ve devletine münakaşasız sahip çıkacaklardır.”²⁰⁶

Devlet dergisi, milli eğitimin temel sorunlarına Eylül sayısında Mehmet Özkan imzasıyla eğilmeye devam etmiştir. Mehmet Özkan, bakan Necdet Uğur’un yanlışlarını ve uygulamalarını eleştirdiği yazısında, amacından saptırılan Eğitim Enstitülerine, hızlanmış eğitimin sakıncalarına, dahası ideolojik yaklaşımlara dikkat çekmiştir.²⁰⁷

Dergi Eylül sayısında TÖB-DER’in kongresini satırlarına taşımıştır. Kongre ile ilgili haberi hiç yorum yapmadan vermiştir. Buna göre “TÖB-DER Kongre Yaptı.” “Yeni Der’lere Doğru” diye başlık atılmıştır.²⁰⁸

“TÖB-DER kongresi geçtiğimiz hafta içinde hadiseli bir şekilde yapıldı. Hatta iki kere yapıldı. TKP taraftarı olduğu söylenen grupla, onları destekleyen gruplar, birinci kongreden tasfiye edilince, mahkemeden ihtiyari tedbir kararı alarak ikinci kongre yaptılar. Böylece TÖB-DER şimdilik iki başlı oldu.

Öğretmen teşekkülü olan bir derneğin 17 hizbe ayrılır hale gelmesi, Türk maarifi ve Türkiye’nin istikbali bakımından oldukça düşündürücüdür. Hepsi solcu olan 17 grup, kıyasıya bir mücadeleye girdiler. Üstelik de her türlü silahı kullanarak olanların, herkesin gözünü açacağı, Türkiye’yi yıkmak isteyenlerin gün ışığına çıkacağı

²⁰⁵ Ergun Göze, “TÖB-DER ve Devletimiz”, *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 5

²⁰⁶ *a.g.m.*, s. 5

²⁰⁷ Mehmet Özkan, “Ankara Kulisi” , “Van’a Maarif Müdürü Bulunabildi mi?”, *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 7

²⁰⁸ *Devlet*, Eylül 1978, S.5, s. 8

umuluyordu; ama tamamen böyle olmadı. Gruplar Türkiye’yi Rusya’ya mı, yoksa Çin’e veya Arnavutluk’a mı teslim etmenin münakaşasını, kavgasını yaptılar. Türkçeden başka dilde öğretim yapılmasını istediler. Fakat eğitim ve öğretim meselelerine dair tek kelime edilmedi. Öğretmenlerin durumu hiç mevzubahis olmadı.

Buna rağmen, bazıları meseleye hala sadece bölünme endişesiyle baktılar. Sol bir iktidar, iş başında iken solun kendi içinde mücadele etmesinin doğru olmadığını, sol iktidara bütün güçlerin destek olması gerektiğini söylediler. Hâlbuki TÖB-DER ‘in bütün icraatı kanunlarımıza göre suçtu. Hem de çok ağır suçlardı. Bunu hiç dikkate almadılar veya almak işlerine gelmedi.

Bu arada oldukça komik iki hadise cereyan etti. Başbakan yardımcılarının ikisi, ayrı ayrı verdikleri beyanatlarla, hadiseleri protesto ettiler. Adli takibatın yanında, idari takibatın da gerektiğini söylediler. Sayın Feyzioğlu ve Sükan, icranın en üst makamında olduklarını unuttular galiba. Gereğini kendileri yapamıyorlarsa, hangi idarecileri vazifeye davet ediyorlar, acaba?

TÖB-DER’in faaliyetlerine başından beri doğru teşhis koyanlar ise; olup bitenleri, Türkiye’nin geleceği ve Türk maarifi açısından, endişeyle takip ediyorlar; bütün bu olanlara ne zaman son verilebileceğini merakla bekliyorlar. TÖB-DER ise yeni yeni “Der”ler doğuracak gibi görünüyor.”²⁰⁹

Milli Eğitim meselesine Şubat 1979 sayısında da değinen dergi, Etlik Akşam Lisesi’nde yaşananları sayfasına haber yapmıştır. Haber şöyledir:

“Abidin Paşa Akşam Lisesi’nden 30 – 40 kadar öğrenci, geçtiğimiz ay içinde okuldan uzaklaştırılarak Etlik Akşam Lisesi’ne sürülmüştür. Bunlar ülkücü öğrencilerdir. Bu öğrencilerin okuluna geleceğini öğrenen Akşam Lisesi Müdürü, öğrencilerini toplamış ve onlara, gelecek öğrencilerin “faşist” olduklarını, okulun havasını bozacaklarını, buna göre tedbirli olmalarını istemiştir. Bu okulun öğrencileri arasında gerçekten tedbirli ve eğitimli “devrimciler” tesirli bulunmaktadır. Ankara’nın başka öğretim kurumlarında olduğu gibi, burada da “anti-devrimci” öğrencilere öğrenim hakkı yoktur. Direnmeye kalkanlar devrimci yöntemlerle tasfiye edilirler.

Ertesi günü 30 – 40 ülkücü, sürgün edildikleri okula gelmişlerdir. Ancak yeni okulun havasını duyduklarından içeri girmemişler. Aralarından bir tanesini seçerek

²⁰⁹Devlet, Eylül 1978, S.5, s. 13

müdüre göndermişleştir. Temsilci, müdürden can güvenliği ve okuma imkânı istemiş. Konuşma esnasında nedense okulun elektrikleri sönmüş. Öğrenci müdürün yanından çıkmak istemiştir. Kapıya geldiğinde lambalar yanmış ve çevresinin 20 - 30 kişi tarafından çevrildiğini görmüş. Tabancalar çıkmış. Okulun alt katında emniyet görevlisi polisler yukarı çağırılmışlardır. Bu esnada devrimci muhafızların tabancaları kaybolmuş ancak “faşist” temsilcisinin üzerinde nasılsa bulunuveren tabanca yegâne suç unsuru, sahibi de tek suçlu ve diğerleri şahit olmak üzere karakola götürülmüşlerdir.”²¹⁰

Nisan 1979 sayısında Milli Eğitimde yaşanan skandallar, sıkıntılar kaleme alınırken, savcıların göreve çağırılmıştır. “Türk Milli Eğitimi Nereye Sürükleniyor?” başlıklı yazıda öncelikle bir Eğitim Enstitüsü öğrencisinin devrimci bir öğretmen arkadaşına yazdığı mektup sergilenmiştir. Mektup şöyledir:

“Geçtiğimiz hafta okulda öğrenci temsilciliği seçimleri yapılmaya başlandı. Şimdiye kadar üç bölüm sonuçlandı: Matematik, Beden Eğitimi ve Türkçe. Bunları Devrimci Doğu Kültür Dernekliler aldı. Ama nasıl? Bak: Biz derneği, Diyarbakır Devrimci Gençlik Derneği açtıktan sonra DDKD’den ayrıldık, istifa ettik. Diğer siyasiler daha önce ayrılmıştı.

Korkuyor revizyonistler ve korktukları için anti- goşist cephede birleşiyor adiler. Hareketimiz burada da – her yerde olduğu gibi – güçlü olarak geliyor. Bunun için bize karşı hepsi bir araya geliyor.”²¹¹

Diyarbakır Eğitim Enstitüsü’ndeki bölücü faaliyetleri, illegal yapılanmayı bu mektupla deşifre eden Devlet dergisi, daha sonra ilkokul öğrencilerinin beyninin komünist ve bölücü öğretmenler tarafından nasıl bulandırıldığını ifade ederek şunları yazacaktır: “Kahramanmaraş’ta iki öğrenciye aynı konuda iki ödev verilir. Öğrenciler öylesine yönlendirilmiştir ki, körpecik beyinler Maraş olaylarını, -öyle öğretilmiş olacak ki- bilinçsizce kaba saba cümlelerle anlatmaya çalışmakta, bir siyasi parti hakkında galiz küfürler savurmuşlardır.”²¹²

Devlet dergisi, bunları sütunlarına taşıdıktan sonra olayı bir “rezalet” diye²¹³ nitelendirmiştir. “Bu vatandaşı kamplara bölmek, birbirine düşman yapmaktır. Yetkililer hemen harekete geçmeli, masum beyinleri yıkayanlar hakkında gereken

²¹⁰ “Milli Eğitim Kaynıyor, Etlik Akşam Lisesi’nde Neler Oluyor”, *Devlet*, Şubat 1979, s. 10

²¹¹ “Türk Milli Eğitimi Nereye Sürükleniyor?” , *Devlet*, Nisan 1979, s. 25

²¹² *Devlet*, Nisan 1979, s. 26

²¹³ “İlk ve Ortaokul Ödevleri veya Siyasi Suikastların Kaynağı”, *Devlet*, Nisan 1979, s. 26

işlemler hem de zaman geçirilmeden yapılmalıdır. Bakan Necdet Uğur'da bunun hesabını vermelidir.”²¹⁴

“Yine öğretmen Turan Dalar'ın hazırladığı, teksir ederek altına adını yazdığı, görünüşte “Çocuk Edebiyatı Nasıl Gelişir?” başlıklı ders notlarını da deşifre eden bir yazıda tam bir komünizm ve bölücülük havası estiğini vurgulamıştır.

Yazının son bölümü bir müdürün marifetlerini konu almıştır. Sekiz yıla mahkûm edilen aşırı solcu müdür, kaymakamın karşı çıkmasına rağmen, CHP iktidarı tarafından müdürlük koltuğuna oturtulmuştur. Bakanlık müşavirliği de yapan müdür daha sonra Boğazlıyan Lisesi müdürü olmuştur.

Kız öğrencilere sarkıntılıktan da hakkında işlem yapılan müdür Vahdi Çağlayan, Boğazlıyan'da büyük infial uyandırmış, halk ile devlet karşı karşıya gelmiştir. “Töb-Der ve Pol – Der’ de bu durumdan fazlasıyla hoşnut” denen yazı şu ilginç cümlelerle son bulmuştur: Umuyoruz ki, bu neşriyatımızdan sonra Vahdi Çağlayan'ın mevkii daha yükseltilir, koltuğu daha büyütülür! Böyle bir neticeye Boğazlıyan halkının da çok sevineceği muhakkaktır.”²¹⁵

3.7. Ekonomi

Türkiye ekonomisini masaya yatıran Devlet dergisinin Mayıs 1978 sayısındaki konusu ‘İktisat Politikasındaki Yanlışlar’. Doç. Dr. Tefik Ertüzün imzalı makale, “Türk ekonomisi cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik çöküntüsünü yaşamaktadır. cümlesiyle başlamıştır. Makalede ön plana çıkan tespitler şunlardır:

1. Türk ekonomisi çöküntüden kurtulmak zorundadır. Bunun için siyasi iktidar kısa dönemli, köklü tedbirler almak zorundadır.
2. Şimdiye kadar gerek üretim, gerekse fiyatlar noktasında yanlışlar yapılmış, bu da halka yansımıştır.
3. Büyük çapta bir devalüasyon yapılmış, bundan beklenen verim sağlanamamıştır. Dahası beklenen dış ticaret hamlesi yapılamadığı gibi, dış ticaretimiz büyük açıklar vermiştir.
4. İthalatımızın neredeyse tamamını oluşturan ara ve yatırım malları en kısa sürede ithal edilemezse milli ekonomi büyük bir kayba uğrayacaktır. Dahası dış alım politikası baştan sona yanlıştır.

²¹⁴ a.g.m., s. 26-27

²¹⁵ “Bir Müdür”, *Devlet*, Nisan 1979, S.12, s. 29

5. Hükümet tarafından hazırlanıp Meclis'e gönderilen vergi değişikliği kanun tasarısı günü kurtarmaya yöneliktir, bunun ileride doğuracağı sonuçlar hiç de iyi olmayacaktır.
6. Bütçede yaratılacak yeni fonlar yanlış planlanmıştır, bu fonlar faal nüfusa iş ve sosyal refahı sağlamaktan uzaktır.
7. Türkiye'nin kronik bir yarası olarak yıllardır karşımızda duran gelir dağılımındaki sosyal adalet sorununa zaman geçirilmeden el atılmalıdır.
8. Ekonomimizdeki istikrarsızlık ve belirsizlik üreticiye ve tüketiciye olumsuz olarak yansımakta, bu tablo ekonomik krizi körüklemektedir.
9. İktisat politikası tedbirleri bir bütün olarak aynı anda alınmalıdır.”²¹⁶

Ertüzün makalesini şu tespitlerle bağlamıştır:

“Bugüne kadar alınan tedbirler yanlışlarla doludur. Muhalefette iken, köklü reformcu olduğunu iddia eden bir politik kadrodan, reformist tedbirlere hazırlıklı olmasını beklerdik, ne yazık ki bugüne kadar gerçekleşmediğini gördük. Yakın gelecekte tayinlama ve karne uygulamasına, 30 yılı aşkın bir aradan sonra, yeniden başvurulması şaşırtıcı olmayacaktır.”²¹⁷

Devlet dergisinin Haziran sayısının manşeti yeni vergi tasarısına ayrılmıştır. Kapakta ‘Yeni Vergi Tasarısı Bir Reform mu?’ diyen dergi bu konuyu maliye uzmanı Metin Ercişli ile yaptığı mülakatta ele almıştır:

Ercişli, “Vergi reformu, vergi sisteminde köklü bünye değişiklikleri yaparak, ülke yararına olan yeni düzenlemelere gidilmesidir.”²¹⁸ diye söze başlamıştır.

Ercişli'ye göre: “CHP'nin vergi tasarısı reformu diye sunduğu şey zevahiri kurtarmaktan başka bir şey değildir. Sadece vergi toplamaktır. Dahası iktidar partisi verginin çağımızdaki öneminden bihaberdir, dünyadaki yeniliklere ve dünya gerçeklerine kapalıdır.

Gelir vergisinde üzerinde ısrarla durulması gereken en az geçim indirimi, vergi tarifesi, tarım kazançları, götürü vergileme ve hayat standardı gibi kavramlar göz ardı edilmiştir.”²¹⁹

²¹⁶ Tevfik Ertüzün, “İktisat”, İktisat Politikasındaki Yanlışlar”, *Devlet*, Mayıs 1978, S.1, s. 22

²¹⁷ Ertüzün, *a.g.m.*, s. 23

²¹⁸ “Yeni Vergi Tasarısı Bir Reform mu?”, *Devlet*, Haziran 1979, S.14, s. 22

²¹⁹ *a.g.m.*, s. 22

Ercişli'nin ısrarla altını çizdiği hassas konular şöyledir:

“En az geçim indirimi, ayırma prensibi ve müterakki vergi tarifesi, gelir vergisi vasıtası ile sosyal adaleti sağlamanın en önemli prensibidirler. Ancak, bu prensiplerin en uygun bir şekilde ve mutlaka birlikte uygulanmaları neticesinde milli gelirin yeniden adil dağılımı sağlanarak, bugün belli ellerde birikmiş olan servetlerin de adil dağılımına doğru bir gidiş temin edilebilir.

En az geçim indirimi, mükellefin ve ailesinin zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak miktardaki bir gelirin vergi dışı bırakılmasını esas alır. Bundan vazgeçilmesi mümkün değildir, eğer sosyal adalet temin edilmek isteniyorsa.”²²⁰

Gelişmiş ülkelerden ve geri kalmış ülkelerden örnekler verip kıyaslamalar yapan Ercişli, Türkiye'deki rakamları da vermiştir. Tablo ülkemiz için hiç de iç açıcı değildir. Ercişli'nin çözüm reçeteleri ise şöyledir:

1. En az geçim indirimi yükseltilmelidir.
2. Sosyal güvenlik kurumlarından çok az kimsenin faydalanabildiği ülkemizde emek gelirlerinin korunması zaruridir.
3. Yıllık 1800 lira olan özel indirim miktarının aylık asgari ücret seviyesine indirilmesi gerekir ki, ücretlerde rahatlama sağlanabilsin.
4. Vergi gelirindeki adaletsizlik orta sınıfın ve dar gelirlinin sırtına yüklenmektedir, bu da devlet ile milletin arasını açacaktır.
5. Çeşitli yerlerden alınan yüksek ücretlerin belli bir ranta dönüşmesini önlemek için bu ücretler vergilendirilmelidir.
6. Nasıl ki, OYAK(Ordu Yardımlaşma Kurumu)'tan kesilen aidatlar vergiden muaf tutuluyorsa, aynı şey MEYAK (Memur Yardımlaşma Kurumu)'tan kesilen aidatlar da vergi dışı bırakılmalıdır. Bu, sosyal devlet olmanın gereğidir.
7. Başta yeraltında çalışanlar olmak üzere, işçi kesiminin hakları gözetilmelidir.²²¹

İktisat köşesinde ise iktidarın yanlış iktisat politikası, daraltılan emisyon sonrası piyasalardaki para sıkıntısı, dış borçlar, CHP kadrolaşması, dahası zamlar eleştirilmiştir.²²²

²²⁰ a.g.m., s. 22- 23

²²¹ a.g.m., s. 23-24

²²² “İktisat” , “Zam-Zam-Zam”, *Devlet*, Haziran 1978, S.2, s. 12- 14

Devlet dergisinin Temmuz sayısında ekonomik durum ve taban fiyat politikası ele alınmıştır. Dr. Rasih Demirci imzalı makalede, iktidarın son altı ayda aldığı ekonomik kararların fiyatları yükselttiği ve halkın refah seviyesini düşürdüğü²²³ vurgulanmış, daha sonra Dr. Rasih Demirci'ye göre:

1. Mevcut ekonomik yapı dış satıma köstek, dış alıma destektir.
2. Gerek devalüasyon kararı, gerekse alınan ekonomik kararlar milletlerarası ve devletlerarası kuruluşların baskılarıyla alınmıştır.
3. Yatırımlar yavaşlamış, işsizlik devasa boyutlara ulaşmıştır.
4. Ekonomide kullanılmayan kapasite boşluğu nedeni ile üretimde meydana gelen düşmeler, arz yetersizliğini doğurmuş, bunun sonucunda maliyetlerdeki artışlara ilaveten üretim düşmüş, enflasyon körüklenmiştir.
5. Tarımda bünyevi bozukluklar ortadan kaldırılmadan fiyat aracılığı ile tarımın desteklenmesine çalışmak ve bu yolla birikecek sermaye ile ekonomik yapının değişeceğini ummak, hatalı bir davranıştır. Bu bakımdan fiyat desteğinin ancak mecburi hallerde kullanılması, ağırlığın fiyat dışı destekleme vasıtaları üzerinde toplanması, bazen de her ikisinin uyum halinde kullanılması gerekir.
6. Hükümetin hububat için ilan ettiği taban fiyat seviyesi maliyetin altında kalmıştır.²²⁴

Makalenin son bölümü ise çözüm reçetesi niteliğindedir:

“Buğday alımları yoluyla şimdiki uygulamada en çok istifade edenler şehirdeki tüketiciler ile pazara buğday arz eden büyük üreticilerdir. Bu iki gruptan ise hangisinin toplam olarak destekleme politikasından daha fazla faydalandığı, hububatta ülkenin kendi kendine yeterlik derecesi ile arz ve talep elastikiyetlerine bağlıdır. Özellikle buğdayla ilgili uygulama köylü nüfustan ziyade şehirli nüfusun yararınadır. Köylüden alınan buğday, aynen 1974 yılında olduğu gibi, daha ucuza (260 kuruş) satılacak ve aradaki fark hazineden karşılanacaktır. Tabii ki bu uygulama, çeşitli suiistimallerin ve devlet eliyle bazı kimselerin zengin edilmesinin, yani haksız kazançların kaynağı olacaktır. Diğer taraftan, bu uygulama, siyasi iktidarın oy aldığı şehirli nüfusun

²²³ Rasih Demirci, “Ekonomik Durum ve Taban Fiyat Politikası”, *Devlet*, Temmuz 1978, S.3, s. 24

²²⁴ Demirci, *a.g.m.*, s. 25

tüketimini sübvansede ederken, oy alamadığı köylü vatandaşları bir nevi cezalandırdığı sonucuna götürmektedir ki, bu en azından ahlak ve fazilet ölçülerinin dışındadır.”²²⁵

MHP’nin önemli isimlerinden Ağâh Oktay Güner Devlet dergisine verdiği mülakatta Türk ekonomisinin durumunu değerlendirmiştir: “Ekonomimiz, Dümeni Kırılmış Bir Gemi Halindedir. Türkiye ekonomisinin yapı, üretim ve dağıtım bozuklukları gibi çeşitli problemleri vardır. Sayın Ecevit başbakan olduktan sonra uygulamakta olduğu iktisat politikası, kendi içerisindeki tezatları ve yanlışları bu bünyeyi daha çok tahrip etmiştir.”²²⁶ Güner, “Türk parasının değerinin düşürüldüğünü, Marksist uzmanların hükümeti başarısızlık darboğazına soktuğunu belirtmiştir.

Devalüasyonun yersiz ve zamansız uygulandığının, hükümetin lakayt ve ciddiyetsiz olduğunun, petrol dağıtıcısı Türk firmalarının istasyonlarına kilit vurulduğunu söylemiştir. Ayrıca, Deryada gemilerini çevirdiğimiz şirketler 100 dolardan ham petrol vermeyi reddettikleri için; hükümet sosyalist ülkelerden tonu 145 dolardan işlenmiş petrol almaya mecbur kalmıştır. Ton başına 45 dolar fazla ödemeyi bu garip milletin hazinesi omuzlamıştır. Bu kurban hiç şüphesiz Türk ekonomisidir ve Türk vatandaşdır.”²²⁷

MHP’nin hükümet olduğu dönemde zam yapmadığını, ekmeklik buğdayın, kaput bezinin, fakir halkımızın temel gıdası niteliğindeki şekerin bu hükümet döneminde el yaktığını söyleyen Güner, temel tüketim mallarının ve gıda maddelerinin fiyatlarının dondurulması gerektiğine de vurgu yapmıştır.²²⁸

Güner:

“Bize göre ekonomiyi daha güçlü ve işler hale getirmek, güçlendirmek üzere devamlılık arz eden koordineli bir takım tedbirlerin alınması, bunların politik şartlara göre geliştirilip uygulanması zarureti vardır. Hiç şüphesiz bunlar, kısa ve uzun vade de uygulanacak tedbirlerdir.

Bu tedbirleri başbakanın anlaması ve uygulamasını biz ihtimal olarak dahi mümkün görmüyoruz. Çünkü Sayın Ecevit, yalnızca vatandaşlara yerine göre pastadaki veya ekmekteki dilimlerini nasıl büyüteceğini vaad etmiştir. Ekmeğin veya pastanın bütününe büyütülmesi hiçbir zaman Ecevit’in işi, düşüncesi olmamıştır. Bugünkü

²²⁵ Demirci, *a.g.m.*, s. 25

²²⁶ Ağâh Oktay Güner, “Ekonomimiz, Dümeni Kırılmış Bir Gemi Halindedir”, *Devlet*, Ekim 1978, S.6, s. 12

²²⁷ Güner, *a.g.m.*, s. 12- 13

²²⁸ Güner, *a.g.m.*, s. 13

uygulama bunun en açık delilidir. Üretimi artırmak, ekmeği büyütmek ele alınmamıştır. İçinde bulunduğumuz çok kötü şartlarda üretimi özellikle artıracak kredi politikalarına cesaretle girilse fiyat hareketleri büyük ölçüde frenlenebilir.”²²⁹

Alparslan Türkeş, Devlet dergisinin Ocak 1979 sayısında Türkiye gerçekleri ile ilgili yapılan mülakatta Türk ekonomisi ile ilgili şunları söylemiştir: “Hayat pahalılığı, enflasyon son hızla artmıştır. Sanayi yatırımları durmuştur. İşsizlik alabildiğine çoğalmıştır. Türk parası gerek devalüasyon, gerek kur ayarlamaları neticesi büyük değer kaybına uğramıştır. Bütün bunlar iki ana sebebe dayandırılabilir: Birincisi dünya petrol krizinin Türkiye’ye yansımalarıdır. Bunun sonucu, Türkiye’nin döviz karşılığı petrol temininde güçlük çekmesi ve bu iş için temini gereken döviz miktarının korkunç boyutlara ulaşmasıdır. Böylece ihracatı ve döviz geliri zaten çok az olan ülkemiz, büyük bir ithalat gideriyle karşı karşıya kalmıştır. İkinci sebep 1978 Türkiye’sini yöneten iktidarın ekonomik konulardaki yetersizliği, yanlış ekonomik karar ve tedbirlere gitmesidir. Ayrıca bu iktidarın ekonomimizi teslim ettiği Marksist plancı ve uzmanların Türk ekonomisini rahatsız, huzursuz, endişeli bir ekonomi haline getirme yolundaki gayretlerini de unutmamak gerekir. Beş yıllık planın ve yıllık kalkınma programının bu Marksist kafalıların eline terk edilmiş olması, gelecekte telafisi güç meseleler çıkarmıştır.”²³⁰

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel’de enflasyonun açtığı yaralardan, pahalılıktan, işsizlikten, üretim düşüklüğünden ve kapanan fabrikalardan bahsettikten sonra, herkesin Türkiye’nin refahı için çalışması gerektiğini²³¹ ifade etmiştir.

Türkiye’nin yaşadığı süreci ‘Düyun-ı Umumiye Yeniden Doğarken’ diye niteleyen Nuri Gürgür ise, kalkınmakta olan ülkelerin 1970’lerde büyük sıkıntılarla boğuştuğunu, İMF’nin pençesine düştüklerini²³² vurgulamıştır.

Atatürk sonrası Türkiye’sinin yanlış ekonomik politikalarla iyice köşeye sıkıştığını, Ecevit iktidarında da Düyun-u Umumiye rezaletinin tekrar hortladığını da²³³ dile getiren Gürgür’ün eleştirisi ve tespitleri ana hatları ile şöyledir:

1. İktidar partizanca bir tutumla KİT’leri arpalık yapmıştır.
2. Pazar ve piyasa ekonomisi allak bullak oldu, içinden çıkılmaz hale geldi.

²²⁹ Güner, a.g.m., s. 13- 14

²³⁰ “1979 İçin Liderler Ne Diyor?”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 18

²³¹ “1979 İçin Liderler Ne Diyor?”, *Devlet*, Ocak 1979, S.9, s. 25

²³² Nuri Gürgür, “Düyun-ı Umumiye Yeniden Doğarken”, *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s. 11

²³³ Gürgür, a.g.m., s. 11

3. Enflasyon % 50 seviyelerine çıktı.
4. Ecevit hükümeti ekonomiden bihaber haldedir.”²³⁴

“Zam... Zulüm... İşkence... Yokluk... Kuyruk... CHP...Yok, Yok, Hiç Bir Şey Yok! Acaba Hükümet Var Mı?

Artık işimiz Allah’a kaldı. Ama biz ya da içimizden birçoğu ektiğini biçiyor, layık olduğumuz şekilde idare ediliyorsa, Allah’tan iyilik beklemeye hakkımız olabilir mi?

1974’te Ecevit’i denememiş miydik? Yağ kuyruklarını, et kuyruklarını, gaz yokluğunu, kömür sıkıntısını, şeker zammını, hatta şeker yokluğunu, tüp gaz ve hava gaz sıkıntısını, olabildiğince yapılan zamları ve daha bilmem bir sürü rezaleti, derdi, belayı, sıkıntıyı, yokluğu o zaman görmemiş miydik? Sonraki 1 aylık ‘güvenolsuz’ hükümeti zamanında yine aynı şeylerle birlikte en büyük memur kıyımı, sürgünü yapılmamış mıydı? Her şey ama her şey fazlasıyla olmuştu. Ama bunlar tüccar zihniyetli adamlardı. Alimallah, Yahudi’ye pabucunu ters giydirirlerdi. Reklâmcılıkları, propagandaları kuvvetliydi. TRT emirlerinde, hem de üstelik kraldan çok kralcı, basının büyük bir bölümü onlar için ‘elde bir’di. ‘Ak’ bir şeyi pekala ‘Kara’ olarak gösterebiliyorlardı. Bu yüzden, büyük milletimize yaşattıkları kapkara günleri ‘Ak günler’ olarak takdim etmekten utanmadılar. Gün oldu, devran döndü ve 1977 seçimleri onlara daha büyük bir şans getirdi. Az biraz eksiklikleri kalmıştı, onu da cümle âlemin gözleri önünde ve herkesin söyleyip durduğu biçimde ‘Devlet koltuklarını başkalarına ikram ederek ‘tamamlayıverdiler.

Sonra ne oldu? Bir yılı aşkın süredir iktidarlar. Anarşiden akan kanlardan, giden canlardan, soygun ve vurgunlardan milletin anası ağladı. Bu da yetmedi ve milleti açlığa, perişanlığa ittiler. İşsizlikten, yoksulluktan, dövizsizlikten kapanan fabrikaların sayısı 500’ü buldu. Türk devleti sağa- sola el açar duruma getirildi. Osmanlı döneminin son günlerindeki ‘Düyun-u Umumiye’ rezaleti daha gelişmiş ve kaşarlanmış olarak yeniden hortladı. Kısaca Türk devletinin içte ve dışta itibarı hiç kalmadı.

Ve işte bunun sonucu: Türkiye’de halkın en zaruri ihtiyaç maddeleri bulunmuyor. Margarin denen Sana, Vita cinsi yağlar sanki tarihe karıştı. Yetkili mevkiindekiler TRT’ye çıkıyorlar, ‘Bilmem ne gününden itibaren sıkıntı tamamen giderilecek, dağıtım yapılacaktır ya da yapılmıştır!’ diye parlak nutuklar atıp gidiyorlar.

²³⁴ Gürgür, a.g.m. , s. 11

Sonra vatandaş işini gücünü bırakıp kuyruğa giriyor. Ama neyin kuyruğuna? ‘Yağ’ ın değil, ‘Yok’ un kuyruğuna. Soruyor ‘Tanzim Satış’ yetkilisine. ‘Yok’ diye cevap alınıyor. ‘Gelecek, bekliyoruz’ deniliyor. Ve vatandaş da çaresiz bekliyor. Üç saat, beş saat, daha fazla. Ya hiç gelmiyor, çekip gidiyor ya da gelen yağ kuyruktakilerin hepsine yetmiyor ve yarısı yine boş dönmek zorunda kalıyor. Margarin bulamayan zeytinyağı soruyor, o da yok! Tereyağı koşuyor, ateş pahası! Sonra, bu durumda olan vatandaşın ne yapacağını bilirsiniz. Siz, biz, hepimiz öyle yapıyoruz: Küfürler, bağırımlar, sinir krizleri. ‘Hay size oy verenin de...’ diye başlayıp, daha bilmem nasıl devam eden sözler, ağır kelimeler...

Hoş vatandaş yağı bulsa ne yapacak? Ne ile ne pişirecek? Tüp gazı bitti ise o da yok piyasada. Gelse çok az geliyor, onun da bayie geleceği saat belli değil. Beklesen alabileceğine dair bir garantinin yok. Sıra sana gelmeden bitebilir.

‘Sarı uçlusu’, ‘Beyaz uçlusu’ daha bilmem nelisi karaborsa adı verilen ama açık ve serbest piyasa görünümünde olan satış şekliyle sokaklarda, en merkezi yerlerde, bakanlıkların önünde satanın insafına kalmış fiyatlarla satılan ve oldukça bol olduğu anlaşılan Samsun, Maltepe gibi filtreli sigaralar, bakkallarda, bayilerde yok! Onu bırakın, Bafra ve Birinci sigaraları da piyasadan el- etek çekti.

Ya güzelim çay? Bütün misafirliklerin en güzel ve değişmez ikramı, çalışanların can dostu çay? O da yok! Hele 100 gramlık paketler tamamen ortadan kalktı. 1 kiloluk çaylar belki bulunabiliyor ama bu para kıtlığında herkes ona da para yetiştiremez ki! Kahveyi hiç sormayın, hem bulamazsınız, bulsanız alamazsınız. O ‘hatır’ını çok ağıra satıyor artık.

Sonra tuz! ‘Aktır götürür, tuz tadını getirir’ diye hemen her şeye kullandığımız tuzu bulmak mesele oldu.

Ya ampule ne dersiniz? O da yok olup gitti! 15 mumluk bir ampul (bulunabilirse tabi) 35–40 liradan aşağı satılmıyor. Hoş, elektriklerin durmadan kesilip durduğu bir memlekette ampule ne gerek var, değil mi?

Gaz yağı, mazot, fuel oil, benzin... Hele gaz yağı ve fuel oil en çok aranan, fakat bulunamayanlardan. Kömür de keza öyle. Kaloriferler yanmıyor, sobalar ıssız, evler neşesiz, çocuklar hasta, yaşlılar çaresiz.

Yoklar o kadar çok ki, daldan dala geçiyoruz. İnsan hangisini yazıp, hangisini yazmadığını bile şaşıyor. Et yiyemez olduk, zaten ayda yılda bir yiyebiliyorduk, şimdi

ondan da kurtulduk! Üç- beş lira ucuza alabileceğimiz diye et-balık mağazalarının önünde uzun kuyruklar oluşturanlar vardı. Bu devlet kuruluşu da zam yapınca, şimdi Allah’a şükür, millet et kuyruğundan da kurtuluverdi! Sümerbank da bir devlet kuruluşudur, biliyorsunuz. Piyasaya göre az da olsa ucuz satış yaparlardı. Yani bir zamanlar öyleydi. Şimdi, bir senelik CHP iktidarı zamanında Sümerbank ürünleri de yanlış hatırlamıyorsak, en az üç defa zam gördü. Şimdi Allah’a şükür Sümerbank’taki satış trafiği de azaldı.

Yani kısacası, CHP önce yokluk, darlık yaratarak ‘kuyruk’lar oluşturuyor, daha sonra da alabildiğince zamlar yaparak kuyrukları azaltıyor ve artık alım gücü kalmayan vatandaş kuyruğa girmekten vazgeçiyor! Zaman zaman açıklamalar yaparak kuyrukların ortadan kalkacağını söyleyen yetkililer meğer doğru söylüyorlarmış, biz de inanmıyorduk!

Sonra bir de laflar duyuyoruz ‘Allah aşkına söyleyin, Türkiye’de hükümet yok mu?’ diye. İşte, şu gördüğünüz kuyrukta, şu içinde yaşamak için çalıştığınız yoklukta, şu çıkan yeni zamlarda, şu gelen yeni vergilerde, Amerika’daki Guadeloupe’da, Almanya’daki Bonn toplantısında, Kıbrıs’ta verilen tavizlerde, sürüklendiğimiz ‘Çağdaş Düyun-u Umumiye’de, şu akan kanlarda, şu giden ezanlarda, şu soygunda, şu vurgunda, şu duyulan bomba sesinde, şu çarpışıp hurdahaş olan tren vagonlarında, velhasıl aklınıza gelen her yerde hükümet, yani CHP iktidarı var. Bu arayışı ve aranacak yerleri daha çoğaltmak mümkündür.”²³⁵

3.7.1. Türkiye Bütçesi

Mart 1979 sayısını Türkiye bütçesine ayıran Devlet dergisi, aynı zamanda siyasi parti başkanlarını ve siyasilerin görüşlerini de masaya yatırmıştır.

Ecevit hükümeti tarafından hazırlanan bütçenin Türkiye ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak olduğunun altı çizilmiş, hükümetin bu noktada acizleri oynadığına vurgu yaptıktan sonra Demirel’in beyanatına yer verilmiştir:

“Bu bütçe enflasyonu tahrik ederek geliyor. Bu bütçe ateşin üstüne benzin sıkarak geliyor.”²³⁶ Diye söze giren Demirel, hükümetin söylemleri ile icraatlarının çeliştiğini, bütçede belirtilen %3’lük kalkınma hızının hayal olduğunu söyledikten sonra şu tespiti yapıyor: “İki de bir %3 diyorsunuz. Nüfus artışı Türkiye’de % 3’tür. İki %3’ü birbirinden çıkarırsanız yine sıfır kalır. Çünkü kalkınma hızları nüfusla birlikte alınır.

²³⁵ *Devlet*, Şubat 1979, S.10, s 35- 36

²³⁶ “Bütçe”, *Devlet*, Mart 1979, S.11, s. 6–7

Bu bir ekonomik beyandır. Hangi uzmana giderseniz gidin, dünyada kime hesap ettirirseniz ettirin bu eldeki dokümanlarla işiniz bitmiş derler. Bundan ötede daha ne olacak yani? 1978 yılında %24 enflasyonu anlata anlata bitiremediniz. Kendiniz geldiniz %70 yaptınız. Hangisi daha büyüktür? Enflasyonu durduramayacağını söyleyen hükümet hükümet değildir.”²³⁷

Bütçenin tamamı üzerinde Milli Selamet Partisi grubunun görüşlerini açıklamak üzere kürsüye gelen Genel Başkan Necmettin Erbakan da hükümete sert eleştiriler yöneltmiştir. Bütçenin memleket sorunlarına çözüm getiremeyen, inanç ve azimden uzak bir tablo arz ettiğini, Türkiye’yi geri bırakma bütçesi olduğunu, IMF’nin direktifleri doğrultusunda hazırlandığını söyledikten sonra şu gerçekleri dile getirilmiştir:

“KİT’lerin hakiki zararları, taban fiyatları hakiki sübvansiyonları bu bütçede küçük gösterilmiş olan masrafların hakiki ihtiyaçları, boyutları ve esasen 1978’in %60’lık enflasyonu ve bu yıl ki yeni enflasyon göz önüne alınacak olursa, 1979 bütçesinin 150 milyar lira açık vermesi söz konusudur.”²³⁸

MHP grubunun görüşlerini dile getiren Genel Başkan Yardımcısı ve Konya Milletvekili Ağâh Oktay Güner’de, hükümetin ülkeyi uçuruma sürüklediğine, başbakanın özel ilgisi ile hükümet üzerinde bir dernekler cuntası kurulduğuna, enkaz edebiyatı ile gerçeklerin ters yüz edildiğine değinmiştir. ²³⁹ Güner’e göre :

“Bu hükümet kurulduğu zaman, hükümet programı hakkında, parti grubumuzun düşüncelerini ifade etmek için bu kürsüye gelmiş ve aynen şöyle söylemiştik: “Sayın Ecevit başbakan olmuştur. Bu sonuca ulaşabilmek için neye mal olursa olsun bütün engelleri yıkmıştır. Bu yıkım Sayın Ecevit’in devleti tutan bütün vidaları, yivlerini kırarak yalama yapmasına sebep olmuştur. Şimdi hükümettesiniz, muhalefet döneminizde çok kolay çözüleceğini zannettiğiniz işlerin ne derece güç olduğunu göreceksiniz ve bu devleti tutan vidaları yıpratmanın zararını öncelikle siz çekeceksiniz.” demiştik.

1978 yılının hükümetin marifeti ile kayıp bir yıl olduğunu, hükümetin kredisinin bittiğini, bütçe açığının 40 milyarı şimdiden aştığını, işsizliğin %25’le tavan yaptığını,

²³⁷ a.g.m.,s.8

²³⁸ a.g.m., s. 8

²³⁹ a.g.m.,s. 8

eyyamcılıkla işlerin yürütülmeye çalışıldığını”²⁴⁰ dile getiren Güner, Ecevit’in yönetimini ehil ellere bırakması gerektiğini söylemiştir.

Devlet dergisinin Nisan sayısında da ekonomiye vurgu yapılmıştır:

Memur maaşlarına yapılan komik zamma rağmen enflasyonun tahammül boyutlarını aştığı, Türkiye’nin bir yoklar ülkesi haline geldiği dile getirildikten sonra şu gerçeklerin altı çizilmiştir:

“1979 yılına geldiğimizde, yani CHP hükümetinin birinci senesinde, Türkiye bir ‘yoklar ülkesi halini’ almıştı. Benzin, fuel oil, motorin, gazyağı, tüp gazı, ampul, şeker, margarin yağı, naylon çorap, bilumum plastik maddeler, demir, çimento, oto yedek parçaları, lastik, akü, boyalar, bir çok ilaç çeşidi, gübre, sigara, saf alkol, kahve, tiner, her çeşit kağıt, mürekkep, röntgen ve fotoğraf filmi, deterjan gibi bir çoğu hayati ehemmiyet taşıyan malları bulmak mümkün değildir. Bunlardan bazılarını satan resmi müesseseler önünde meydana gelen kuyruklar ise bir başka âlem. Tarihimizin hiçbir devrinde böyle kuyruklar görülmemiştir. ‘CHP demek kuyruk demektir.’ diyenler haklı çıkmıştı.”²⁴¹

“Son yapılan zamlar aylar önce dışarıya sızdırılmıştı. Hangi mallara zam yapılacağını bilmeyen kalmamıştı. Fakat CHP’nin halkçılığına bakın ki, mesela son iki ayda, piyasaya öncekilerden iki misli daha fazla şeker verilmişti. Yani ‘stok edin!’ diyorlardı. Edildi de... Zam açıklanana kadar hiçbir yerde şeker bulmak mümkün değildi. Şimdi var... Nerdeyse ‘Geliyorum Diyen Zamlar’ diye tefrikalar yazılacaktı.. Fakat lüzum yok, tarihe öyle geçti.

Son aylarda petrol ithal edilemediğinden büyük bir sıkıntı doğdu. Şehir içlerinde müthiş bir trafik sıkışıklıkları olan caddeler bile tenhalaştı. Şehirlerarası yollar ise adeta boşalmıştı. Benzin ve motorin olmamasına rağmen hükümet büyük bir pişkinlikle²⁴² (sıkıntı yoktur) diyordu. Öyle ise benzin istasyonlarının yarısından fazlası niçin kapalıydı? Açık olanların önündeki kilometrelerce kuyruk ne idi? Hükümetimiz bunların cevabını verdi: ‘Stok yapıyorlar.’ Allah Allah saatlerce kuyrukta bekledikten sonra, ancak yarım depo benzin alabilen şoför nasıl ve nerede stok yapabilecekti? Herhalde diye düşünüyorduk, zam yapılacak diye piyasaya az benzin veriyorlar; zam yapılırca sıkıntı kalkar. Ama nerede... Hatta sıkıntı o raddeye ulaştı ki, mazotsuzluktan

²⁴⁰ a.g.m.,s. 8

²⁴¹ “Yoklar... Kuyruklar... Zamlar... Ve Tükenen Hükümet!” , *Devlet*, Nisan 1979, S.12, s. 4

²⁴² a.g.m.,s. 4-5

büyük şehirlerde belediye otobüsleri bile çalışamaz hale geldi. Yoksa belediyeler de mi stok yapıyorlardı?”²⁴³

3.7.2. Ekonominin Kurtarılması

Mustafa Ernam imzalı makalede 1979 Türkiye’sinin acele çözüm bekleyen büyük bir problemle boğuştuğunu söylenmiştir: “Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ideolojik saplantıların hâkim olduğu aşırı devletçi bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Planın hedefleri tutarsızdır.

1978 yılında alınan tutarsız ekonomi tedbirleri de ekonomiyi çıkmaza sürüklemiştir.”²⁴⁴ IMF ile yapılan anlaşmanın şartlarına uyulmamış, %20 olarak hedeflenen enflasyon %60’ları aşmıştır. Üretim düşmüş, fabrikalar kapanmış, hayat pahalılaşmıştır. 1977’de %21 olan enflasyon, 1978 ‘de %50.8’e yükselmiştir. Yokluklar karaborsayı tetiklemiştir. Ekonomiyi kurtarma paketinden zam sağanağı çıkmıştır.²⁴⁵

KİT’lerin arpalık olarak kullanılmasının maliyetleri halkın sırtına yüklenmiştir. Üretim teşvik edilememiş, aşırı enflasyon zenginleri türemiştir. Döviz darboğazı aşılamamıştır. Bunun çarelerinden biri olan dış kredi sağlanamamaktadır. Çünkü Türkiye’nin itibarı yerle birdir.²⁴⁶ Dahası Türk parası %80’in üzerinde değer kaybetmiştir.”

Yazar ülkenin sorunlarını bu şekilde sıraladıktan sonra çözüm önerilerini sunmuştur:

“Özet olarak denilebilir ki, Türkiye’nin karşı karşıya bulunduğu meselelerin bugün yürürlükte bulunan Dördüncü Beş Yıllık Plan’la çözülmesi mümkün değildir. Esasen planın hazırlanmasından çok kısa bir süre sonra “Ekonomiyi Kurtarma Programı” hazırlanmasına ihtiyaç duyulması bunun bir delilidir. Ekonomiyi Kurtarma Programı, meseleleri iyi teşhis edememiş, bir takım sloganların etkisinde kalmıştır. Yüksek oranda zam yaparak enflasyonu önlemek mümkün değildir. Dayanılması çok güç ölçülere ulaşan hayat pahalılığı orta sınıfı ezmektedir. Yapılması kaçınılmaz hale gelen devalüasyon yerine primli kur uygulaması kur uygulaması getirilmiştir. Devalüasyon elbette ki arzu edilecek bir şey değildir. Sadece bir sonuçtur. Takip edilen hatalı iktisat politikasının sebep olduğu bir sonuçtur.

²⁴³ a.g.m.,s. 4-5

²⁴⁴ Mustafa Ernam, “Ekonominin Kurtarılması”, *Devlet*, Mayıs 1979,S.13, s.28

²⁴⁵ Ernam, a.g.m., s. 28

²⁴⁶ Ernam, a.g.m., s. 29

Bu konuda gereksiz yere gecikme, ekonominin 6demek zorunda olduğu bedeli artırmaktan başka bir işe yaramaz. Nitekim primli kur uygulamasının neticesinde Türk parasının değerinin düşmesinden endişe edilmektedir.

Her şeye rağmen temennimiz ekonominin düzlüğe çıkarak her altı ayda bir yeniden kurtarılacak duruma düşmemesidir.”²⁴⁷

²⁴⁷ Ernam, *a.g.m.*, s. 29

SONUÇ

Araştırmamızdan elde ettiğimiz verilere göre; dergilerimiz dış politikada “Dış Türkler” konusunu temel olarak almışlardır. Dergilerin savundukları ideolojiyi dikkate alırsak bunu doğal bir sonuç olarak sayabiliriz. Özellikle dış Türkler konusunda Toprak dergisi Batı Trakya ve Türkistan Türklüğünü; Bozkurt dergisi Kerkük, Musul, Batı Trakya Türklüğünü; Devlet dergisi Kıbrıs, Kafkas ve Balkan Türklüğünün meselelerini Türk kamuoyuna taşımışlar, dış Türkler konusu Türk devletinin meselesi haline getirilmeye çalışılmıştır. Bu dergilerin Kıbrıs Barış Harekâtı ile bunu başardıkları söylenebilir. Türkiye’de ve Batı’da dış Türkleri temsil eden derneklerin kurulmasını, faaliyet göstermelerini sağlamaya çalışmışlardır.

Dergilere göre Türk devletini yönetenlerin Atatürk’ten sonra dış Türkler diye bir meseleleri olmamıştır. Dergiler, soydaşlarımızın Kıbrıs, Batı Trakya, Kerkük, Doğu Türkistan vb. yerlerde yaşadıkları baskı ve zulümleri gündeme taşımış, duyarsız yöneticileri eleştirmişlerdir. Dergilerin savunduğu dış Türklerle ilgili yapılan en önemli eleştiri, Turancılık fikri üzerinden hareketle bunun cumhuriyetin milliyetçilik ve dış politik görüşüne aykırı olduğudur.

Dergiler bu eleştirilere karşı dış Türklerle siyasi bir birlik kurmayı amaçlamadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yerine kültürel birlik kavramını savunmuşlardır. Bu görüşlerini de Atatürk’ün Hatay meselesindeki tutumunu örnek göstererek temellendirmeye çalışmışlardır. Dergilerimizdeki yazarlar Türk devletinin Batı dünyası ile iyi ilişkiler sürdürmesini istemişleridir. Bu ilişkilerde Türk devletinin edilgen bir siyaset yerine geçmişine ve büyüklüğüne uygun aktif bir siyaset takip etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Kıbrıs meselesi Türk devletine milletlerin dostu olmadığını, her şeyin çıkar üzerine kurulu olduğunu tekrar göstermiştir.

Dış politikada güçlü olmanın en önemli göstergesi kendi kendine yetebilen, çıkarlarını garanti altına alabilen devlet olmaktan geçtiğini ifade etmişlerdir. Türk devletinin Sovyet tehlikesi karşısında NATO’ya üye olması olumlu karşılanmış, bu durum milli egemenliğe aykırı görülmemiştir. 1970–1980 arasında Avrupa ile ekonomik işbirliğine gidilmesi, İran ve Afganistan’daki gelişmelerin yakından takip edilmesi, Türk devletinin dış politikasındaki yönünü gösteren işaretlerden bazıları olmuştur.

Dergilerin iç politik hayata bakışlarını savundukları ideoloji belirlemiştir. Mevcut iktidarlar günlük politikalar üreten, toplumu kamplaştıran, eğitim, kalkınma gibi sorunları çözmekte aciz, yandaşlarını koruyup kollayan, partizanlık yapan, terörü engelleyemeyen, milli birlik ve beraberliğimize zarar veren uygulamaların sahipleri olarak görülmüşlerdir. Milli olmayan politikalar eleştirilmiştir.

Dergilerimize göre iç politikadaki en önemli sorun aşırı sol faaliyetler ve bu aşırı sol faaliyetlere imkân tanıyan siyasi iktidarlar olmuştur. Dergilerimizin en büyük endişesi Türkiye’de aşırı sol faaliyetler sebebiyle bir rejim değişikliği gerçekleşmesidir. Bu şekilde bir değişikliğin Türkiye’yi Rusya’nın peyki haline getireceği inancıdır. Bu düşünce dergilerimizde sol karşıtı bir radikalleşmeyi de beraberinde getirmiştir. Sovyetlerin yayılmacı politikaları bu korkuyu artırmıştır.

Dergilerin eleştirdiği konulardan biri de TRT’nin ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın uygulamalarıdır. Bu iki kurumda milli ve manevi değerleri yıkıcı, yozlaştırıcı uygulamaların yapıldığı ifade edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın aşırı sol kadrolara teslim edildiğini, üniversitelerde sol kadrolaşmanın yoğunlaştığını ifade etmişlerdir. Milliyetçiler yönelik yürütülen baskılar, cinayetlere kadar uzanmıştır. Bu durum ülkenin iç savaş ortamına sürüklenmesine neden olmuştur. Ülkede asayişin sağlanamaması binlerce kişinin hayatına mal olmuştur.

İncelediğimiz dergiler kendilerini bu topraklardan çıkan milli hareketler olarak görmüşlerdir. Liberal, sol hareketleri kökü dışarıda diye eleştirmişlerdir. Dergilerin dağınık halde söyledikleri bir ideolojiyi kurumsallaştırmaktan çok mili manevi değerlere sahip kalkınmış güçlü bir Türkiye için anlık savunma refleksleri olmuşlardır.

Kısaca sağ diye nitelendirdiğimiz bu topluluklar kendilerini savunmaya, varlıklarını korumaya, kutsallarını muhafaza etmeye çalışmışlardır. Bunun içinde modernizmin getirdiği organizasyonlara (parti, dernek, dergi vs.) başvurmuşlardır. Bu dergiler kendilerini savunmayı devletin dışında düşünmedikleri için devletin milli manevi duygulara sahip, ülkücü kadrolarca yönetilmesi gerektiğine inanmışlar, çözüm yolu olarak bunu görmüşlerdir. Devletin kutsallaştırılması bu hareketlerin genetiğine işlemiş, “devleti ebed-i müddet” fikrine iman etmişlerdir. Ama bu durum bir sorunu beraberinde getirmiştir: Duygusal devleti tanıma noktasında bir engel oluşacaktır.

KAYNAKÇA

- Akçura Yusuf, *Üç Tarz-ı Siyaset*, Türk Tarih Kurumu 1995
- Arık Remzi Oğuz, *Türk İnkılabı ve Milliyetçiliğimiz*, Ankara 1958
- Çalık Mustafa, *MHP Hareketi -Kaynakları ve gelişimi- 1965-1980*, Ankara 1995
- Darendelioğlu İlhan, *Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri*, İstanbul 1968
- Gökalp Ziya, *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul 1996
- Köker Levent, *Modernleşme Kemalizm ve Demokrasi*, İstanbul 1995
- Sarınay Yusuf, *Türk Milliyetçiliğinin Gelişimi ve Türk Ocakları*, İstanbul 1994
- Topçu Nurettin, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, İstanbul 1978
- Tuncer Hüseyin , *Doksanıncı Yılında Türk Yurdu Bibliyografyası (1911-2001)*, Ankara Şubat 2002
- Uzun Turgay, *Bir Siyasal İdeoloji Olarak Milliyetçilik ve Türk Siyasal Yaşamında Kurumsallaşması: Mhp Örneği*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara 2000
- Ülken Hilmi Ziya, *Millet ve Tarih Şuuru*, İstanbul 1976

DERGİLER

- BOZKURT Dergisi 1972-1976 Arası
- DEVLET Dergisi 1978-1979 Arası
- TOPRAK Dergisi 1960-1974 Arası

TOPRAK

Aylık Ülkü Dergisi

19

DOĞRUCUK KATLIAMI

1

Kızıl liderler üniversitede

12 MART ÖNCESİ HATIRASI (!) — Geçmiş tarihlerde 16 büyük TÜRK devleti kurmuş olan eddimiz hiç bir devirde 12 Mart öncesi gibi iç düşmanları tarafından açıkça tehdit edilmemişti. Bilhassa katı partililik, iktidar hursı yüzünden gözlerini perde bürümüş kişilerin gaffetinden istifade edenler, Türkiyeyi de bir KIZIL KIYAMET'in eşiğine getirebilmişlerdi.

İşte o günlerden iki hatıra (!):

Üstte, Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Sosyalist Fikir Kulübü odasını süsleyen (!) komünist gerilla lideri CHE GUEVERA. Altta, yerli kızılların HO AMCA dedikleri kızıl lider HO - Şİ - MING...

TOPRAK

Aylık Ülke Dergisi

18

SOL YUMRUKLAR

SAYI 6-7

Toprak *Ülkü Dergisi*

devrilen
se f

Üç İdam Kararı infaz Edildi

MİLLET MECLİSİNİN
İDAMLARLA İLGİLİ
TOPLANTISINDA
KONUSAN
DARENDELOĞLU:
«BUGÜNKÜ KARAR
DEVLETİN GÜCÜNÜ
TESBİT VE TESCİL
EDİKTİR»

Millet Meclisinin 24 Nisan 1973 Pazartesi günü toplanışında, Anayasayı zorla ter-
sî ve tayyir ile rejimi yıkmak-
ta matul eylemlerinden dolay-
ın idama mahkûm olan Denis
Gamsî ve iki arkadaşının ö-
lim cezalarının müzakeresi
arasında DP İstanbul Millet-
vekili İlhan Darıneloğlu'nda
bir konuşma yaparak, anarşist-
lerin müstahak olduğu cezayı
girmesini sorgulamıştır. İdam-
lar 48 CHP'nin 2 başkanı red
eyince karşılık STS cyle kabul
edilmiştir.

Darıneloğlu'nun sözlerine,
komünistler tarafından bun-
lara idurülen Davut, Ö-

kun ve ilgili Ankara Sıkıyö-
netim Komutanlığının 192 nu-
maralı bildirisinden bir bşö-
nü okuyarak başlamıştır.

Darıneloğlu şöyle:

«Muhterem milletvekilleri,
bu tebliği meclis sahifalarına
geçmesi için naklettim. Dik-
kat ederseniz Sibirya'da, Mo-
skol Temerkis kamplarında
ve Mao'nun sindanlarında öl-
dürülen binlerce mahkûm ki-
şi de aynı Davut Önkun gibi
öldürülmüştür. Onun için her
komünist, dünyanın her yer-
inde sadece anarşist değil ay-
rı zamanda cani ve katildir»
 demiş, misaller verdikten son-
ra şöyle Türkiye'deki hadis-
lere getirmiş ve:

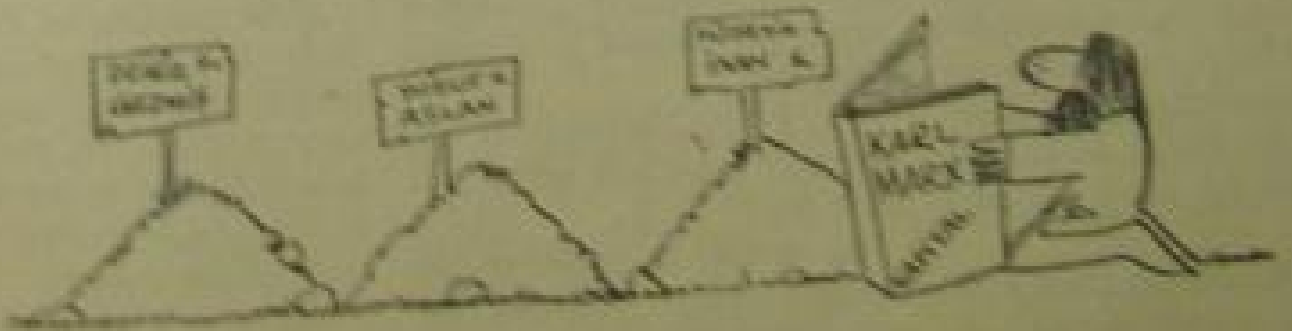
«35 milyonluk Türk milleti-
nin göçleri önünde ceyyan e-
den, din tasavvurü bile müm-
kün değilken, son iki yıl için-
de İbrahim tasavvurü, bunhar-
ca tatbikatı yapılan bir bakım
Korkunç hadiselerdir, maksadı
ve Hedefi, kimse inkâr ede-
mezki son Türk devletini yık-
mağa, onu köle yapmağa ma-
tul hareketlerdir.

Bunların suçluları, bir kıs-
ım siyasetçilerinin, bir kısım
mesul kişilerin öteden beri
tavfiki davranışlarına rağmen,
çok şükür şerefli Türk ordusuna
gücü, kuvveti ve cesareti
sayesinde yakalanmış, geç
tiğün bir yıl içinde bu suç-
lulardan bir kısmına ceza ve-
rilmiş, bir kısmında müstahak
olduğu cezaya çarptırılmak ö-
zere adaletle teslim edilmiştir.

Bugün burada karara bağ-
lıncasının konu, elini kana
bulama, ihaneti ve mülahaz-
ver cinayeti tesbî ve tescil e-
dilmiş üç komünist anarşist
hakkındaki idam cezasının uy-
gulanması, daha doğrusu, bir
formalitenin yerine getirilme-
sidir.

Bir yıldan beri bu kitrâ-
den milletimizin kader ve be-
kâ mesuliyetini üzerine alan-
lar def'alarca, Türk milletinin
ve cumhuriyet rejiminin bir
komplo ile karşı karşıya geti-
rilmek istendiğini tah ettiler.

Hem de hâfelerin işledik-
ri ve işlemek istedikleri cina-
yetlere dair, dokümanlar taf-

Çizim: ... (The text is partially obscured and difficult to read, but it appears to be a signature or a note related to the cartoon.)

TÜRKLER MİSLİNE DİR
MECLİSE ÇETİRDİ

...the following information regarding the ...
...the following information regarding the ...
...the following information regarding the ...
...the following information regarding the ...
...the following information regarding the ...

verlei, des Türkische Agid te-
schakiller istana eddise bu
he deret qd hende man-
naster Sadre Oskadar
hunde istin erde eddi hoc
bir gaxet gosterenler-
de.

ELM. Mechanismen lassen sich konstruieren für fast alle physikalischen und technischen Vorgänge, die sich in der Natur abspielen. Die Konstruktion der Mechanismen ist eine der wichtigsten Aufgaben der Technik.

© Tommas 1999 tarihinde
sarı burdan tam 13 yıl on-
ce Amerikada Tommas ay-
nisi son 7 gün 8548 Mİ-
LİTLEH HATTI olan
dış 131000

The latest copy American
Senators. Hitherto along a
great section has molecular inco-

BOZKURT

22

AYLIK ÖLKÜ DERGİSİ

Herşey

Türk için

Türk'e

Göre

Türk

Tarafından

TEMMUZ

1974

BU SAYIDA

YALP YERİM

BAK KÖNÜKÜMÜSÜ

YÜZLER KÖNÜKÜ

ÖZEL KÖNÜK

YALP YERİM

BAK KÖNÜKÜMÜSÜ

YÜZLER KÖNÜKÜ

ÖZEL KÖNÜK

YALP YERİM

BAK KÖNÜKÜMÜSÜ

YÜZLER KÖNÜKÜ

ÖZEL KÖNÜK

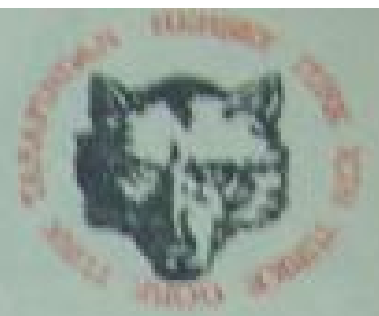
YALP YERİM

BAK KÖNÜKÜMÜSÜ

YÜZLER KÖNÜKÜ

ÖZEL KÖNÜK

BOZKURT

AYLIK ÜLKÜ DERGİSİ

"TUTSAK TÜRKLER HAFTASI,,

NERDE O YIGİTLER Kİ GÖR
GÖZLERİ ÜLKİYİ DÖRÜR,
"YÜRÜ" DESE DAĞLAR YÜRÜR,
"DUR" DESE KALPLER DÖRÜRÜ?

ONLARDAN KALDI BU TOPRAK...
BİZ GEZİP TOZMIYALIM MI?
YABANLAR KISKANIR DÜYE
DESTAN DA YAZMIYALIM MI?

BENİM, DEDEMİLE YANYANA
YAZILI KALACAK ADIM...
YILDIZLARIN SÖNECEĞİ
GÜNE YILDIZLAR BAKLADIM.

AYR NİHAİ ASYA

Bizim Türkeli

DÜĞÜN :

Çarşaf'ın kadim Kızılderiniler
akademiğimizden Ziya Be-
ğen'in ALPASLAN, Mustafa
Şen'in YUSUF DOĞAN adını
verilen bir oğulun dünyaya
gelmiştir .

Eskişehir'de genç hareket ölkü-
daşlarımızın Yusuf Bilgehan
ile eşi Kadriye hanımın ERTUĞ
RUL ismi verilen bir oğuldan ol-
muştur.

Ü.O.D. Bursa Şubesi Başkanı
akademiğimiz Mehmet Erdoğan'ın
GÖKHAN KURŞAD ismi verilen
bir oğlu dünyaya gelmiştir.

Gaziantep'te ölkücü öğretmen
kennüden Mustafa Kılıç ile eşi
Ayşe hanımın ÖLKÜM adı ver-
ilen bir kızı doğmuştur.

Erzurum'da ölkücü öğretmen
lerinden İdris Uzun GÖNÜL ismi
verilen bir kızı doğmuştur.

Ü.O.D. Beyşehir Şubesi il.
Başkanı akademiğimiz M. Yapar
Pamir'in HAKAN adı verilen bir
oğlu doğmuştur.

Küçük kardeşlerin anne - ba-
balarını tebrik eder, Türk mil-
letine büyük olancağın dileğiyle
uzun ve hayırlı ömürler dileriz.

HAŞAN :

Başadın'ın ölküdaşlarımız-
dan Halil Çarın ile Neriman
Dile hanımın doğmuşlardır.

Gölcük'te ölküdaşlarımızdan
Reşat Akay geçtiğimiz ay Mei-
sin'de doğmuşlardır.

Tebrik eder, mutluluklar di-
leriz.

DÜĞÜN :

ÖLKÜ - BİR Kocaeli Şubesi
özelliklerinden Hacı Doğan ile Meriç
hanım evlenmişlerdir.

Eskişehir ölküdaşlarımızdan
Cemal Doğdelen ile Bilkay ha-
nım evlenmişlerdir.

Gence ölküdaşlarımızdan Mus-
tafa Karahan ile Ömür Gü-
sam hanım evlenmişlerdir.

Kırşehir'de ölküdaşlarımızdan
Mehmet Petriyancı ile Elmas
Başbuğ hanım evlenmişlerdir.

Bursa'da ölküdaşlarımızdan
Mehmet Evlioğlu ile Firdavs
İmamoğlu hanım evlenmişler-
dir.

DÜĞÜN

Dergimizin basıldığı Yeni
Işık Matbaası Dizgi Operatö-
rleri Ökay Erkaya Fatma
Turan ile 17 Haziran 1975
de Ankara'da evlenmiştir.

Ölküdaşlarımızı kutlar, yeni
yuvalarında mesut olmalarını
dileriz.

VEFAT :

Şarkışla'nın Oluktaş Köyü-
nden ölküdaşımız NURETTİN
ÖZTÜRK akıllı bir trafik kazası
sonucu Hakk'ın rahmetine ka-
yılmıştır. Ölküdaşlarımız Allah'tan
rahmet, afvesine ve diğer
ölküdaşlarına başsağlığı dileriz.

BOZKURT Yeni Işık Dergisi

Sahibi : SADI SOMUNCU-
OĞLU * Yayıncı : M. Ya-
daroğlu : Osman OKTAY *
Umumi Neşriyat Md. : Me-
hmet DURAKOĞLU * İdari İş-
ler : Burhanettin ÖZBİLİÇİ
Haberleşme Adresi : P.K.
151 Bakanlıklar - ANKARA
Posta Çeki No : 10079758
Yıl : 3 - Sayı : 34 Yıllık
Abone : 24.00 TL * Fiyat :
200 Kr * Yurt Dışı : İki
misal * Reklam tarifi :
Tam sayfa 1.000 TL
Renkli sayfa 1.500 TL *
Kısayı : 30 TL * Dergi ve Baskı : Ye-
ni Işık Matbaası Tel :
17 43 10 - ANKARA * Da-
ğıtım : GAMEDA.

Temmuz 1975

Sayı 34

Fiatı 200 Kuruş

BOZKURT

BÜYÜ (1)

İHAŞER CEMAL

Öldüklerle bezemeli bir Övri Aynı gününü altında Çin seddine doğru keşif marşında. Yedeklerinde de birer bey at vardı. Öyle perçan, öyle kurtuna, öyle rahatlar ki... Üstelik aradıkları da yoktu. Ortada at süren, bir tüylü birkülmü hafif geri kaldırıken: «Doğrusu saygırsın bu Çitliye» diye mırıldandı. Sağında saygırsın zifli:

- Neden saygırsın?
- Şu kuma seddi nasıl yapmışlar bu uyumlu herifler?
- Tas tas üstüne koyup hayafı yapmışlar işte.

Onlar böyle konuşurken, sol hasta at süren ve onların ilgilenmez gibi görünce düşünceli adamı önceki görüşte:

— İkes arıdı yapana değil, yapıpına saygırsın. İşler hatta da Çitliye ne derece korku verdiğini iyice anlıyorsun işte.

Bu sefer hep biriken kahkahalarla güldüler. Seddi bir kulüne iyiden iyice yaklaşmışlardı. Kulde sübet tutan Çin askerleri telas içinde bu atları bekliyordular. Nihayet seddi yürüme hızında durup, atlarından indiler. Yedeklerinde ki bey atları çözüp, güzelce kösteklediler. (1) Çinli askerler, mangolları ardında: «Ne yapıyor bu menhus Türkler?» diyerek birbirlerine bakıyorlardı. De Türk çitliye yeniden atlarına bindikten sonra içlerinden birisi kulüne doğru dönüp: «İyeyi tarta herifleri! Ne sinersiniz mangolların ardında! Burada birisi dinleyecek bir er yok mu?» diye güldü. Çinli askerlerden birisi bütün cesaretiyle toplayarak, mangal aralığında görüldü.

— Ne var? Ne kulene?

— Önemli bir keşif varım, bu atlarımızın ayaklarını çözümleri biliyoruz. Onlar!

Böyle derken sonra hiç birinin gariye dönüp, deminkile aksine, gür naralar atarak dört vaka koştu.

Çin seddi ay ışığı altında tıfırlı parlayan avakları köstekli bir güzel at'a şaşkın şaşkın bakıyor. Sekizlerenden birisi önüne sokulup, elini sağ kulağının arkasına tutup ona doğru eğiliyordu: «Ne dedi, ne dedi?» diye sordu. Şaşkınlık ve ifkardan ne edeceğini bilmeyen diğer askerler, sepi atladıkları varım bir tokat indirirken, güldü: «Atlarımızın çürüm dedi. Anladın mı ay ışık?»

Çitliye arasında bir telasla başladı. Kimisi sağa sola koşuyordu, kimisi «Fefâlet, fefâlet» diye bağılıyordu. Sağta solda her bir köşke gruplar. Tüfekleri büyük yapraklıki ustalıkla, bir tane de meşum bir olayın habercisi olduğundan konuşuluyordular. Derhal atesler yakıldı. Diğer kulelere kuleler atıldı. Çin askerleri bu şifalı olayı bilgilere meşum ataklar vurdu.

Tüfekleri bu şifalı olayı bilgilere meşum ataklar vurdu. Çin askerleri de taktiklerini, atakları da, Güneşin ağın, başmeti ve Çin imparatorunun burununa ekim, herşeyi ve herşeyi atakla bilgilere meşum ataklar vurdu.

(1) Kösteklemek.

BOZKURT

AYLIK ÜLKÜ DERGİSİ

DÜNDAR TASER

1925-1972

BOZKURT

17

AYLIK ÜLKÜ DERGİSİ

Herşey
Türk için

Türk'e
Göre

Türk
Tarafından

ŞUBAT
1974

BU SAYIDA

• CAHP ERDEM : Ülkede Okulmuş Öğret
• RAZİ ŞAFİOĞLU : Geyre Söndürme Maddesi
Kalkınma 147

• İLAHER ÇİRCİ : Halkın Aklı
• S. BÜLENT KARAGÖZ : Halkın - Toplum - Düşünce
Savcı

• CEMAL OKTAY : Hayatın İçinden
• MAHİR DURAKOĞLU : Türkiye'de İktisadiyat
• MERIC COŞKUN : MİTİ Sefarhatı
• MUSTAFA HACİMENİOĞLU : Etkilenen Okullarda
• EDİHAN NACAK : Türkiye'de Devlet Bana Teşekkür

MİLLÎ HEDEFLER VE KIBRIS

SAAT SOMUNCUOĞLU

Tarihin akışı Türklüğün aleyhine dön-
düğü günden bu yana, savaş meydanlarında
karanlıklarımız, sülh masalarında kay-
bettik. En parlak anlığımıza olarak gösterilen
Lüvan'da, mağup ve salırgan Yunan, galip
ve mevrû hakkını savunan Türk'ten pek çok
şeyler aldı. Buradan çıkarabileceğimiz sonuç
kısaca şudur: Milletlerarası siyasetle hakim
ve millî hedeflere göre uzun vadeli düşün-
en bir devlet adamlarından mahrumuz. İşte
tarihin akışı bu noktadan itibaren aleyhi-
mine dönmüştü. Devletler, bir kaç kıyıyla
değil, bir kadruyla yönetilebiliyorlar. Türkiye
böyle, inatçı, tutarlı ve kararlı milliyetçi bir
kadrunun işlemini çekmektedir.

Kurtuluş Harbi sonunda sınırların çizil-
mesi konusunda, karşımızdaki devletlerle
aramızda bazı ihtilâflar çıktı. Batı Trakya,
Kerkük, Musul bu bölgelerdendi. Biz Batı
Trakya'da, Türk nüfusunun fazlalığını dolay-
ısıyla, bu toprakların bize ait olmasını ge-
rektiğini ileri sürerken, karşımızdaki devlet-
ler: «Bir toprak parçasının hangi devlete ait
olduğu sadece nüfus durumuna göre tesbit
edilmez. Ondan önce dikkate alınması gere-
ken konular vardır» diyorlardı. İhtilaf konu-
su olan bir toprak parçasının: «Tarihte kime
ait olduğu, halen hangi memleketin güvenli-
ği de daha yakından ilgili olduğu, hangi mem-
leketin iktisadi ve coğrafi bütünlüğü içinde
bulunduğu ve daha sonra da hangi mem-
leketin nüfus bakımından ağır bastığı» gi-
bi esaslar ortaya koyuyorlardı. İşte bu yol-
lardan Batı Trakya'yı, kaybettik.

Bugün bir Kıbrıs ihtilâfı var. Yunanis-
tan başından beri, Kıbrıs'ta Rumların nüfus
bakımından çoğunluğu elde tuttuklarını
ileri sürerek, adanın tamamen kendilerine
verilmesini istedi. Halâ da aynı politikayı
yürütüyor.

Türkiye'de devamlı surette politika
değiştirilerek netice almaya çalıştı. Önce
«Kıbrıs diye bir davamız yok» denildi. Son

ra, «Kıbrıs bizimdir», «Ya takasın ya ölüm»
Politikasını seçtik. Daha sonraları ise, «Fe-
daratılıf Kıbrıs» tezini savunduk. Şimdi
hangi görüşle karar kıldığımızı açıklığıyla
tesbit etmek mümkün değildir.

Tarihi tecrübelerden ders almadan
ve millî bir davaya gereken ehemmiyet ve
vitaliten hareket edilince, bu endişe verici
durumlardan kurtulamıyoruz. Türkiye işe te-
melden yanlış başladı. En zayıf olduğu nokta-
dan hareket etti. Çünkü, Kıbrıs'ta Türk nüfu-
su azınlıktadır. Bu bakımdan, yukarıda sırala-
nan ve Batı Trakya ihtilâfında, karşımıza
çıkarılan esaslardan hareket etmek zorun-
daydı. Nitekim, Kıbrıs tarihinde hiçbir zaman
Yunanistan'a ait olmamıştır. Buna karşılık
400 yıla yakın bir zaman Türk iradesine gir-
miş, vatan edinilmiş, Türkiye'nin askeri sa-
vunması, millî güvenliğiyle yakından ilgli-
dir. Türkiye'ye çok daha yakın olan ada,
Türk iktisadi ve coğrafi bütünlüğü içinde
bulunmaktadır. Daha sonra da, küçümsen-
meyecek sayıda, (120 bin) Türk yaşamak-
tadır. İşin garibi 50 yıl önce nüfus çokluğu-
yla toprak kazanılmaz diyenler, bugün aynı
usulle toprak kapmaya çalışıyorlar. Bu
noktalardan hareketle Kıbrıs üzerinde iddia
yürütülseydi, hiçbir zaman politika değişik-
liğine ihtiyaç duyulmaz ve dünya kamu oyu
önüne daha sağlam ve haklı bir istekle çı-
kılmış olurdu.

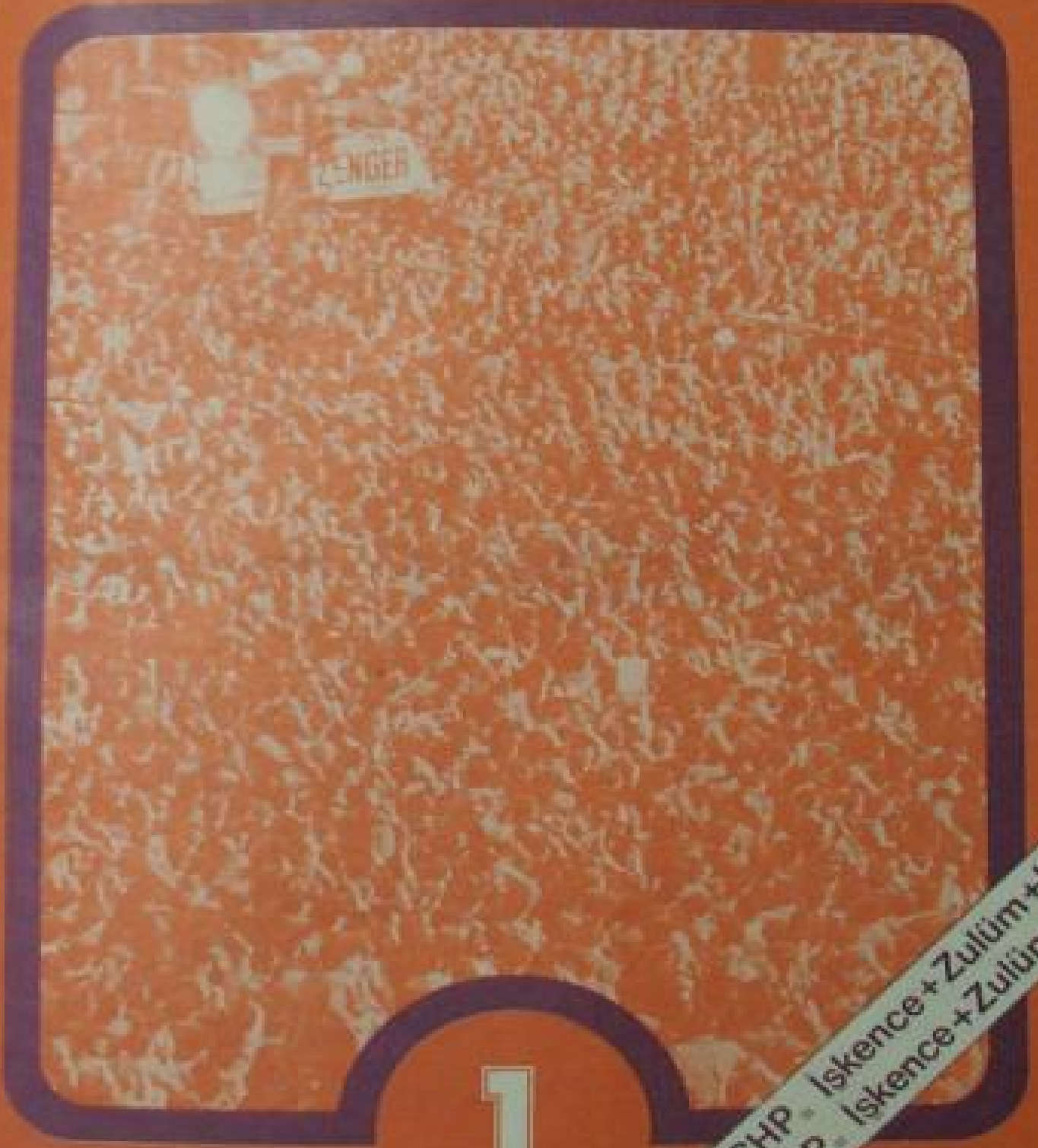
İhtidatların yanlış ve hesapsız politika-
ları yüzünden, Kıbrıs'da pek çok Türk'ün
kanı akmıştır. 10 yıl aşkın bir zamandan
beri sürüp giden ihtilâf çeşitli ızdırancılara
yol açmış, Türk siyasi ve iktisadi hayatını
ciddi şekilde zor duruma sokmuştur. Halen
Kıbrıs kamayan bir yara olarak, tesirleri
derinlere kadar indirmektedir.

Türk basınının ve politikacılarının üze-
rinde hiç durmadıkları, insanlık dışı, hun-
har Kıbrıs katliamının yıldönümünde, bu-
güne kadarki duruma özetlemek ve millî he-
deflere dayalı uzun vadeli bir politikadan
nasıl mahrum bulunduğumuzu tekrarlat-
mak maksadıyla bunları yazıyorum. Türki-
ye'deki yönetime milliyetçi bir nahiye ko-
zandırmanın hayati ehemmiyeti böylece tel-
kar ortaya çıkmaktadır. Bu millî davada
aramızdan ayrılan şehitlerimize Ta'at'dan
rahmet dilerim.

TANRI TÜRKÜ KORUSUN

DEVLET

Milliyetçi Aktüalite-Fikir ve Yorum Dergisi

3 Mayıs 1944 CHP • İskence+Zulüm+Karné
3 Mayıs 1978 CHP • İskence+Zulüm+Karné

DEVLET'ten Okuyucuya

10. YIL VE YENİ BİR DÖNEM

Muhterem Okuyucularımız,

Türk Milliyetçiliği tarihini inceleyenler, pekçok derginin çıktığını ve belli bir süre sonra «imkânlar»dan dolayı okuyucularından «sürdürülemez» yayın hayatına son verdiklerini görmüşlerdir. DEVLET; yayın hayatına başlarken «Düğer milliyetçi dergilere benzememeli» diyeerek çıktığı. Geçen on yıl Türk Milliyetçiliği tarihinde bir gerçeği ortaya çıkarır. Fedakâr, idealist bir grubun her türlü dedi-kodu ve engellere aldırmadan çokseyler yapabileceğini ortaya koymuştur. 10 yıl boyunca DEVLET'i çıkartanlar da çok çeşitli «imkânlar»la karşılaşmışlardır. Bütün bunlar karşısında yılmayan ve «imkân» doğurarak çalışanlar TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ TARİHİNDE İLK KEFÂ BİR DERGİYİ ON YIL YASATMIŞLARDIR.

YEPEYENİ VE PIRIL PIRIL BİR DEVLET

Şimdi Devlet 10. yılında yeni bir şekil ve muhteva ile aylık olarak karşınızda. Türk Milletinin belini bükten zım furyası basını da tesiri altına almış, Devlet'in yayın hayatına devamında büyük ölçüde tesir etmiştir. Milliyetçilik doğrultusunda günlük gazetelerin yokluğu veya tesir sahasının sızgı sebebiyle, Devlet bugüne kadar 10 yıllık yayın hayatında günlük hadiseleri okuyucuya aktarmayı şlar edinmiş, meselelerin haftalık yorumlarını sizlere iletmışti. Milliyetçi camlada günlük gazetelerin çalışması ve olayların hızlı seyri bileri bu 10 yıllık gedenekten biraz uzaklaşmaya zorlanmaktadır. Yeni bir ekibin dinamizminin de ilavesiyle gazetemiz bundan böyle Aktüalle-Fikir ve Yorum dergisi olarak çıkacaktır.

Derginin aylık olarak yayın hayatına devam edeceğini duyan vefakâr okuyucularımızdan tesitlerini bedirten ve teprık edici mektuplar aldık. Bu güne kadar okuyucumuzdan aldığımız okuyucumuzla vermeyi prensip edinmiştik. Okuyucularımızın taleplerine kulak ti-

lismemize imkân vardı. Bütün bu şartlar bileri yend bir aldimın içine sürükledi. Sayfalarımızı tetkik ettiğimizde göreceğimizde gibi DEVLET şimdi yeni bir şekil - muhteva ile, geniş bir yazar kadrosuyla yayın hayatına devam edecektir. Yeni atılma geçerken umduğumuzun üstünde bir ilgiyle karşılaştık. Devlet'in geçmiş hizmetini bilenler meseleye biden daha fazla sahip çıktılar.

GENİŞ BİR YAZAR KADROSU

Dergimizin kadrosunda milliyetçi camiamın yakından tanıdığı pekçok kıymetli yazar var. Her gün yazılarına zevkle okuduğumuzu değerli yazarlar bundan böyle ayda bir Devlette sizlerle beraber olacaklar. AHMET KAHAKLI, ERGUN ÖZEL, NURİ GÜRGÖR, İTİCHKİS METİN, AHMET RIFAT, SADİ SOMUNCUOĞLU, NEVZAT KÖSOĞLU, HASAN KAYHAN, AYVAZ GÖKDEMİR, MEHMET ÖZKAN, M. ANIL CELİLOĞLU, AYHAN TUĞCUGİL ile Üniversitemizin değerli ilim adamları Doç. Dr. EROL GÜNGÖR, Doç. Dr. NECMETTİN HACİEMİNOĞLU, Doç. Dr. AHMET NURİ YÜKSEL, Doç. Dr. TEVFIK ERTÜZÜN, Dr. CELAL ER, Dr. ORHAN KAVUNCU, Dr. RASİM DEMİRCİ, Dr. SÜHA DÜNDAR ve birçok genç kalem sizler için yazacaklar.

Muhterem Okuyucularımız,

10. yıla sizlerin desteği ile girdik. Bundan sonra kramet olursa yayıncıya yine sizlerin desteği ile devam edeceğiz. Dergimize gösterdiğiniz ilim ve yapıcı tenkidler bilerimize güç ve güçtür. Bayilerden dergilerin takibi yeni abonelerin kaydı ve bulunduğunuz mahalle derginin toplu satışlarına yardımlarınıza bilerimize en büyük destek olacaktır.

10 yıl süre ile gazetemizin yayın hayatına devamında ve yaşamasında büyük emeği geçen İBRAHİM METİN'e, gazetemizin kurucularından HALİL ÖZYILDIZ'a eski neşriyat müdürümüz SADİ SOMUNCUOĞLU'na ve bunlara yardımcı genç arkadaşlarımıza sonsuz minnetlerini sunar. Yeni devre de birlikte Cenabı Hak'tan bize güç ve kıymet vermesini niyar eder, cumlemize saygılar sunarız.

DEVLET DERGİSİ

ZAM - ZULÜM - İŞKENCE

[illegible]

İŞKENCE
GÖRENLERDEN
BİRKACI

● **Orkney, Orkney - Kermán**
 (1962/63, August-September, September-October)

● All Courses - Turkish Lesson
www.kutubnet.org.tr - Mustafa Ayar
ayar@kutubnet.org

DEVLET: Anarşi hakkında ben sorulmuş olsaydım, Ankaradan önce, adının da karıştığı Aksaray olayları hakkında kısa bir bilgi rica edebilir miyiz?

SOMUNCUOĞLU: Aksaray'da 6 Ekim günü sabahın erken saatlerinden itibaren işler bitmişti. Bu başarıya salıverilen tepkiler meydana gelmiş. Ben sonra polisler, Niğde'den gönderilen Emniyet müdürü ile Milli Eğitim Müdürü halkın tepkisini başka bir bakıma çözmek için tertiplik yapmışlardır. Oda Cumla vali ben oturduğumuz günahına alınmış. Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kantonun muhalefet gücü gereğiyle tutuklanmalar olmuştur. Olay Cuma günü başlayıp, Cumartesi de devam etmiş. Şimdi diyorum, çünkü ben Her Cumhuriyet'te bir toplantıya giden bir hatıraya önceki gün akşam üzeri şahit oldum. Cumartesi saat 14.00 sıralarında Aksaray'da büyük bir kalabalığın ediliye önünde toplandığını gördüm. Doğrudan ediliyeye giderek ben sava ve hakaretler dinliyorum. Benden kalabalığın dağılması için yardım talep ettiler. Karımın rekli de aynı sırada bulundu. Bunun üzerine, hükümet binasının balkonundan halkın dağılması için konuşma yaptım. Bir konuşma yaptım, bir konuşma daha yaptım. Benim vakitim olmadığı için Burdaki toplantıya katılmak önce oradan ayrıldım.

Akşam karandığıyla birlikte halk biraz daha dağılmış. Tam bu sırada 8 - 8 polis halka tas alması başlıyor. Burdan çıkartılan bir

"AVRUPA ÜLKELERİNİN VE B. ALMANYA GİBİ YERLİ PARTİLERİ, SOSYAL DEMOKRATİK HAREKETLERİ HİSSE ALAR. ÇÜNKÜ SAMİMİ KANUNU YAPILAR.

MHP Genel Yardımcısı Sadı SOMUNCUOĞLU Aksaray'da Gelen Olaylar ve Anarşi ile Halkımızı Cevaplandırdı:

riye yürüyor, onlar arabalarını bırakarak koşuyor. Daha sonra da, araba ve taşıt araçlarının tahribi gibi küçük olaylar meydana geliyor.

Bu faslı ben ertesi günü Burdan dinledikten sonra öğrendim.

DEVLET: Peki ama Niğde valisi olan Aksaray'a her gelişinde olay çıktığından ne etti. Ve sizi sıkıştırdı mı?

SOMUNCUOĞLU: Evet, valinin böyle bir beyanat verdiğini, 7 Ekim pazar günü Halkın gazetesinin Kayseri Bölge muhabiri telefon ederek bana bildirdi. Benden sorularını sordu. Bunun üzerine hemen valiyi andım ve benimle ilgili bir beyanat verip vermediğini sordum. Bölge jandarma komutanı bir albay da şahit göstererek ve kesin bir delil kullanarak, inkar etti. Gazetecilerin soruları karıştırmak için böyle peşler aydınlatmış söyledim. Bu konuşmadan sonra gazete muhabirini tekrar buldum ve yukarıdaki sözleri naklettim. Görüşlerimi de ayrıca bildirdim. Muhabir, valinin İçişleri Bakanlığı konuşkan bunları söylediğini ekledi.

Ertesi gün, pazartesi günü, Halkın gazetesinde üç sütun üzerine haberi veriyor ve valinin beyanatını başlığa çıkartıyor. Milliyet gazetesinde de aynı maddede haber var. Vali tekrar buldum ve gazete muhabirini tekrar buldum. Bana çok güzel bir

BİZDE EĞİTİM VE YANDASLARI İLE OKUL, FAKÜLTE, FABRİKA, TOPLAK, DEVLET KURUMU GİBİ ÖNEMLİ NOKTALARDAKİ ZORBA, CA YAPILAN SİLAHLI İŞGAL VE TAHRİPLERİ KINAMAK BİR YANA ŞİDDETLE VE İNATLA DESTEKLEMİŞTİR"

benim açıklama gönderdiğini, benim olayın bir de özetini, olaylarda yatıştıran rol oynadığını bildirdi. Ben de açıklama yapmayı istemedim. Rica ettim.

İkinci günlerde valinin açıklaması Halkın gazetesinde yayınlanmadı. Belki de açıklama göndermedi, bilemiyorum. Ben kendim böyle açıklama gönderdim. Fakat o da yayınlanmadı.

DEVLET: Peki size göre gazete muhabiri ne dedi valisi mi doğru söylüyor?

SOMUNCUOĞLU: Kesin bir şey söylemek zor. Çünkü Halkın gazetesinde muhabiri ne dediğini böyle bir ihtiyacı duydum. Hayatın içinden tekinlikle bu yola gitti, diyor ki valinin beyanatı olarak versin? Bana da yadı diyelim. Milliyet gazetesinde beyanatı nasıl yaptı?

Öle anımdan ki, vali, İçişleri Bakanlığı'na bu konuşma maddesiyle bu raporu verdi. Başka bir şeyden şahidi oldum ki, aynı konuşma maddesi tayyan haberler, aynı konuşma, İçişleri Bakanlığı emir subaylığı ve diğer taraflardan otomatikman Milliyet gazetesine bildirilmektedir. Bu anlatır ve konuşma beyanatını da hikâyeyi böyledir.

DEVLET: Valisi bir husus dikkati çekti. Halkın gazetesinde Aksaray'a her gelişinde bir konuşma bir temyiz müdürü? Simdiye

SOMUNCUOĞLU: Aksaray'da bu kadar anarşik bir toplum olayı meydana gelip, Burdan önce böyle bir olay olmadı. Benim her gelişimde rastladığı kapıların her yalandan şereftir.

DEVLET: Mülkedenize bu konuşma ilgili bir sorunuz daha kaldı. Niğde valisi de birçok yerin valisi gibi mi?

SOMUNCUOĞLU: Niğde valisi aynı CHP partisanıdır. Niğde ilinin merkezi ilçesi 6 ilçesi vardır. Kaymakamları da aynı 3 ilçede Emniyet'in ilhanına olduğu 10 ay içinde hepsinde toplam 10 olay olmuştur. Bu 10 ilçede okullara her gelişimde öğrenci toplanmaktadır. Bu durum duruma bakarak ülkede iliminde bile bir duruma gelmektedir. Ama Valinin idare ettiği Meris ilçesi, burada aynı sava sivilizasyonun varlığı vatandaşları delapamamakta, pazar yerinde, mahalli sergileyenemekte, okulları tamamna sava sivilizasyonun öğrencileri büyük bir kuma devam edememektedir. Bu valinin de merkezi anarşik olaylar var. Ama Milliyet Gazetesinde, öteki orta iliminde talebindeki okullara her gelişimde toplanıyor. Öyle başan bir valisi ki (1) okullarda sadece öğrenciler ve onların yanında öğretmenler okuyabiliyor. Ama caddelerde anarşilerin hüküm yürüyor.

Silme polisler yalan yalan, tertipli bir olayın içinde milliyetçi güçleri dahil mi ediyor.

MÜESSİR BİR MUHALEFET

ÖZGEÇMİŞ

10.01.1974 Trabzon Sürmene doğumluyum. İlkokulu Sürmene’de, Ortaokulu Samsun Gazi Ortaokulu’nda ve Lise öğrenimimi Samsun 19 Mayıs Lisesi’nde tamamladım. 1996 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nden mezun oldum. 1996 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı’nda çalışmaktayım.